

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τρίτο πενταμελές τμήμα)
της 14ης Μαΐου 1998 *

Στην υπόθεση T-352/94,

Mo och Domsjö AB, εταιρία σουηδικού δικαίου, με έδρα το Örnköldsvik (Σουηδία), εκπροσωπούμενη από τους Antony Woodgate, Martin Smith και Vincent Smith, solicitors Λονδίνου, με αντικλήτους στο Λουξεμβούργο τους δικηγόρους Arendt & Medernach, 8-10, rue Mathias Hardt,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον Richard Lyal, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, και την Rosemary Caudwell, δημόσια υπάλληλο κράτους μέλους αποσπασμένη στην Επιτροπή, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

που έχει ως αντικείμενο αίτηση ακυρώσεως της αποφάσεως 94/601/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Ιουλίου 1994, σχετικά με μια διαδικασία βάσει του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (IV/C/33.833 — Χαρτόνι) (ΕΕ 1994, L 243, σ. 1),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τρίτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους Β. Vesterdorf, Πρόεδρο, C. P. Briët, P. Lindh, A. Potocki και J. D. Cooke, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας που διεξήχθη από τις 25 Ιουνίου έως τις 8 Ιουλίου 1997,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

- 1 Η παρούσα υπόθεση αφορά την απόφαση 94/601/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Ιουλίου 1994, σχετικά με μια διαδικασία βάσει του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (IV/C/33.833 — Χαρτόνι) (ΕΕ 1994, L 243, σ. 1), όπως διορθώθηκε πριν από τη

δημοσίευσή της με απόφαση της Επιτροπής της 26ης Ιουλίου 1994 [C(94) 2135 τελικό] (στο εξής: απόφαση). Με την απόφαση, επιβλήθηκαν πρόστιμα σε 19 κατασκευαστές προμηθευτές χαρτονιού εγκατεστημένους εντός της Κοινότητας, λόγω παραβάσεων του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

- 2 Το προϊόν που αποτελεί αντικείμενο της αποφάσεως είναι το χαρτόνι. Στην απόφαση μνημονεύονται τρεις τύποι χαρτονιού, που περιγράφονται ως ανήκοντες στις ποιότητες GC, GD και SBS.
- 3 Το χαρτόνι ποιότητας GD (στο εξής: χαρτόνι GD) είναι μονωτική ινóπλακα λευκής επιστρώσεως (ανακυκλωμένο χαρτί), που χρησιμοποιείται συνήθως για τη συσκευασία μη εδωδίων προϊόντων.
- 4 Το χαρτόνι ποιότητας GC (στο εξής: χαρτόνι GC) περιβάλλεται από λευκή επίστρωση και χρησιμοποιείται συνήθως για τη συσκευασία τροφίμων. Το χαρτόνι GC έχει ανώτερη ποιότητα από το χαρτόνι GD. Κατά το καλυπτόμενο από την απόφαση χρονικό διάστημα, η διαφορά τιμής μεταξύ των δύο αυτών προϊόντων ήταν συνήθως της τάξεως του 30 %. Σε μικρότερη έκταση, το χαρτόνι GC υψηλής ποιότητας χρησιμοποιείται επίσης για γραφικές εφαρμογές.
- 5 Με τα αρχικά SBS χαρακτηρίζεται το εντελώς λευκό χαρτόνι (στο εξής: χαρτόνι SBS). Η τιμή του προϊόντος αυτού υπερβαίνει κατά 20 % περίπου την του χαρτονιού GC. Χρησιμοποιείται για τη συσκευασία τροφίμων, καλλυντικών, φαρμακευτικών προϊόντων και σιγαρέτων, κυρίως όμως για γραφικές εφαρμογές.
- 6 Με επιστολή της 22ας Νοεμβρίου 1990, η British Printing Industries Federation, οργάνωση που αντιπροσωπεύει τις περισσότερες βιομηχανίες εκτυπώσεως χαρτονιού στο Ηνωμένο Βασίλειο (στο εξής: BPIF), κατέθεσε στην Επιτροπή ανεπίσημη καταγγελία. Υποστήριξε ότι οι παραγωγοί χαρτονιού που εφοδιάζουν

την αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου είχαν προβεί σε μια σειρά ταυτοχρόνων και ενιαίων αυξήσεων των τιμών και ζητούσε από την Επιτροπή να διενεργήσει ελέγχους για να διαπιστωθεί κατά πόσον είχε διαπραχθεί παράβαση των κοινοτικών κανόνων περί ανταγωνισμού. Για να προσδώσει δημοσιότητα στην πρωτοβουλία της, η ΒΡΙΦ εξέδωσε ανακοινωθέν Τύπου. Στοιχεία αυτού του ανακοινωθέντος περιέλαβε ο ειδικευμένος εμπορικός Τύπος κατά τον μήνα Δεκέμβριο του 1990.

- 7 Στις 12 Δεκεμβρίου 1990, η Fédération française de cartonnage υπέβαλε επίσης ανεπίσημη καταγγελία στην Επιτροπή, παρόμοια με εκείνη της ΒΡΙΦ, στην οποία διατύπωνε κατηγορίες σχετικά με τη γαλλική αγορά χαρτονιού.
- 8 Στις 23 και 24 Απριλίου 1991, υπάλληλοι της Επιτροπής διενήργησαν, βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτος κανονισμός εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25, στο εξής: κανονισμός 17), ταυτοχρόνους ελέγχους χωρίς προειδοποίηση στα κτίρια και τις εγκαταστάσεις ορισμένων επιχειρήσεων και εμπορικών συνδέσμων του κλάδου του χαρτονιού.
- 9 Μετά τους ελέγχους αυτούς, η Επιτροπή απηύθυνε αίτηση παροχής πληροφοριών και εγγράφων βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17 σε όλους τους αποδέκτες της αποφάσεως.
- 10 Τα στοιχεία τα οποία συνέλεξε στο πλαίσιο αυτών των ελέγχων και αιτήσεων παροχής πληροφοριών και εγγράφων οδήγησαν την Επιτροπή στο συμπέρασμα ότι οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις είχαν, από τα μέσα του 1986 μέχρι τον Απρίλιο του 1991 τουλάχιστον (στις πλείστες των περιπτώσεων), μετάσχει σε παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

- 11 Αποφάσισε, κατά συνέπεια, να κινήσει την κατ' εφαρμογήν της διατάξεως αυτής προβλεπόμενη διαδικασία. Με επιστολή της 21ης Δεκεμβρίου 1992, απηύθυνε ανακοίνωση των αιτιάσεων σε κάθε μια από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις. Όλες οι αποδέκτριες επιχειρήσεις απάντησαν γραπτώς. Εννέα εξ αυτών ζήτησαν να εκθέσουν προφορικώς τις παρατηρήσεις τους. Η ακρόασή τους διενεργήθηκε από τις 7 έως τις 9 Ιουνίου 1993.
- 12 Κατά το πέρας της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση, η οποία περιέχει τις ακόλουθες διατάξεις:

«Άρθρο 1

Οι επιχειρήσεις Buchmann GmbH, Cascades SA, Enso-Gutzeit Oy, Europa Carton AG, Finnboard — the Finnish Board Mills Association, Fiskeby Board AB, Gruber & Weber GmbH & Co KG, Kartonfabriek De Eendracht NV (με εμπορική επωνυμία BPB de Eendracht NV) Koninklijke KNP BT NV (πρώην Koninklijke Nederlandse Papierfabrieken NV), Laakmann Karton GmbH & Co. KG, Mo Och Domsjö AB (MoDo), Mayr-Melnhof Gesellschaft mbH, Papeteries de Lancey SA, Rena Kartonfabrik AS, Sarrió SpA, SCA Holding Ltd [πρώην Reed Paper & Board (UK) Ltd], Stora Kopparberge Bergslags AB, Enso Española SA (πρώην Tampella Española SA) και Moritz J. Weig GmbH & Co. KG παρέβησαν το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης με τη συμμετοχή τους:

- στην περίπτωση της Buchmann και της Rena από τον Μάρτιο του 1988 περίπου μέχρι τα τέλη του 1990 τουλάχιστον,
- στην περίπτωση της Enso Española, τουλάχιστον από τον Μάρτιο του 1988 μέχρι το τέλος Απριλίου 1991 τουλάχιστον,
- στην περίπτωση της Gruber & Weber από το 1988 τουλάχιστον μέχρι τα τέλη του 1990,

— στις υπόλοιπες περιπτώσεις, από τα μέσα του 1986 μέχρι τον Απρίλιο του 1991 τουλάχιστον,

σε μία συμφωνία και μια εναρμονισμένη πρακτική με τις οποίες, από τα μέσα του 1986, οι προμηθευτές χαρτονιού στην Κοινότητα:

— πραγματοποίησαν σε τακτά χρονικά διαστήματα σειρά μυστικών και θεσμοθετημένων συναντήσεων για να συζητήσουν και να υιοθετήσουν ένα κοινό βιομηχανικό σχέδιο περιορισμού του ανταγωνισμού,

— συμφώνησαν τακτικές αυξήσεις των τιμών για κάθε ποιότητα του προϊόντος σε κάθε εθνικό νόμισμα,

— προσχεδίασαν και εφήρμοσαν ταυτόχρονες και ενιαίες αυξήσεις των τιμών σε ολόκληρη την Κοινότητα,

— συμφώνησαν άτυπα να διατηρηθούν σταθερά τα μερίδια των σημαντικότερων παραγωγών στην αγορά με κατά καιρούς τροποποιήσεις,

— έλαβαν, όλο και συχνότερα από τις αρχές του 1990, εναρμονισμένα μέτρα ελέγχου της προσφοράς του προϊόντος στην κοινοτική αγορά, για να εξασφαλίσουν την εφαρμογή των εν λόγω εναρμονισμένων αυξήσεων των τιμών,

— αντήλλαξαν εμπορικές πληροφορίες (για τις παραδόσεις, τις τιμές, την παύση της λειτουργίας των εργοστασίων, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες και τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων) για τη στήριξη των παραπάνω μέτρων.

(...)

Άρθρο 3

Με την παρούσα απόφαση επιβάλλονται, για τις παραβάσεις του άρθρου 1 που διαπιστώθηκαν, τα ακόλουθα πρόστιμα στις παρακάτω επιχειρήσεις:

(...)

xii) Mo Och Domsjö AB, πρόστιμο 22 750 000 ECU.

(...)».

- 13 Κατά την απόφαση, η παράβαση εξελίχθηκε στο πλαίσιο ενός φορέα γνωστού ως Product Group Paperboard (στο εξής: PG Paperboard), ο οποίος απετελείτο από διάφορες ομάδες ή επιτροπές.
- 14 Εντός του φορέα αυτού συστάθηκε, περί τα μέσα του 1986, μια Presidents Working Group (ομάδα εργασίας προέδρων, στο εξής: PWG), αποτελούμενη από υψηλά ισταμένους εκπροσώπους των (οκτώ περίπου) μεγαλύτερων παραγωγών χαρτονιού της Κοινότητας.
- 15 Η PWG είχε ως βασική δραστηριότητα να συζητεί και να διαβουλεύεται για την αγορά, τα μερίδια αγοράς, τις τιμές και την παραγωγική ικανότητα. Ειδικότερα, ελάμβανε βασικές αποφάσεις τόσο για το χρονοδιάγραμμα όσο και για το επίπεδο των αυξήσεων των τιμών που θα πραγματοποιούσαν οι παραγωγοί.

- 16 Η PWG υπέβαλλε εκθέσεις στην President Conference (συμβούλιο προέδρων, στο εξής: PC), στην οποία μετείχαν (κατά το μάλλον ή ήττον τακτικά) όλοι σχεδόν οι διευθύνοντες σύμβουλοι των οικείων επιχειρήσεων. Η PC συνερχόταν κατά την υπό κρίση περίοδο δύο φορές ετησίως.
- 17 Περί τα τέλη του 1987, συστάθηκε η Joint Marketing Committee (κοινή επιτροπή μάρκετινγκ, στο εξής: JMC). Βασικό της έργο ήταν αφενός μεν να προσδιορίζει εάν και, εφόσον ναι, με ποιον τρόπο θα μπορούσαν να τεθούν σε ισχύ οι αυξήσεις των τιμών, αφετέρου δε να επεξεργάζεται τις λεπτομέρειες των πρωτοβουλιών για τις τιμές που απεφάσιζε η PWG για καθεμία χώρα μεμονωμένα και για τους κυριότερους πελάτες με στόχο τη δημιουργία ενός συστήματος ισοδυναμών τιμών στην Ευρώπη.
- 18 Τέλος, η «οικονομική επιτροπή» (στο εξής: ΟΕ) συζητούσε θέματα όπως οι διακυμάνσεις των τιμών στις εθνικές αγορές και οι ανεκτέλεστες παραγγελίες και γνωστοποιούσε τα πορίσματά της στην JMC ή, πριν από τα τέλη του 1987, στην προκατόχο της JMC, Marketing Committee. Η ΟΕ απετελείτο από διευθυντές μάρκετινγκ ή/και πωλήσεων των περισσότερων από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις και συνερχόταν περισσότερες από μία φορές ετησίως.
- 19 Όπως προκύπτει ακόμη από την απόφαση, η Επιτροπή έκρινε ότι οι δραστηριότητες της PG Paperboard υπεβηθούντο από την ανταλλαγή πληροφοριών που γινόταν μέσω της εταιρείας καταπιστευτικής διαχείρισης Fides με έδρα τη Ζυρίχη (Ελβετία). Κατά την απόφαση, τα περισσότερα μέλη της PG Paperboard υπέβαλλαν στη Fides περιοδικές εκθέσεις σχετικά με τις παραγγελίες, την παραγωγή, τις πωλήσεις και τη χρησιμοποίηση της παραγωγικής ικανότητας. Οι εκθέσεις αυτές συγκεντρώνονταν στο πλαίσιο του συστήματος Fides, τα δε συγκεντρωμένα κατ' αυτόν τον τρόπο στοιχεία διαβιβάζονταν στη συνέχεια στους μετέχοντες.
- 20 Η απόφαση διευκρινίζει για ποιους λόγους η προσφεύγουσα Mo och Domsjö AB (στο εξής: MoDo) είναι αποδέκτρια της (αιτιολογικές σκέψεις 151 επ.). Όπως εκθέτει, η Thames Board Ltd (στο εξής: TBM), παραγωγός χαρτονιού GC που κατείχε χαρτονοποία κείμενη στο Workington (Ηνωμένο Βασίλειο), μετείχε στις συναντήσεις των οργάνων της PG Paperboard, περιλαμβανομένων και των

συναντήσεων της PWG, από τα μέσα του 1986. Από 1ης Ιανουαρίου 1988, την ΤΒΜ εξαγόρασε κατά 100% η AB Iggesund Bruk (στο εξής: Iggesund Bruk, εταιρία συνδεδεμένη προς τη MoDo, επί της οποίας η MoDo κατείχε το 49,9 % των δικαιωμάτων ψήφου. Η ΤΒΜ μετονομάστηκε ακολούθως σε Iggesund Paperboard (Workington) Ltd.

- 21 Μέχρι την εξαγορά της ΤΒΜ, η Iggesund Bruk παρήγε κυρίως χαρτόνι SBS· παρήγε επίσης, σε μικρότερη αναλογία, χαρτόνι GC. Η MoDo ανέλαβε τον έλεγχο της Iggesund Bruk κατά 100% στις αρχές του 1989, την οποία μετέβαλε σε τμήμα του ομίλου, επωνομαζόμενο Iggesund Paperboard AB (στο εξής: Iggesund Paperboard). Εκπρόσωποι του τμήματος αυτού παρίσταντο στις συνεδριάσεις της PWG και της JMC. Παρίσταντο επίσης στις συνεδριάσεις της PWG στελέχη και υπάλληλοι από το Workington.

Διαδικασία

- 22 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 20 Οκτωβρίου 1994, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.
- 23 Κατά της απόφασης προσέφυγαν επίσης δεκαέξι από τις λοιπές δεκαοκτώ επιχειρήσεις που θεωρήθηκαν υπαίτιες της παραβάσεως (υποθέσεις T-295/94, T-301/94, T-304/94, T-308/94, T-309/94, T-310/94, T-311/94, T-317/94, T-319/94, T-327/94, T-334/94, T-337/94, T-338/94, T-347/94, T-348/94 και T-354/94).
- 24 Με επιστολή που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 10 Ιουνίου 1996, η προσφεύγουσα στην υπόθεση T-301/94, Laakmann Karton GmbH, παραιτήθηκε της προσφυγής της, η δε υπόθεση διαγράφηκε από το πρωτόκολλο του Πρωτοδικείου με διάταξη της 18ης Ιουλίου 1996, T-301/94, Laakmann Karton κατά Επιτροπής (που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή).

- 25 Κατά της αποφάσεως προσέφυγαν επίσης τέσσερις φινλανδικές επιχειρήσεις, μέλη του επαγγελματικού ομίλου Finnboard και ευθυνόμενες αλληλεγγύως, υπ' αυτή τους την ιδιότητα, για την πληρωμή του επιβληθέντος σ' αυτόν προστίμου (συνεκδικαζόμενες υποθέσεις T-339/94, T-340/94, T-341/94 και T-342/94).
- 26 Τέλος, προσφυγή άσκησε ο σύνδεσμος CEPI-Cartonboard, μη αποδέκτης της αποφάσεως. Παραιτήθηκε όμως της προσφυγής του με επιστολή που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 8 Ιανουαρίου 1997, η δε υπόθεση διαγράφηκε από το πρωτόκολλο του Πρωτοδικείου με διάταξη της 6ης Μαρτίου 1997, T-312/94, CEPI-Cartonboard κατά Επιτροπής (που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή).
- 27 Με επιστολή της 5ης Φεβρουαρίου 1997, το Πρωτοδικείο κάλεσε τους διαδίκους να μετάσχουν σε ανεπίσημη συνάντηση, ιδίως για ν' αναπτύξουν τις παρατηρήσεις τους επί του ενδεχομένου της συνεκδικάσεως των υποθέσεων T-295/94, T-304/94, T-308/94, T-309/94, T-310/94, T-311/94, T-317/94, T-319/94, T-327/94, T-334/94, T-337/94, T-338/94, T-347/94, T-348/94, T-352/94 και T-354/94, προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας. Κατά την εν λόγω συνάντηση, που πραγματοποιήθηκε στις 29 Απριλίου 1997, οι διάδικοι αποδέχθηκαν τη συνεκδίκαση αυτή.
- 28 Με διάταξη της 4ης Ιουνίου 1997, ο πρόεδρος του τρίτου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου αποφάσισε να συνεκδικάσει λόγω συναφείας τις προαναφερθείσες υποθέσεις προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 50 του Κανονισμού Διαδικασίας, δέχθηκε δε αίτηση εμπιστευτικού χειρισμού την οποία υπέβαλε η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-334/94.
- 29 Με διάταξη της 20ής Ιουνίου 1997, δέχθηκε αίτηση εμπιστευτικού χειρισμού την οποία υπέβαλε η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-337/94 σχετικά με έγγραφο το οποίο προσκόμισε εις απάντηση γραπτής ερωτήσεως του Πρωτοδικείου.

- 30 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τρίτο πενταμελές τμήμα) αποφάσισε να λάβει μέτρα οργάνωσης της διαδικασίας, ζητώντας από τους διαδίκους να απαντήσουν σε ορισμένες γραπτές ερωτήσεις και να προσκομίσουν ορισμένα έγγραφα. Οι διάδικοι ανταποκρίθηκαν στα αιτήματα αυτά.
- 31 Οι διάδικοι των απαριθμουμένων στη σκέψη 27 υποθέσεων αγόρευσαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη δημόσια συνεδρίαση που διεξήχθη από τις 25 Ιουνίου έως τις 8 Ιουλίου 1997.

Αιτήματα των διαδίκων

- 32 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να ακυρώσει την απόφαση κατά το μέτρο που την αφορά·
  - να ακυρώσει το άρθρο 2·
  - να ακυρώσει το πρόστιμο ή να μειώσει το ύψος του·
  - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 33 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να απορρίψει την προσφυγή·
  - να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί του αιτήματος ακυρώσεως της αποφάσεως

- 34 Η διάρθρωση των λόγων ακυρώσεως που εξετάζονται στην παρούσα απόφαση διαφέρει από εκείνη της εκθέσεως ακροατηρίου. Πράγματι, ορισμένοι λόγοι τους οποίους επικαλείται η προσφεύγουσα προς στήριξη των αιτημάτων της περί ακυρώσεως της αποφάσεως μπορούν να οδηγήσουν μόνο στη μείωση του ύψους του προστίμου και πρέπει, επομένως, να εξετασθούν σ' εκείνο το πλαίσιο.

A — Επί των λόγων περί παραβάσεως ουσιώδους τύπου

Επί του λόγου περί ελλείψεως αιτιολογίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 35 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η απόφαση πάσχει έλλειψη αιτιολογίας, καθόσον δεν εμφανίζει πώς αξιολογήθηκαν ορισμένα αποδεικτικά στοιχεία και επιχειρήματα που προβλήθηκαν κατά τη διοικητική διαδικασία.
- 36 Πρώτον, τα επιχειρήματά της με τα οποία αμφισβητεί την αποδεικτική ισχύ των δηλώσεων της Stora πιθανότατα παρανοήθηκαν από την Επιτροπή (βλ. αιτιολογική σκέψη 108 της αποφάσεως). Συγκεκριμένα, η Stora ενδέχεται να υπέστη την επίδραση των πιθανών συνεπειών των δηλώσεών της. Επομένως, η Επιτροπή δεν έπρεπε να στηριχθεί σ' αυτές τις δηλώσεις.

- 37 Περαιτέρω, ενώ η Επιτροπή ακολούθησε ενίοτε τυφλά τις δηλώσεις της Stora, άντλησε ωστόσο μερικά συμπεράσματα ασύμβατα ή και διστάμενα προς αυτές.
- 38 Η προσφεύγουσα μνημονεύει, σ' αυτό το πλαίσιο, διάφορα σημεία ως προς τα οποία η Επιτροπή δεν ακολούθησε τις δηλώσεις της Stora. Αυτό ισχύει ιδίως ως προς τον ισχυρισμό ότι η φερομένη παράβαση είχε, από ορισμένες απόψεις, περιορισμένη επίδραση στην αγορά, τους ισχυρισμούς που έτειναν εις απόδειξη του ότι οι πελάτες είχαν σημαντική εξουσία, τη δήλωση ότι οι ανταλλαγές πληροφοριών δεν περιείχαν γνωστοποίηση της διάρκειας των ανεκτελέστων παραγγελιών και, τέλος, τη δήλωση ότι η συλλογή στοιχείων επί των λαμβανομένων παραγγελιών γινόταν κυρίως για να μπορέσουν οι εταιρίες να ελέγξουν τις επιδόσεις τους στην αγορά.
- 39 Η Επιτροπή δεν έλαβε δεόντως υπόψη ούτε ορισμένες παρατηρήσεις που περιείχοντο στις δηλώσεις της Stora. Η προσφεύγουσα αναφέρεται συναφώς στα σημεία 3, 11, 12 και 28 της δεύτερης δηλώσεως της Stora (παράρτημα 39 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων) και στο σημείο 1.1 της τρίτης της δηλώσεως (παράρτημα 43 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων).
- 40 Η Επιτροπή, επομένως, χειρίστηκε άδικα τις δηλώσεις της Stora, εφόσον τις ακολούθησε μόνον εφόσον δεν υπήρχαν πρόσθετες αποδείξεις. Αντιθέτως, δέχθηκε την πλέον δυσμενή για τους αποδέκτες της αποφάσεως απόδειξη οσάκις υπήρχαν άλλα αποδεικτικά στοιχεία πλην των δηλώσεων.
- 41 Δεύτερον, η Επιτροπή δεν αξιολόγησε ορθά μια έκθεση της London Economics (στο εξής: έκθεση LE), που καταρτίστηκε για λογαριασμό διαφόρων αποδεκτριών της αποφάσεως επιχειρήσεων και σκοπό είχε να εξηγήσει τα φαινόμενα τα οποία παρατήρησε η Επιτροπή στην αγορά. Επί πλέον, η προσφεύγουσα προσκόμισε στην Επιτροπή στοιχεία για ν' αποδείξει ότι το κόστος της

παραγωγής του εργοστασίου του Workington είχε αυξηθεί σχεδόν εξ ίσου με τις επικρατούσες τιμές, παρά την έντονη ζήτηση κατά την κρίσιμη περίοδο.

- 42 Τρίτον, ο υπαινιγμός ότι σκοπίμως η προσφεύγουσα απέκρυψε αποδεικτικά στοιχεία για να παρακωλύσει τη διοικητική εξέταση (αιτιολογική σκέψη 116 της αποφάσεως) είναι αστήρικτος.
- 43 Τέλος, η απόφαση προδίδει ότι δεν εξετάστηκε το ενδεχόμενο εν μέρει υπεύθυνη για τη φερομένη παράβαση να ήταν η Unilever plc, ιδιοκτήτρια της TBM πριν εξαγοραστεί η εταιρία αυτή από την Iggesund Bruk.
- 44 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι δεν υποχρεούται να απαντά λεπτομερώς σε κάθε ζήτημα που τίγεται με τις απαντήσεις στην ανακοίνωση των αιτιάσεων (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Οκτωβρίου 1980, 209/78 έως 215/78 και 218/78, Van Landewyck κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1980/III, σ. 207, σκέψη 66) και ότι εξέτασε, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις της, τις αποδείξεις και τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας και απάντησε με την απόφασή της στα στοιχεία που ασκούσαν επιρροή στα πορίσματά της.
- 45 Όσον αφορά τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας περί της αξιοπιστίας των δηλώσεων της Stora, η Επιτροπή τα αντελήφθη και τα έλαβε υπόψη. Απλώς, δεν συμφώνησε με την προσφεύγουσα. Ειδικότερα, όπως αναφέρεται στις αιτιολογικές σκέψεις 112 και 113 της αποφάσεως, οι δηλώσεις βρίσκουν έρεισμα σε πολυάριθμα έγγραφα. Περαιτέρω, φαίνεται παράλογο να ισχυρίζεται κανείς ότι η Επιτροπή ακολούθησε τυφλά τις δηλώσεις της Stora και ταυτόχρονα να της προσάπτει ότι δεν ακολούθησε τις δηλώσεις αυτές σε όλες τους τις λεπτομέρειες.
- 46 Όσον αφορά την έκθεση LE, η Επιτροπή παραπέμπει κατ' ουσίαν στα επιχειρήματα τα οποία επικαλείται για ν' αποδείξει ότι ορθώς αξιολόγησε την επίδραση της συμπράξεως στην αγορά (βλ. σκέψεις 289 επ. κατωτέρω).

- 47 Αντιθέτως προς ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, η Επιτροπή ουδέποτε ισχυρίστηκε ότι απέκρυψε αποδεικτικά στοιχεία κατά τη διοικητική διαδικασία.
- 48 Τέλος, με την απάντησή της σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή δήλωσε ότι δεν διέθετε κανένα αποδεικτικό στοιχείο περί αναμείξεως της Unilever plc στη σύμπραξη.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 49 Κατά πάγια νομολογία, η υποχρέωση αιτιολόγησης μιας ατομικής απόφασης σκοπό έχει να επιτρέψει στον κοινοτικό δικαστή να ασκήσει τον έλεγχό του επί της νομιμότητας της απόφασης και να παράσχει στον ενδιαφερόμενο ικανές ενδείξεις ως προς το αν η απόφαση έχει επαρκές έρεισμα ή αν ενδεχομένως πάσχει ελάττωμα λόγω του οποίου θα μπορούσε να αμφισβητηθεί το κύρος της, το δε περιεχόμενο της υποχρέωσης αυτής εξαρτάται από τη φύση της περι της πρόκειται πράξεως και από το πλαίσιο εντός του οποίου εκδόθηκε (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του Πρωτοδικείου της 11ης Δεκεμβρίου 1996, T-49/95, Van Megen Sports κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-1799, σκέψη 51). Και ναι μεν υποχρεούται η Επιτροπή, βάσει του άρθρου 190 της Συνθήκης, να αιτιολογεί τις αποφάσεις της, μνημονεύοντας τα πραγματικά και νομικά στοιχεία από τα οποία εξαρτάται η νόμιμη δικαιολόγηση της απόφασης και τις σκέψεις που την οδήγησαν να την λάβει, δεν απαιτείται όμως να λαμβάνει θέση εφ' όλων των πραγματικών και νομικών ζητημάτων που ανακινήθηκαν κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας (βλ. ιδίως προαναφερθείσα απόφαση Van Landewyck κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 66).
- 50 Σχετικά με τις δηλώσεις της Stora, η Επιτροπή εξήγησε, στις αιτιολογικές σκέψεις 112 και 113 της απόφασης, ότι ως προς βασικά τους στοιχεία επιβεβαιώνονται από άλλα αποδεικτικά στοιχεία.
- 51 Το ότι η Επιτροπή δεν ακολούθησε όλους τους περιεχόμενους στις δηλώσεις της Stora ισχυρισμούς δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ανεπάρκεια ή έλλειψη αιτιο-

λογίας της απόφασεως. Ουσιαστικά, τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας αμφισβητούν απλώς το βάσιμον της εκτιμήσεως της Επιτροπής σχετικά με την αξιοπιστία των δηλώσεων της Stora. Τέτοια όμως επιχειρήματα, που ανάγονται στην εξέταση του βασιμίου της απόφασεως, δεν ασκούν επιρροή στο παρόν πλαίσιο.

- 52 Το ίδιο ισχύει και ως προς τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή δεν εκτίμησε ορθά ούτε την έκθεση LE ούτε τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία προσκόμισε η προσφεύγουσα για ν' αποδείξει ότι η εξέλιξη του κόστους της ακολούθησε την εξέλιξη των τιμών.
- 53 Όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι κακώς γίνεται υπαινιγμός στην απόφαση ότι σκοπίμως είχε αποκρύψει αποδεικτικά στοιχεία για να παρακωλύσει τη διοικητική εξέταση, αρκεί να διαπιστωθεί ότι στην απόφαση δεν υπάρχει τέτοιος υπαινιγμός. Όπως ορθώς τόνισε η Επιτροπή, το σημείο του σκεπτικού στο οποίο αναφέρεται η προσφεύγουσα αφορά μόνον τα μέτρα τα οποία έλαβαν οι μετέχοντες στη σύμπραξη για ν' αποκρύψουν την ύπαρξή της. Η σχετική εξήγηση της Επιτροπής εξηγείται λεπτομερώς στην απόφαση (βλ. ιδίως αιτιολογική σκέψη 73 της αποφάσεως).
- 54 Τέλος, η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε κανένα αποδεικτικό στοιχείο κατά την ενώπιον της Επιτροπής διοικητική διαδικασία που ν' αποδεικνύει ότι η Unilever plc είχε ανάμειξη στη σύμπραξη, ως πρώην ιδιοκτήτρια της TBM. Υπ' αυτές τις συνθήκες δεν συνιστά πλημμέλεια της αιτιολογίας το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν εξέτασε, στην απόφαση, αν η απόφαση μπορούσε ν' αλευθύνεται στην Unilever plc για να λογοδοτήσει για μέρος της διαπραχθείσας από την TBM παραβάσεως.
- 55 Επομένως, ο παρών λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του λόγου ακυρώσεως περί προσβολής των δικαιωμάτων του αμυνομένου

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 56 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η αιτιολογία της αποφάσεως στηρίζεται σε αποδεικτικά στοιχεία που δεν μνημονεύτηκαν με την ανακοίνωση των αιτιάσεων, πράγμα που συνιστά προσβολή των δικαιωμάτων του αμυνομένου.
- 57 Τούτο αφορά μέγα μέρος των ισχυρισμών περί της φερομένης πολιτικής της «τιμής πριν από την ποσότητα», το ότι η Επιτροπή θεωρεί ότι η ανταλλαγή πληροφοριών της Fides αποτελούσε αφ' εαυτής παράβαση του άρθρου 85 της Συνθήκης και, τέλος, το ότι η Επιτροπή θεωρεί ότι η ανατίμηση του 1987 στο Ηνωμένο Βασίλειο ήταν αποτέλεσμα διαβουλεύσεως.
- 58 Περαιτέρω, παρ' όλον ότι, στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, έγινε δεκτό ότι η προσφορά και η ζήτηση ισορροπούσαν επί τουλάχιστον τρία ή τέσσερα έτη προ του 1991, η απόφαση περιέχει λιγότερο ευμενείς κρίσεις, ιδίως καθόσον επανειλημμένα μνημονεύει ότι κατά το 1990 έγιναν διακοπές της λειτουργίας (βλ., π.χ., αιτιολογική σκέψη 134).
- 59 Τέλος, τα στοιχεία για τις ανατιμήσεις που έγιναν τον Οκτώβριο του 1988 από την Iggesunds Bruk στις Κάτω Χώρες και από τη Feldmühle (του ομίλου Stora) στο Βέλγιο, καθώς και τα στοιχεία για μια ανατίμηση στην οποία προέβη τον Οκτώβριο του 1989 η Enso-Gutzeit στην Ιταλία, που δεν υπήρχαν στους συνημμένους στην ανακοίνωση των αιτιάσεων πίνακες, προστέθηκαν στους συνημμένους στην απόφαση πίνακες.

- 60 Η Επιτροπή αμφισβητεί ότι η ανακοίνωση των αιτιάσεων δεν περιέχει όλα τα στοιχεία για την πολιτική της «τιμής πριν από την ποσότητα». Ομοίως, η ανακοίνωση των αιτιάσεων εμφανίζει την πραγματοποιηθείσα το 1987 στο Ηνωμένο Βασίλειο ανατίμηση ως αποτέλεσμα διαβουλεύσεως (σ. 68 και 69 και παράρτημα που αφορά τον μνημονευόμενο καθορισμό τιμών).
- 61 Υπενθυμίζει ότι η αρχική ανακοίνωση των αιτιάσεων αφορούσε μόνο το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών της Fides, που συνδεόταν με τη λειτουργία της συμπράξεως στο σύνολό της. Δεν υπήρχε επομένως λόγος ν' αποφανθεί αν το ίδιο το σύστημα ήταν ή όχι παράνομο. Η προσθήκη όμως της ανακοινώσεως των αιτιάσεων διευκρίνισε ότι το δημιουργηθέν μετά τον Ιούλιο του 1991 σύστημα εξακολουθούσε ν' αποτελεί παράβαση του άρθρου 85 της Συνθήκης.
- 62 Τέλος, δεν υφίσταται καμμία αντίφαση μεταξύ των στοιχείων περί της προσφοράς και της ζητήσεως που περιέχονται στην ανακοίνωση των αιτιάσεων και εκείνων που περιέχονται στην απόφαση.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 63 Κατά πάγια νομολογία, η ανακοίνωση των αιτιάσεων πρέπει να εκθέτει τις αιτιάσεις κατά τρόπον αρκούντως σαφή, έστω και συνοπτικό, ώστε οι ενδιαφερόμενοι να είναι σε θέση να αντιληφθούν για ποιες ενέργειες τους επέκρινε η Επιτροπή. Υπ' αυτήν και μόνο την προϋπόθεση μπορεί να γίνει δεκτό ότι η γνωστοποίηση αιτιάσεων μπορεί να επιτελέσει τη λειτουργία την οποία της αναθέτουν οι κοινοτικοί κανονισμοί και η οποία συνίσταται στην παροχή όλων των αναγκαίων στοιχείων στις επιχειρήσεις, ώστε να μπορέσουν να αμυνθούν προσηκόντως πριν εκδώσει η Επιτροπή οριστική απόφαση (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 31ης Μαρτίου 1993, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85, και C-125/85 έως C-129/85, Ahlström Osakeyhtiö κ.λπ. κατά Επιτροπής Συλλογή 1993, σ. I-1307, σκέψη 42).

- 64 Εν προκειμένω, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι μέγα μέρος των ισχυρισμών περί της φερομένης πολιτικής της «τιμής πριν από την ποσότητα» δεν εκτίθεται στην ανακοίνωση των αιτιάσεων πρέπει ν' απορριφθεί. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα δεν διευκρινίζει κατά τί οι περιεχόμενες στην απόφαση αιτιάσεις διαφέρουν από εκείνες που περιέχονται στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Επί πλέον, η απόφαση δεν περιέχει αιτιάσεις σχετικά με την πολιτική της τιμής πριν από την ποσότητα, των οποίων η προσφεύγουσα να μην έλαβε γνώση με την ανακοίνωση των αιτιάσεων.
- 65 Ούτε μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι, στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, δεν υποστηρίχτηκε ότι το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών της Fides αποτελούσε αφ' εαυτού παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Αρκεί να διαπιστωθεί ότι, κατά την απόφαση, το εν λόγω σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών συνιστούσε μεν παράβαση των κοινοτικών κανόνων του ανταγωνισμού, μόνον όμως ως στήριγμα της διαπιστωθείσας παραβάσεως (άρθρο 1, τελευταία περίπτωση, της αποφάσεως, σε συνδυασμό προς την αιτιολογική σκέψη 134, τρίτο εδάφιο), έστω και αν η Επιτροπή έκρινε ότι, «στην πραγματικότητα, σε πολλές περιπτώσεις παρέχονταν συγκεκριμένα δεδομένα τα οποία μπορούσαν να υποστούν επεξεργασία χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία» (ίδια αιτιολογική σκέψη).
- 66 Όσον αφορά την εναρμονισμένη ανατίμηση στο Ηνωμένο Βασίλειο τον Ιανουάριο του 1987, προκύπτει ότι η ανακοίνωση των αιτιάσεων την καταλόγιζε με αρκετή σαφήνεια σε ορισμένες επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα.
- 67 Η αιτίαση αυτή εκτίθεται ιδίως στην ανακοίνωση των αιτιάσεων (σ. 54), ως εξής:

«Ένα χειρόγραφο σημείωμα (παράρτημα 44), που καταλαμβάνει τρεις σελίδες, από τις 15 μέχρι τις 17 Ιανουαρίου 1987, του ημερολογίου γραφείου του κ. Orpladen, της Feldmühle, αφορά ανταλλαγή πληροφοριών για τις τιμές, τις εκκρεμείς παραγγελίες και τους χρόνους παύσεως της λειτουργίας μεταξύ της Feldmühle και διαφόρων άλλων παραγωγών στο πλαίσιο της ανατιμήσεως που έγινε στη βρετανική αγορά κατά τον Δεκέμβριο 1986/Ιανουάριο 1987

(πρβ. παράρτημα 61, έγγραφο που βρέθηκε στις εγκαταστάσεις του εμπορικού πράκτορα της [Mayr-Melnhof] στο Ηνωμένο Βασίλειο: “Ο εκπρόσωπος της Weig ήταν παρών σε μια πρόσφατη συνάντηση της Fides. Δήλωσε ότι, κατά την άποψή τους, το 9 % ήταν πολύ υψηλό για το Ηνωμένο Βασίλειο και ότι κατέληγαν στο 7 %” ... κ.λπ.)»

68 Επί πλέον, η Επιτροπή επισημαίνει (σ. 69 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων):

«Λεπτομερείς πληροφορίες για τις εναρμονισμένες πρωτοβουλίες για τις τιμές, που συγκεντρώθηκαν στη Δυτική Ευρώπη από το 1987 μέχρι το 1991 παρέχονται στο παράρτημα για τις τιμές που επισυνάπτεται στην παρούσα ανακοίνωση των αιτιάσεων.

Πληροφορίες παρέχονται επίσης σχετικά με την πρωτοβουλία για τις τιμές που ανελήφθη στη βρετανική αγορά στις αρχές του 1987.»

69 Στο τεχνικό παράρτημα Α, στο οποίο ρητώς παραπέμπει η ανακοίνωση των αιτιάσεων, η Επιτροπή εκθέτει λεπτομερώς τις αιτιάσεις της για τις ανατιμήσεις στο Ηνωμένο Βασίλειο τον Ιανουάριο του 1987. Απ’ αυτό προκύπτει ειδικότερα (σ. 4), δίχως αμφιβολία, ότι «προκύπτει σαφώς ότι η πρωτοβουλία για τις τιμές είχε συζητηθεί και εξετασθεί σε επίπεδο “προέδρων”».

70 Επομένως, η προσφεύγουσα δεν μπορούσε να αγνοεί ότι η Επιτροπή της προσήπτε ότι είχε μετάρσει σε εναρμονισμένη πρωτοβουλία για τις τιμές στο Ηνωμένο Βασίλειο του Ιανουαρίου 1987.

71 Εξ άλλου, η προσφεύγουσα κακώς ισχυρίζεται ότι η ανακοίνωση των αιτιάσεων δεν εμφανίζει ότι κατά το 1990 είχαν πραγματοποιηθεί διακοπές της παραγωγής.

72 Συγκεκριμένα, κατά την ανακοίνωση των αιτιάσεων (σ. 85):

«Το 1990, όταν βρέθηκαν αντιμέτωποι με αύξηση του παραγωγικού δυναμικού και ταυτόχρονη πτώση της ζήτησης, το σύστημα [ανταλλαγής πληροφοριών της Fides] τους έδωσε τη δυνατότητα να συντονίσουν την εφαρμογή διαστημάτων διακοπής στα εργοστάσιά τους και ν' αποφύγουν έτσι τα πλεονάσματα παραγωγής και την πτώση των τιμών.»

73 Τέλος, όσον αφορά τα στοιχεία για τις ανατιμήσεις τις οποίες ανήγγειλαν και εφάρμοσαν ορισμένοι παραγωγοί, διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή δεν αμφισβητεί τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι τα στοιχεία αυτά δεν παρτίθεντο ούτε στο κείμενο ούτε στα παραρτήματα της ανακοινώσεως των αιτιάσεων. Η προσφεύγουσα, επομένως, δεν μπόρεσε να υποβάλει λυσιτελώς τις παρατηρήσεις της επί των σχετικών πραγματικών στοιχείων. Η Επιτροπή όμως δεν είχε δικαίωμα να θεμελιώσει την απόφασή της σε στοιχεία που δεν είχαν περιέλθει εις γνώση των επιχειρήσεων κατά τη διοικητική διαδικασία. Συνεπώς, τα πραγματικά αυτά στοιχεία πρέπει να μη ληφθούν υπόψη κατά την εξέταση του βασίμου της αποφάσεως.

74 Αυτή όμως η προσβολή των δικαιωμάτων του αμυνομένου δεν αρκεί αφ' εαυτής για να επηρεάσει το κύρος της αποφάσεως στο σύνολο της, εφόσον αυτή δεν στηρίχθηκε μόνο στα στοιχεία αυτά (βλ., στην ίδια κατεύθυνση, απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Ιουνίου 1983, 100/80, 101/80, 102/80 και 103/80, Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 1825, σκέψη 30).

75 Επομένως, ο παρών λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

B — Επί των λόγων ακυρώσεως περί παραβάσεως ουσιαστικών κανόνων

Επί του λόγου ακυρώσεως ότι η προσφεύγουσα δεν έπρεπε να είναι αποδέκτρια της αποφάσεως

Επί του παραδεκτού του λόγου

- 76 Η Επιτροπή διερωτάται αν η προσφεύγουσα είχε έννομο συμφέρον να υποστηρίξει ότι η απόφαση έπρεπε να απευθύνεται στην Iggesund Paperboard, όταν δέχεται ότι θα αναλάβει την ευθύνη της εταιρίας αυτής αν τελικά της επιβληθεί πρόστιμο.
- 77 Συναφώς, αρκεί να υπομνησθεί ότι η προσφεύγουσα κατονομάζεται, στο άρθρο 1 της αποφάσεως, μεταξύ των επιχειρήσεων που μετείχαν σε παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Γι' αυτό, έχει έννομο συμφέρον να αμφισβητήσει τη διαπίστωση αυτή άσχετα από οποιαδήποτε οικονομική θεώρηση, διότι η εν λόγω διαπίστωση είναι, αν μη τι άλλο, ικανή να πλήξει τη φήμη της.
- 78 Επομένως, ο λόγος αυτός πρέπει να κριθεί παραδεκτός.

Επί της ουσίας

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 79 Κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή απηύθυνε την απόφαση στη μητρική εταιρία ομίλου, όταν στην παράβαση είχαν συνεργήσει περισσότερες της μιας επιχειρήσεις του ομίλου, καθώς και όταν υπήρχαν σαφείς αποδείξεις για την ανάμειξη της μητρικής εταιρείας στη σύμπραξη (αιτιολογική σκέψη 143).

Κανένα όμως από τα δύο αυτά κριτήρια δεν ικανοποιείται εν προκειμένω. Στην πραγματικότητα, μία μόνη επιχείρηση του ομίλου MoDo, η Iggesund Paperboard, κατηγορείται ότι μετέσχε στην παράβαση, ενώ η ίδια η προσφεύγουσα δεν μετέσχε.

- 80 Εν προκειμένω, η Επιτροπή δεν εφάρμοσε καν τα γενικά κριτήρια που παραθέτει στην απόφαση. Κατά τις αιτιολογικές σκέψεις 152 και 153 αυτής, η Επιτροπή εθεώρησε, μεταξύ άλλων, αφενός μεν ότι θα μπορούσαν να ανακύψουν δυσκολίες κατά την είσπραξη του προστίμου, εάν αποδέκτρια της αποφάσεως ήταν η Iggesund Paperboard, αφετέρου δε ότι η Iggesund Paperboard δεν ήταν τόσο ανεξάρτητη από την προσφεύγουσα. Εφαρμόζοντας τα ειδικά αυτά κριτήρια μόνο στην περίπτωση της προσφεύγουσας, η Επιτροπή προσέβαλε τις αρχές της επιείκειας, της ίσης μεταχειρίσεως, της απαγορεύσεως των διακρίσεως και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.
- 81 Επί πλέον, τα παρατιθέμενα στην αιτιολογική σκέψη 153 της αποφάσεως ειδικά κριτήρια δεν δικαιολογούν τη θεώρηση της Επιτροπής. Κατ' αρχάς, δεν ήταν ακριβές ότι η Iggesund Paperboard δεν ήταν σε θέση να πληρώσει το πρόστιμο. Έπειτα, κακώς η Επιτροπή εθεώρησε ότι η Iggesunds Bruk δεν διέθετε αληθή ανεξαρτησία έναντι της προσφεύγουσας. Το γεγονός και μόνον ότι η Iggesunds Bruk δεν διέθετε κανένα περιουσιακό στοιχείο και δεν απασχολούσε προσωπικό δεν την εμπόδιζε να χαρακτηριστεί ως επιχείρηση κατά την έννοια του κοινοτικού δικαίου. Η ίδια η Επιτροπή αναγνώρισε ότι η Iggesunds Bruk συγκέντρωνε όλα τα κριτήρια για να θεωρηθεί ως επιχείρηση, εφόσον αποτελούσε αυτοτελή οικονομική μονάδα. Επομένως, η Iggesunds Bruk δεν μπορούσε να θεωρείται «κενό κέλυφος».
- 82 Όταν μια επιχείρηση έχει υπό τον έλεγχό της όλα τα αναγκαία περιουσιακά στοιχεία για να χειριστεί τις δραστηριότητές της, δεν είναι αναγκαίο να έχει και την κυριότητά τους. Τη θέση αυτή επιβεβαιώνει η απόφαση 91/50/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 16ης Ιανουαρίου 1991, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/32.732-IJsselcentrale και άλλοι) (ΕΕ 1991, L 28, σ. 32). Ούτε εμπodίζει να αναγνωριστεί στην Iggesund Paperboard η ιδιότητα της επιχειρήσεως το γεγονός ότι ορισμένες επικουρικές υπηρεσίες, όπως οι νομικές και οι λογιστικές υπηρεσίες, παρέχονται από τη μητρική επιχείρηση, η οποία και τις χρεώνει στις επιχειρήσεις του ομίλου.

- 83 Τέλος, είναι αναπόδεικτο το ότι η προσφεύγουσα είχε γνώση των φερομένων ως αθεμίτων ενεργειών και ότι ασκούσε όντως έλεγχο επί των δραστηριοτήτων της Iggesund Paperboard. Περαιτέρω, ούτε το ότι ενδεχομένως έδινε στην Iggesund Paperboard οδηγίες, ούτε το ότι είχε επιλέξει τους διευθυντές της επιχειρήσεως αυτής αρκεί για να καταστήσει την προσφεύγουσα υπεύθυνη της συμπεριφοράς της επιχειρήσεως ή για να θεωρηθεί ότι η Iggesund Paperboard και η προσφεύγουσα συναπαρτίζουν ενιαία οικονομική οντότητα.
- 84 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η επιχείρηση, κατά την έννοια του δικαίου του ανταγωνισμού, μπορεί να οριστεί ως οικονομική μονάδα περικλείουσα ενιαία οργάνωση προσωπικών, υλικών και αλων στοιχείων, τα οποία έχουν ταχθεί στη διαρκή επιδίωξη ορισμένου οικονομικού σκοπού (απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Μαρτίου 1992, T-11/89, Shell κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, II-757, σκέψη 311).
- 85 Πλείονες επιχειρήσεις του αυτού ομίλου, ενεργούσες υπό κοινή διεύθυνση και κοινό έλεγχο, μπορούν να θεωρηθούν ως μέρος της αυτής επιχειρήσεως. Συναφώς, η Επιτροπή διαθέτει περιθώρια εκτιμήσεως για να ορίσει σε ποιο επίπεδο μιας τέτοιας δομής ενδείκνυται ν' απευθύνει την απόφαση. Επομένως, και αν ακόμη η Επιτροπή είχε τη δυνατότητα ν' απευθύνει την απόφαση στην Iggesund Paperboard, αυτό ουδόλως θα σήμαινε ότι είχε και υποχρέωση να το πράξει. Συγκεκριμένα, δύο θυγατρικές της προσφεύγουσας είχαν ανάμειξη στη σύμπραξη, ήτοι η Iggesund Paperboard (Workington) Ltd. και η Iggesunds Bruk.
- 86 Τέλος, καλώς προβλήθηκαν οι εκτιθέμενοι στις αιτιολογικές σκέψεις 152 και 153 της αποφάσεως λόγοι, διότι η Iggesund Paperboard δεν διαθέτει κανένα περιουσιακό στοιχείο ούτε απασχολούσε προσωπικό. Επομένως, δεν ήταν παρά ένα «κενό κέλυφος» προικισμένο με μετοχικό κεφάλαιο 50 000 SKR.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 87 Το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, απαγορεύοντας στις επιχειρήσεις, μεταξύ άλλων, να συνάπτουν συμφωνίες ή να συμμετέχουν σε εναρμονισμένες πρακτικές που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς, απευθύνεται σε οικονομικές μονάδες, εκάστη των οποίων περιλαμβάνει ενιαία οργάνωση προσωπικών, υλικών και αλων στοιχείων, τα οποία έχουν ταχθεί στη διαρκή επιδίωξη ορισμένου οικονομικού σκοπού, η οποία οργάνωση δύναται να συντελέσει στη διάπραξη παραβάσεως προβλεπόμενης από τη διάταξη αυτήν (προαναφερθείσα απόφαση Shell κατά Επιτροπής, σκέψη 311).
- 88 Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα και οι διάφορες εταιρίες που ανήκουν στο τμήμα της «Paperboard», το οποίο τυπικώς διαχειριζόταν η Iggesund Paperboard, πρέπει να θεωρούνται ως συναποτελούσες ενιαία οργάνωση προσωπικών, υλικών και αλων στοιχείων, τα οποία έχουν ταχθεί στη διαρκή επιδίωξη ορισμένου του σκοπού, ιδίως, της παραγωγής και πωλήσεως χαρτονιού αποβλέποντας στη μεγιστοποίηση των κερδών της, ακόμη και εις βάρος των ατομικών κερδών των επί μέρους συνιστωσών της. Στο πλαίσιο αυτής της οργανώσεως, κάθε εταιρία παίζει ένα συγκεκριμένο ρόλο (βλ., στην ίδια κατεύθυνση, προαναφερθείσα απόφαση Shell κατά Επιτροπής, σκέψη 312).
- 89 Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από την απόφαση (βλ. ιδίως αιτιολογική σκέψη 153, πρώτο εδάφιο), η Iggesund Paperboard είναι «μεσιτική εταιρεία», την οποία κατέχει κατά 100 % η προσφεύγουσα και η οποία διαθέτει μετοχικό κεφάλαιο 50 000 SKR.
- 90 Το δεύτερο εδάφιο της ίδιας αιτιολογικής σκέψεως προσθέτει:

«[...] Η Iggesund Paperboard AB ούτε είναι ιδιοκτήτρια των εγκαταστάσεων παραγωγής χαρτονιού ούτε χρησιμοποιεί το εργατικό τους δυναμικό. Τα στοιχεία ενεργητικού που διαθέτετε παλαιότερα η Iggesunds Bruk AB, εξακολουθούν να ανήκουν στην εταιρεία αυτή, η οποία είναι τώρα αφανής και ανήκει εξ ολοκλήρου στη MoDo. Όλο το προσωπικό στη Σουηδία απασχολείται από την ίδια τη MoDo [...]»

- 91 Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί κανένα από τα παραπάνω στοιχεία.
- 92 Περαιτέρω, όπως προκύπτει από τις απαντήσεις της προσφεύγουσας στις γραπτές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου, κατά τον χρόνο περατώσεως της διαπιστωθείσας παραβάσεως, η Iggesund Paperboard (Workington) Ltd, πρώην TBM, εξακολουθούσε να κατέχει την κείμενη στο Workington (Ηνωμένο Βασίλειο) χαρτονοποιία, κατέγραφε στη λογιστική της τον πραγματοποιούμενο από τη χαρτονοποιία αυτή κύκλο εργασιών και εξακολουθούσε ν' απασχολεί το εκεί προσωπικό. Προκύπτει επίσης ότι κανένας κύκλος εργασιών δεν καταγραφόταν στους ετήσιους λογαριασμούς της Iggesund Paperboard και, ειδικότερα, ότι ο πραγματοποιούμενος από τη χαρτονοποιία Iggesunds Bruk κύκλος εργασιών καταγραφόταν στους ετήσιους λογαριασμούς της προσφεύγουσας.
- 93 Τέλος, όπως προκύπτει από τους ετήσιους λογαριασμούς της προσφεύγουσας για το έτος 1991, οι εμπορικές δραστηριότητες του ομίλου MoDo ασκούνταν μέσω έξι «μεσιτικών εταιρειών», μεταξύ των οποίων και η Iggesund Paperboard, η προσφεύγουσα όμως παρείχε χάριν όλων των εταιριών του ομίλου ορισμένες υπηρεσίες, όπως οι νομικές και οικονομικές υπηρεσίες και αφορώσες τη μηχανοργάνωση.
- 94 Κατά συνέπεια, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξετασθεί αν την επιλογή να απευθυνθεί η απόφαση στην προσφεύγουσα μπορούν να δικαιολογήσουν οι λοιποί λόγοι που προβάλλονται στις αιτιολογικές σκέψεις 152 και 153 της αποφάσεως, ορθώς η Επιτροπή δηλώνει στην αιτιολογική σκέψη 153, δεύτερο εδάφιο, εν τέλει, ότι: «Συνεπώς, για τους σκοπούς της παρούσας διαδικασίας, η απόφαση είναι ενδεδειγμένο να απευθυνθεί στον ίδιο τον όμιλο MoDo, παρά σε μια θυγατρική εταιρεία που δεν έχει πραγματική ανεξαρτησία από αυτή, δεν διαθέτει στοιχεία ενεργητικού και δεν απασχολεί προσωπικό.»
- 95 Αντιθέτως προς τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι μόνον η Iggesund Paperboard μετείχε στην παράβαση, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι και η Iggesund Paperboard (Workington) Ltd περιλαμβανόταν στον κατάλογο των μελών της PG Paperboard, υπάλληλοι δε της εταιρίας αυτής μετείχαν στις συναντήσεις της JMC. Απευθύνοντας, επομένως, την απόφαση στην προσφεύγουσα, η Επιτροπή ενήργησε σύμφωνα με το κριτήριο που ορίζει στην αιτιολογική σκέψη 143, κατά

το οποίο, όταν στην παράβαση είχαν συνεργήσει περισσότερες της μιας επιχειρήσεις του ομίλου, η απόφαση έπρεπε να απευθύνεται στη μητρική εταιρία του ομίλου.

- 96 Εν όψει των προεκτεθέντων, ο λόγος ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί.

Επί του λόγου ακυρώσεως ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε την ύπαρξη διαβουλεύσεων για τον έλεγχο του όγκου και τον περιορισμό της παραγωγής

- 97 Ο λόγος αυτός υποδιαιρείται σε τρία σκέλη. Τα δύο πρώτα θα εξετασθούν από κοινού, ενώ το τρίτο θα εξετασθεί χωριστά.

Επί των δύο πρώτων σκελών του λόγου ακυρώσεως, περί ελλείψεως αποδείξεων ως προς την ύπαρξη διαβουλεύσεως για την παγίωση των μεριδίων αγοράς και διαβουλεύσεως για τον έλεγχο της προσφοράς

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 98 Με το πρώτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα αποκρούει τις αιτιάσεις της Επιτροπής ότι υπήρχαν μέτρα ελέγχου του όγκου των πωλήσεων. Οι αιτιάσεις αυτές στηρίζονται, κατά βάση, στις δηλώσεις της Stora. Δεν επιβεβαιώνονται όμως από καμμία απόδειξη.

- 99 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η ζήτηση εξακολούθησε να αυξάνει μέχρι τον Μάιο του 1991, το δε παραγωγικό δυναμικό της βιομηχανίας χρησιμοποιήθηκε πλήρως μεταξύ 1987 και 1990. Σ' αυτή τη βάση, αποκρούει τον περιεχόμενο

στην απόφαση ισχυρισμό ότι, κατά το 1990, οι παραγωγοί αναγκάστηκαν να καταφύγουν όλο και περισσότερο σε προσωρινές διακοπές της παραγωγής.

- 100 Περαιτέρω, το σημείωμα της 3ης Οκτωβρίου 1988 (παράρτημα 102 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων) δείχνει ότι, εκείνη την εποχή, δεν υπήρχε κανένα σύστημα ελέγχου του όγκου των πωλήσεων.
- 101 Τέλος, η προσφεύγουσα αμφισβητεί ότι τα σχετικά με τις συναντήσεις της Paper Agents Association (στο εξής: ΡΑΑ) έγγραφα θεμελιώνουν την άποψη της Επιτροπής. Θεωρεί ότι δεν πρέπει να ληφθούν υπόψη.
- 102 Με το δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, αποκρούει τις αιτιάσεις της Επιτροπής σχετικά με την ύπαρξη διαβουλεύσεως για την παγίωση των μεριδίων αγοράς. Από σειρά στοιχείων προκύπτει ότι οι δηλώσεις της Stora, στις οποίες στηρίχτηκε η Επιτροπή, δεν είναι αξιόπιστες.
- 103 Πρώτον, η περιγραφή των μέτρων που αποσκοπούν στην παγίωση των μεριδίων αγοράς στερείται συνοχής. Η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη το γεγονός ότι οι παραγωγοί δεν μπορούσαν να συμφωνήσουν σχετικά με την παγίωση των μεριδίων αγοράς χωρίς να συννενοηθούν με τους πελάτες και χωρίς ν' αποποιηθούν παραγγελίες. Η απόφαση δεν λέει ποια προϊόντα αφορούσαν τα μερίδια αγοράς. Δεν διευκρινίζει αν ο προβλεπόμενος για το επόμενο έτος ρυθμός αναπτύξεως καθοριζόταν ατομικά ή κεντρικά. Και όμως, τα στοιχεία αυτά ήσαν αναγκαία για οποιαδήποτε συμφωνία παγιώσεως των μεριδίων αγοράς. Τέλος, ούτε οι παρασχεθείσες από τη Stora πληροφορίες εμφανίζουν μεγαλύτερη συνοχή. Συγκεκριμένα, η Stora δήλωσε (παράρτημα 39 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων) ότι οι σχετικές συζητήσεις αφορούσαν εθνικούς ομίλους, ενώ, στην από 23 Δεκεμβρίου 1992 επιστολή της (παράρτημα 43 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων) ισχυρίζεται ότι η συμφωνία αφορούσε μερίδια αγοράς ανά όμιλο παραγωγών.

- 104 Δεύτερον, τα μερίδιά της στις εθνικές αγορές υπέστησαν σημαντικές διακυμάνσεις, το δε μερίδιό της στην αγορά της ηπειρωτικής Ευρώπης αυξήθηκε σημαντικά. Όπως άλλωστε παραδέχεται η ίδια η Επιτροπή, διάφοροι μεγάλοι παραγωγοί μπόρεσαν να αυξήσουν ελαφρώς τα μερίδιά τους στην αγορά.
- 105 Τρίτον, η Επιτροπή δεν έλαβε προσηκόντως υπόψη τη χαμηλή ελαστικότητα των τιμών του χαρτονιού.
- 106 Τέταρτον, μια συμφωνία περί παγίωσης των μεριδίων αγοράς έπρεπε κατ' ανάγκη να συνοδεύεται από συμφωνίες ως προς τα διαστήματα διακοπής της παραγωγής και τη δημιουργία νέου παραγωγικού δυναμικού. Διάφοροι όμως παραγωγοί αύξησαν το παραγωγικό τους δυναμικό κατά την υπό κρίση περίοδο.
- 107 Η Επιτροπή αποκρίνεται ότι η απόφαση λέει ότι οι παραγωγοί αντελήφθησαν ότι δεν θα ήταν δυνατόν, μακροπρόθεσμα, να ελεγχθούν οι τιμές, αν δεν ελεγχόταν ταυτόχρονα ο όγκος των πωλήσεων, ώστε να εξασφαλίζεται η ισορροπία προσφοράς και ζήτησης. Σ' αυτή τη βάση, οι παραγωγοί έκριναν αναγκαίο να ενισχύσουν τη σύμπραξη ως προς τις τιμές μέσω συμφωνίας για τον έλεγχο του όγκου των πωλήσεων. Επομένως, δεν έχει σημασία το γεγονός ότι επί ορισμένο χρόνο δεν κατέστη αναγκαίο να τεθεί το σύστημα αυτό σε εφαρμογή. Επί πλέον, υπάρχουν αποδείξεις περί του ότι η Iggesund ελάμβανε μέτρα ελέγχου της προσφοράς οσάκις ήταν αναγκαίο (αιτιολογικές σκέψεις 94 και 95 της αποφάσεως). Περαιτέρω, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι είχε διαπιστωθεί ότι οι παραγωγοί είχαν μεν συμφωνήσει για την παγίωση των μεριδίων αγοράς στα υφιστάμενα επίπεδα, το πάγωμα όμως αυτό δεν ήταν απόλυτο (αιτιολογικές σκέψεις 52 έως 56).
- 108 Όσον αφορά τους λόγους για τους οποίους είχε κριθεί αναγκαία η ύπαρξη συστήματος ελέγχου του όγκου των πωλήσεων, η Επιτροπή τονίζει ότι ουσιώδης αύξηση του όγκου θα επέφερε μείωση των τιμών. Η επιχειρηματολογία, επομένως, της προσφεύγουσας περί χαμηλής ελαστικότητας των τιμών δεν απαντά στην άποψη της Επιτροπής.

- 109 Η τελευταία υποστηρίζει ότι τα εκτιθέμενα στην απόφαση συμπεράσματα στηρίζονται σε στέρεες αποδείξεις. Αναφέρεται, συναφώς, στις δηλώσεις της Stora, καθώς και στα έγγραφα που περιγράφονται στις αιτιολογικές σκέψεις 53 έως 55 και 58 έως 59 της απόφασης.
- 110 Λέει ότι ουδέποτε ισχυρίστηκε ότι τα μερίδια αγοράς είχαν παραμείνει σταθερά (αιτιολογικές σκέψεις 59 και 60 της απόφασης).

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 111 Κατά το άρθρο 1 της απόφασης, οι κατονομαζόμενες στη διάταξη αυτή επιχειρήσεις παρέβησαν το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης συμμετέχοντας, κατά την περίοδο αναφοράς, σε συμφωνία και εναρμονισμένη πρακτική με τις οποίες οι προμηθευτές χαρτονιού στην Κοινότητα, μεταξύ άλλων, «συμφώνησαν άτυπα να διατηρηθούν σταθερά τα μερίδια των σημαντικότερων παραγωγών στην αγορά με κατά καιρούς τροποποιήσεις» και «έλαβαν, όλο και συχνότερα από τις αρχές του 1991, εναρμονισμένα μέτρα ελέγχου της προσφοράς του προϊόντος στην κοινοτική αγορά, για να εξασφαλίσουν την εφαρμογή των εν λόγω εναρμονισμένων αυξήσεων των τιμών».
- 112 Κατά την Επιτροπή, οι δύο αυτές μορφές συμπαιγνίας, οι οποίες περιγράφονται στην απόφαση ως «επιβολή πειθαρχίας στην αγορά», εισήχθησαν για πρώτη φορά κατά την περίοδο αναφοράς από τους μετέχοντες στις συναντήσεις της PWG. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 37, τρίτο εδάφιο, της απόφασης, το αληθές έργο της PWG, όπως περιγράφεται από τη Stora, «ήταν η διεξαγωγή “συζητήσεων και συνεννοήσεων για την αγορά, τα μερίδια της αγοράς, τις τιμές, τις αυξήσεις των τιμών και την παραγωγική ικανότητα”».
- 113 Όσο για τον ρόλο της PWG στη συμπαιγνία περί τα μερίδια αγοράς, η απόφαση (αιτιολογική σκέψη 37, πέμπτο εδάφιο) επισημαίνει: «Σε συνδυασμό με τις ενέργειες για αύξηση των τιμών, η PWG πραγματοποιούσε λεπτομερείς συζη-

τήσεις για τα μερίδια των εθνικών ομίλων και των μεμονωμένων ομίλων παραγωγών στην αγορά της Δυτικής Ευρώπης. Κατόπιν αυτών, οι συμμετέχοντες κατέληξαν σε ορισμένες “άτυπες συμφωνίες” για τα αντίστοιχα μερίδια της αγοράς, με στόχο να μην τεθούν σε κίνδυνο οι συντονισμένες πρωτοβουλίες για τις τιμές λόγω υπερβάλλουσας προσφοράς. Οι μεγαλύτεροι όμιλοι παραγωγών συμφωνούσαν στην ουσία να διατηρήσουν τα μερίδιά τους στην αγορά στα επίπεδα που εγνωστοποιούνται κάθε χρόνο μέσω των στοιχείων για την ετήσια παραγωγή και τις πωλήσεις, τα οποία η Fides ανακοίνωσε στην τελική τους μορφή τον Μάρτιο του επόμενου έτους. Σε κάθε συνεδρίαση της PWG αναλύονταν οι εξελίξεις των μεριδίων της αγοράς βάσει των μηνιαίων εκθέσεων της Fides και, εάν προέκυπταν σημαντικές διακυμάνσεις, εξητούντο εξηγήσεις από την επιχείρηση που θεωρείτο υπεύθυνη».

114 Κατά την αιτιολογική σκέψη 52, «η συμφωνία που επιτεύχθηκε στην PWG κατά το 1987 προέβλεπε το “πάγωμα” στα τότε επίπεδα των μεριδίων των κυριότερων παραγωγών στην αγορά της Δυτικής Ευρώπης, χωρίς προσπάθειες για την προσέλκυση νέων πελατών ή την επέκταση των υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων με επιθετική πολιτική τιμολόγησης».

115 Στην αιτιολογική σκέψη 56, πρώτο εδάφιο, τονίζεται: «Η βασική άτυπη συμφωνία μεταξύ των κυριότερων παραγωγών για τη διατήρηση των αντίστοιχων μεριδίων τους στην αγορά συνέχισε να ισχύει καθόλη την περίοδο που καλύπτει η παρούσα απόφαση». Κατά την αιτιολογική σκέψη 57, «η “εξέλιξη των μεριδίων της αγοράς” αναλυόταν σε κάθε συνεδρίαση της PWG βάσει προσωρινών στατιστικών στοιχείων». Τέλος, στην αιτιολογική σκέψη 56, τελευταίο εδάφιο, τονίζεται: «Οι επιχειρήσεις που συμμετείχαν στις συζητήσεις αυτές για τα μερίδια της αγοράς ήταν εκείνες που εκπροσωπούντο στην PWG, και συγκεκριμένα η Cascades, η Finnboard, η KNP (μέχρι το 1988), η [Mayr-Melnhof], η MoDo, η Sarrió, οι δύο όμιλοι παραγωγών της Stora, CBC και Feldmühle, και (από το 1988) η Weig».

116 Πρέπει να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή ορθώς δέχτηκε την ύπαρξη συμπαιγνίας ως προς τα μερίδια αγοράς μεταξύ των μετεχόντων στις συναντήσεις της PWG.

- 117 Ειδικότερα, η ανάλυση της Επιτροπής στηρίζεται ουσιαστικά στις δηλώσεις της Stora (παραρτήματα 39 και 43 της ανακοίνωσης των αιτιάσεων), ενισχύεται δε από το παράρτημα 73 της ανακοίνωσης των αιτιάσεων.
- 118 Στο παράρτημα 39 της ανακοίνωσης των αιτιάσεων, η Stora εξηγεί: «Η PWG συνεδρίαζε από το 1986 για να συνδράμει στην επιβολή πειθαρχίας στην αγορά (...). Μεταξύ άλλων (θεμιτών) δραστηριοτήτων, είχε ως αντικείμενο τη συζήτηση και τη συνεννόηση για την αγορά, τα μερίδια της αγοράς, τις τιμές, τις αυξήσεις των τιμών, τη ζήτηση και την παραγωγική ικανότητα. Ο ρόλος της ήταν, μεταξύ άλλων, να αξιολογεί και να παρουσιάζει στο συμβούλιο προέδρων την ακριβή κατάσταση της προσφοράς και της ζήτησης στην αγορά και τα μέτρα που έπρεπε να ληφθούν για να επιβληθεί τάξη σε αυτήν».
- 119 Όσον αφορά ειδικότερα τη σύμπραξη σχετικά με τα μερίδια αγοράς, η Stora δηλώνει ότι, «στο πλαίσιο της PWG, εξετάζονταν τα μερίδια τα οποία κατελάμβαναν οι εθνικοί όμιλοι της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της ΕΖΕΣ και των λοιπών χωρών τις οποίες εφοδίαζαν τα μέλη της PG Paperboard» και ότι η PWG «διερευνούσε τη δυνατότητα να διατηρηθούν τα μερίδια αγοράς στα επίπεδα του προηγούμενου έτους» (πάρρημα 39 της ανακοίνωσης των αιτιάσεων, παράγραφος 19). Επισημαίνει άλλωστε (ίδιο έγγραφο, παράγραφος 2) ότι, «κατά την ίδια περίοδο, έλαβαν επίσης χώρα συζητήσεις σχετικά με τα μερίδια αγοράς των κατασκευαστών στην Ευρώπη, έχοντας ως πρώτη περίοδο αναφοράς τα επίπεδα του 1987».
- 120 Σε απάντησή της σε ερώτημα της Επιτροπής της 23ης Δεκεμβρίου 1991, την οποία απέστειλε στις 14 Φεβρουαρίου 1992 (πάρρημα 43 της ανακοίνωσης των αιτιάσεων), η Stora διευκρινίζει ακόμη: «Οι συμπράξεις σχετικά με τα μερίδια αγοράς τις οποίες συνήπταν τα μέλη της PWG αφορούσαν την Ευρώπη στο σύνολό της. Οι συμπράξεις αυτές στηρίζονταν σε ετήσιους συνολικούς αριθμούς του προηγούμενου έτους, οι οποίοι είχαν συνήθως διαμορφωθεί οριστικά και ήταν διαθέσιμοι από τον μήνα Μάρτιο του επομένου έτους» (σημείο 1.1).
- 121 Ο ισχυρισμός αυτός επιβεβαιώνεται, στο ίδιο έγγραφο, από τα κάτωθι: «(...) οι συζητήσεις κατέληγαν σε συμπράξεις, οι οποίες, κατά κανόνα, συνήπτοντο κατά τον μήνα Μάρτιο κάθε έτους, μεταξύ των μελών της PWG, με σκοπό τη

διατήρηση των μεριδίων τους στα επίπεδα του προηγούμενου έτους» (σημείο 1.4). Η Stora επισημαίνει ότι «κανένα μέτρο δεν λαμβανόταν για να εξασφαλισθεί η συμμόρφωση προς τις συμπράξεις» και ότι οι μετέχοντες στις συναντήσεις της PWG «είχαν επίγνωση ότι, εάν κατελάμβαναν κατ' εξαίρεση θέσεις σε ορισμένες αγορές εφοδιαζόμενες από άλλους, αυτοί θα έπρατταν το ίδιο σε άλλες αγορές» (ίδιο σημείο).

122 Τέλος, δηλώνει ότι στις συζητήσεις σχετικά με τα μερίδια αγοράς έλαβε μέρος και η προσφεύγουσα («Igggesund») (σημείο 1.2).

123 Τους ισχυρισμούς της Stora ότι υπήρξε συμπαιγνία περί τα μερίδια αγοράς στηρίζει το παράρτημα 73 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων. Το έγγραφο αυτό, που βρέθηκε στις εγκαταστάσεις της FS-Karton (του ομίλου Mayr-Melnhof), είναι εμπιστευτικό σημείωμα με ημερομηνία 28 Δεκεμβρίου 1988, το οποίο απηύθυνε ο υπεύθυνος πωλήσεων διευθυντής μάρκετινγκ του ομίλου Mayr-Melnhof στη Γερμανία (ονόματι Katzner) προς τον γενικό διευθυντή της Mayr-Melnhof στην Αυστρία (ονόματι Gröller), με αντικείμενο την κατάσταση της αγοράς.

124 Κατά το έγγραφο αυτό, που μνημονεύεται στις αιτιολογικές σκέψεις 53 έως 55, η αποφασισθείσα το 1987 στενότερη συνεργασία στο πλαίσιο του «κύκλου των προέδρων» («Präsidentenkreis»), δημιούργησε «κερδισμένους» και «χαμένους». Ο συντάκτης του σημειώματος κατατάσσει τη Mayr-Melnhof μεταξύ των «χαμένων» για σειρά λόγων, και ιδίως για τους κάτωθι:

«2) Η σύναψη συμφωνίας κατέστη δυνατή μόνο χάρη στην επιβολή “κυρώσεως” — απαίτησαν από μας να κάνουμε “θυσίες”.

3) Έπρεπε να “παγώσουν” τα μερίδια αγοράς του 1987, να διατηρηθούν οι υφιστάμενες επαφές και να μην κατακτηθεί καμμία νέα δραστηριότητα ή ποιότητα διά της προσφοράς ευνοϊκών τιμών (το αποτέλεσμα θα γίνει αισθητό τον Ιανουάριο του 1989 — αν όλοι οι μετέχοντες παραμείνουν συνεπείς).»

- 125 Τα παραπάνω αποσπάσματα πρέπει να γίνουν αντιληπτά στη γενικότερη αλληλουχία του σημειώματος.
- 126 Συναφώς, ο συντάκτης του μνημονεύει, προεισαγωγικώς, τη στενότερη συνεργασία σε ευρωπαϊκή κλίμακα στο πλαίσιο του «κύκλου των προέδρων». Την έκφραση αυτή ερμήνευσε η Mayr-Melnhof ως καταλαμβάνουσα ταυτόχρονα την PWG και την PC στο γενικότερό τους πλαίσιο, χωρίς δηλαδή να αναφέρεται σε κάποιο γεγονός ή κάποια συγκεκριμένη συνάντηση (παράρτημα 75 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, σημείο 2. α), ερμηνεία που δεν χρειάζεται να συζητηθεί στο παρόν πλαίσιο.
- 127 Ο συντάκτης αναφέρει, ακολούθως, ότι η συνεργασία αυτή οδήγησε σε «πειθαρχία όσον αφορά τις τιμές», από την οποία προκύπτουν «κερδισμένοι» και «χαμένοι».
- 128 Στο πλαίσιο αυτής, επομένως, της πειθαρχίας, την οποία αποφάσισε ο «κύκλος των προέδρων», πρέπει να γίνει νοητή η έκφραση που αναφέρεται στα μερίδια αγοράς που έπρεπε να παγιωθούν στα επίπεδα του 1987.
- 129 Περαιτέρω, η παραπομπή στο 1987 ως έτος αναφοράς συμφωνεί με τη δεύτερη δήλωση της Stora (παράρτημα 39 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, βλ. σκέψη 119 ανωτέρω).
- 130 Όσο για τον ρόλο τον οποίο διαδραμάτισε η PWG στη συμπαιγνία για τον έλεγχο του εφοδιασμού, την οποία χαρακτήριζε η εξέταση των διαστημάτων διακοπής λειτουργίας των μηχανών, η απόφαση αναφέρει ότι η PWG διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στην εφαρμογή των διαστημάτων διακοπής λειτουργίας, όταν από το 1990, αυξήθηκε το παραγωγικό δυναμικό και υποχώρησε η ζήτηση: «(...) από τις αρχές του 1990, οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις (...) θεώρησαν αναγκαίο να συνεννοηθούν για την ανάγκη προσωρινής παύσης της παραγωγής στα πλαίσια της PWG. Οι μεγαλύτεροι παραγωγοί ανεγνώριζαν ότι δεν μπορούσαν να αυξήσουν τη ζήτηση με μείωση των τιμών και ότι η συνέχιση της χρησιμοποίησης όλης της παραγωγικής ικανότητας θα είχε απλώς ως αποτέλεσμα την πτώση των τιμών. Θεωρητικά, η περίοδος προσωρινής παύσης της

παραγωγής που ήταν απαραίτητη για την εξισορρόπηση της προσφοράς και της ζήτησης μπορούσε να υπολογισθεί βάσει των εκθέσεων για την παραγωγική ικανότητα» (αιτιολογική σκέψη 70).

- 131 Η απόφαση επισημαίνει περαιτέρω: «Ωστόσο, η PWG δεν κατένεμε επίσημα το “χρόνο προσωρινής παύσης της παραγωγής” που αντιστοιχούσε σε κάθε παραγωγό. Σύμφωνα με τη Stora, αντιμετώπιζονταν πρακτικές δυσκολίες για την κατάρτιση ενός συντονισμένου σχεδίου όσον αφορά το χρόνο προσωρινής διακοπής της παραγωγής για όλους τους παραγωγούς. Η Stora αναφέρει ότι για τους λόγους αυτούς “υπήρχε μόνον ένα χαλαρό σύστημα ενθάρρυνσης”» (αιτιολογική σκέψη 71).
- 132 Πρέπει να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον την ύπαρξη συμπαίγνιάς ως προς τα διαστήματα διακοπής της παραγωγής μεταξύ των μετεχόντων στις συναντήσεις της PWG.
- 133 Τα έγγραφα τα οποία προσκόμισε ενισχύουν την ανάλυσή της.
- 134 Με τη δεύτερη δήλωσή της (παράρτημα 39 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, παράγραφος 24), η Stora εξηγεί: «Με την υιοθέτηση, από την PWG, της πολιτικής της τιμής πριν από την ποσότητα και την προοδευτική εφαρμογή συστήματος ισοδυνάμων τιμών από το 1988, τα μέλη της PWG αναγνώρισαν ότι η τήρηση των διαστημάτων διακοπής της λειτουργίας ήταν αναγκαία για τη διατήρηση των τιμών ενώπιον της μειωμένης αυξήσεως της ζήτησεως. Αν οι κατασκευαστές δεν τηρούσαν τα διαστήματα διακοπής της λειτουργίας, θα τους ήταν αδύνατο να διατηρήσουν τις συμφωνηθείσες τιμές ενώπιον του αυξανόμενου πλεονάσματος του παραγωγικού δυναμικού».
- 135 Στην επόμενη παράγραφο της δηλώσεώς της, προσθέτει: «Το 1988 και 1989, η βιομηχανία μπορούσε να λειτουργήσει σχεδόν με το πλήρες δυναμικό της. Τα διαστήματα διακοπής, πέρα από το φυσιολογικό κλείσιμο λόγω επισκευών και διακοπών, κατέστησαν αναγκαία από το 1990 και μετά (...). Ακολούθως, αποδείχθηκαν αναγκαίες οι διακοπές λειτουργίας, όταν τα κύματα παραγγελιών

σταματούσαν, για να διατηρηθεί η πολιτική της τιμής πριν από την ποσότητα. Τα διαστήματα διακοπής τα οποία όφειλαν να τηρούν οι παραγωγοί (για να εξασφαλίζουν τη διατήρηση της ισορροπίας μεταξύ παραγωγής και καταναλώσεως) μπορούσαν να υπολογίζονται βάσει των εκθέσεων για τις ποσότητες. Η ΡWΓ δεν υπεδείκνυε ρητά τα διαστήματα διακοπής που έπρεπε να τηρηθούν, παρ' όλον ότι υπήρχε κάποιο χαλαρό σύστημα ενθαρρύνσεως (...).»

136 Όσο για το παράρτημα 73 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, οι λόγοι τους οποίους επικαλείται ο συντάκτης για να εξηγήσει γιατί η Mayr-Melnhof ήταν μεταξύ των «χαμένων» κατά τον χρόνο της συντάξεώς της αποτελούν σημαντικά αποδεικτικά στοιχεία περί της υπάρξεως συμπαιγνίας μεταξύ των μετεχόντων στις συναντήσεις της ΡWΓ όσον αφορά τα διαστήματα διακοπής.

137 Ειδικότερα, ο συντάκτης διαπιστώνει:

«4) Στο σημείο αυτό η αντίληψη των ενδιαφερομένων μερών ως προς τον επιδιωκόμενο στόχο αρχίζει να δίσταται.

(...)

c) Όλοι οι υπεύθυνοι πωλήσεων και πράκτορες μας στην Ευρώπη ελευθερώθηκαν από τον όγκο πωλήσεων του προϋπολογισμού τους και ακολουθήθηκε μια αυστηρή πολιτική τιμών, μη επιδεχόμενη καμμία σχεδόν εξαίρεση (συχνά οι συνεργάτες μας δεν κατάλαβαν την αλλαγή στάσεώς μας απέναντι στην αγορά — στο παρελθόν, η μόνη απαίτηση αφορούσε τις ποσότητες, ενώ εφεξής σημασία είχε μόνο η πειθαρχία ως προς τις τιμές, με κίνδυνο να σταματήσουν οι μηχανές).»

- 138 Η Mayr-Melnhof υποστηρίζει (παράρτημα 75 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων) ότι το παρατιθέμενο ανωτέρω χωρίο αφορά την εσωτερική κατάσταση της επιχειρήσεως. Αν αναλυθεί όμως υπό το πρίσμα του γενικότερου πλαισίου του σημειώματος, το απόσπασμα αυτό εξηγεί πώς εφαρμοζόταν, σε επίπεδο εμπορικών υπευθύνων, μια αυστηρή πολιτική χαρασσόμενη από τον «κύκλο των προέδρων». Το έγγραφο, επομένως, σημαίνει ότι οι μετέχοντες στη συμφωνία του 1987, δηλαδή τουλάχιστον οι μετέχοντες στις συναντήσεις της PWG, αναμφισβήτητα στάθμισαν ποιες θα ήσαν οι συνέπειες της χαρασσομένης πολιτικής, στην περίπτωση που αυτή θα εφαρμοζόταν αυστηρά.
- 139 Βάσει των προεκτεθέντων, και χωρίς να είναι αναγκαίο να ληφθεί υπόψη το παράρτημα 102 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, συμπεραίνεται ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά δίκαιον την ύπαρξη συμπαιγνίας ως προς τα μερίδια αγοράς μεταξύ των μετεχόντων στις συναντήσεις της PWG, καθώς και συμπαιγνίας ως προς τα διαστήματα διακοπής της παραγωγής μεταξύ των αυτών επιχειρήσεων. Καθόσον οι TBM/Iggesund Paperboard (Workington) Ltd/Iggesund Paperboard μετείχαν στις συναντήσεις της PWG (βλ. κατωτέρω σκέψεις 370 επ.), η δε προσφεύγουσα κατονομάζεται ρητώς στις δηλώσεις της Stora, ορθώς η Επιτροπή εθεώρησε την προσφεύγουσα υπαίτια συμμετοχής στις δύο αυτές πτυχές της συμπαιγνίας.
- 140 Τη διαπίστωση αυτή δεν αποδυναμώνουν οι επικρίσεις της προσφεύγουσας κατά των δηλώσεων της Stora, με τις οποίες αυτή αμφισβητεί την αποδεικτική ισχύ των εγγράφων αυτών.
- 141 Συγκεκριμένα, δεν αμφισβητείται ότι οι δηλώσεις αυτές προέρχονται από μια από τις επιχειρήσεις που φέρονται μετασχούσες στην καταλογιζόμενη παράβαση και ότι περιέχουν λεπτομερή περιγραφή της φύσεως των συζητήσεων που διεξήγοντο εντός των οργάνων της PG Paperboard, του στόχου τον οποίον επιδίωκαν οι μετέχουσες σ' αυτό επιχειρήσεις, καθώς και της συμμετοχής των εν λόγω επιχειρήσεων στις συναντήσεις των διαφόρων οργάνων του. Καθόσον δε το κείμενο αυτό αποδεικτικό στοιχείο επιρρωννύεται από άλλα έγγραφα της δικογραφίας, παρέχει πρόσφορο έρεισμα στους ισχυρισμούς της Επιτροπής.

- 142 Ούτε μπορεί να γίνει δεκτός ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι η πραγματική συμπεριφορά των επιχειρήσεων δείχνει το αβάσιμον των αιτιάσεων της Επιτροπής.
- 143 Πρώτον, η ύπαρξη συμπαιγνίας μεταξύ των μελών της PWG επί των δύο πτυχών της «πολιτικής της τιμής πριν από την ποσότητα» δεν πρέπει να συγχέεται με την εφαρμογή τους. Συγκεκριμένα, η ισχύς των προσκομισθεισών από την Επιτροπή αποδείξεων είναι τέτοια, ώστε οι πληροφορίες οι σχετικές με την πραγματική συμπεριφορά της προσφεύγουσας στην αγορά να μη δύνανται να επηρεάσουν τα συμπεράσματα της Επιτροπής σχετικά με την ίδια την ύπαρξη συμπαιγνίας επί των δύο πτυχών της ελίμαχης πολιτικής.
- 144 Δεύτερον, τα συμπεράσματα της Επιτροπής δεν αντικρούονται από τις πληροφορίες τις οποίες παρέχει η προσφεύγουσα. Δέον να τονισθεί ότι η Επιτροπή παραδέχεται ρητώς ότι η συμπαιγνία επί των μεριδίων αγοράς δεν ενείχε «επίσημο μηχανισμό κυρώσεων ή αποζημίωσης για την εφαρμογή της άτυπης συμφωνίας σχετικά με τα μερίδια της αγοράς» και ότι τα μερίδια αγοράς ορισμένων μεγάλων παραγωγών σημείωναν ισχυρή αύξηση από έτος σε έτος (αιτιολογικές σκέψεις 59 και 60). Επί πλέον, η Επιτροπή συνομολογεί ότι, εφόσον ο κλάδος λειτούργησε με το πλήρες δυναμικό του μέχρι τις αρχές του 1990, δεν χρειάσθηκε σχεδόν καμμία προσωρινή παύση της παραγωγής μέχρι τότε (αιτιολογική σκέψη 70).
- 145 Τρίτον, το ότι η προσφεύγουσα έθεσε σε εφαρμογή τη συνομοληθείσα εντός της PWG πολιτική της τιμής πριν από την ποσότητα επιβεβαιώνεται από δύο έγγραφα της δικογραφίας.
- 146 Έτσι, κατά το πρακτικό της συνεδριάσεως της ΡΑΑ της 23ης Ιανουαρίου 1990, το οποίο συνέταξε εκπρόσωπος της Korparfors (του ομίλου Stora), «η Iggesund είπε ότι η Thames είχε προβεί σε κάποιες διακοπές λειτουργίας, πράγμα που ήταν περισσότερο σύμφωνο με την πολιτική της απ' ό,τι η μείωση των τιμών» (παράρτημα 130 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων).

- 147 Ομοίως, το πρακτικό της συνεδριάσεως της ΡΑΑ της 4ης Απριλίου 1990, το οποίο συνέταξε εκπρόσωπος της Mayr-Melnhof Pegg, αναφέρει:

«*H Thames Board* (Iggesund) τρεις εβδομάδες προθεσμία. Το Ηνωμένο Βασίλειο ζητεί λιγότερο από ό,τι την ίδια περίοδο το 1989. Η προσωρινή διακοπή της παραγωγής είναι προτιμότερη από τη μείωση των τιμών. Η αύξηση των τιμών του Απριλίου εφαρμόστηκε πλήρως» (παράρτημα 131 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων).

- 148 Εν όψει των προεκτεθέντων, το πρώτο και το δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθούν.

Επί του τρίτου σκέλους του λόγου ακυρώσεως, περί εσφαλμένης εκτιμήσεως της σημασίας των στατιστικών της Fides

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 149 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η Επιτροπή δεν εξετίμησε ορθώς τη σημασία των στατιστικών της Fides. Υπερέβαλε τη σημασία τους και το αθέμιτον του χαρακτήρα τους. Επί πλέον, οι στατιστικές αυτές δεν ήταν αρκετά λεπτομερείς ώστε να καταστεί δυνατός ο έλεγχος συστήματος ποσοστώσεων.

- 150 Οι συγκεντρωνόμενες από τη Fides στατιστικές ήταν μεν κατανεμημένες ανά χώρα, εκτός από τις εβδομαδιαίες εκθέσεις για την εισροή παραγγελιών, δεν καθιστούσαν όμως δυνατή την αναγνώριση των παραδόσεων κάθε παραγωγού.

- 151 Περαιτέρω, η προσφεύγουσα τονίζει ότι, κατά τη διάρκεια του έτους, οι παραγωγοί κανονικά χρησιμοποιούσαν τις «πρόχειρες» στατιστικές (αιτιολογική σκέψη 63 της αποφάσεως). Συγκεκριμένα, οι στατιστικές αυτές παρείχαν γενικές πληροφορίες για την τάση της ζήτησεως. Υπ' αυτές τις συνθήκες, οι μετέχοντες στις συναντήσεις της PWG δεν είχαν καμμία δυνατότητα να στηριχθούν σ' αυτές τις στατιστικές για να προβούν σε ορθολογική ανάλυση των μεριδίων αγοράς και της χρήσεως του παραγωγικού δυναμικού.
- 152 Επί πλέον, η κατάσταση των ανεκτελέστων παραγγελιών κάθε παραγωγού δεν είναι απόρρητη, αντιθέτως προς ό,τι ισχυρίζεται η Επιτροπή. Συνεπώς, οι διανεμόμενες από τη Fides στατιστικές για την κατάσταση των ανεκτελέστων παραγγελιών έδιναν απλώς στους παραγωγούς μια συνολική εικόνα σε ευρωπαϊκή κλίμακα.
- 153 Όσον αφορά τις στατιστικές για το παραγωγικό δυναμικό και τη χρήση τους, επρόκειτο για ανακριβείς στατιστικές που χρησιμοποιούν μόνο για την παρατήρηση της δυναμικής του κλάδου και τη σύγκριση των μεταβολών του ποσοστού χρήσεως κάθε επιχειρήσεως με τις μεταβολές των συγκεντρωτικών ποσοστών.
- 154 Τέλος, οι οικείες στατιστικές δεν ήταν αναγκαίες για να διαπιστωθεί η ισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησεως, εφόσον το στοιχείο αυτό ήταν προφανές για ολόκληρο τον κλάδο.
- 155 Κατά την Επιτροπή, η προσφεύγουσα επιδιώκει, με τα επιχειρήματά της, ν' αποδείξει ότι το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών της Fides δεν ήταν αφ' εαυτού αντίθετο προς το άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Δεδομένου ότι το σύστημα αυτό χρησιμοποιήθηκε μόνο προς ενίσχυση και διευκόλυνση της εκτελέσεως μιας αθέμιτης συμπράξεως, η σχετική συζήτηση έχει ακαδημαϊκό απλώς χαρακτήρα.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 156 Το τρίτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως πρέπει να γίνει αντιληπτό υπό την έννοια ότι η Επιτροπή δεν εξετίμησε ορθώς τη σημασία των στατιστικών της Fides, για τον λόγο ότι αυτές δεν ήταν ούτε αναγκαίες ούτε καν χρήσιμες για τη φερομένη σύμπραξη.
- 157 Κατά το άρθρο 1 της αποφάσεως, οι κατονομαζόμενες στη διάταξη αυτή επιχειρήσεις παρέβησαν το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης συμμετέχοντας σε συμφωνία και εναρμονισμένη πρακτική με τις οποίες, μεταξύ άλλων, «αντήλλαξαν εμπορικές πληροφορίες (για τις παραδόσεις, τις τιμές, την παύση της λειτουργίας των εργοστασίων, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες και τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων) για τη στήριξη των παραπάνω μέτρων», ήτοι της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές, της συμπαιγνίας ως προς τα μερίδια αγοράς και της συμπαιγνίας ως προς την παύση της λειτουργίας των εργοστασίων.
- 158 Ως προς το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών της Fides, η απόφαση πρέπει, εν όψει του διατακτικού της και της αιτιολογικής σκέψεως 134, τρίτο εδάφιο, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η Επιτροπή θεώρησε το σύστημα αυτό αντίθετο προς το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, ως υποστήριγμα της διαπιστωθείσας συμπράξεως.
- 159 Η αιτιολογική σκέψη 134, τρίτο εδάφιο, της αποφάσεως διευκρινίζει ότι το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών Fides «συνέβαλε ουσιαστικά:

- στον έλεγχο της εξέλιξης των μεριδίων της αγοράς,
- στον έλεγχο των συνθηκών προσφοράς και ζήτησης για να διατηρηθεί η πλήρης χρησιμοποίηση της παραγωγικής ικανότητας,
- στη λήψη αποφάσεων σχετικά με τη δυνατότητα καθιέρωσης συντονισμένων αυξήσεων των τιμών,
- στον καθορισμό του απαιτούμενου χρόνου προσωρινής διακοπής της παραγωγής.»

- 160 Όπως προκύπτει άλλωστε από την απόφαση, οι στατιστικές της Fides εξετάζονταν και συζητούνταν στο πλαίσιο της PWG. Συγκεκριμένα, η αιτιολογική σκέψη 57, πρώτο εδάφιο, που παραπέμπει επίσης στην αιτιολογική σκέψη 63, αναφέρει: «Η “εξέλιξη των μεριδίων της αγοράς” αναλυόταν σε κάθε συνεδρίαση της PWG βάσει προσωρινών στατιστικών στοιχείων». Επί πλέον, η αιτιολογική σκέψη 69, πρώτο εδάφιο, αναφέρει: «Συγκρίνοντας τις εβδομαδιαίες ανεκτέλεστες παραγγελίες [“Weekly Order Backlog”] και τη διαθέσιμη παραγωγική ικανότητα, η PWG εκτιμούσε τη συνολική κατάσταση της ζήτησης στη βιομηχανία χαρτονιού».
- 161 Οι αιτιάσεις αυτές της Επιτροπής πρέπει να θεωρηθούν αποδεδειγμένες.
- 162 Πρώτον, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί το ότι οι στατιστικές της Fides συζητούνταν στο πλαίσιο της PWG.
- 163 Δεύτερον, καλώς η Επιτροπή έκρινε ότι οι στατιστικές της Fides εχρησιμοποιούντο, εντός του οργάνου αυτού, αφενός μεν για «τον έλεγχο της εξέλιξης των μεριδίων της αγοράς» (αιτιολογική σκέψη 134, τρίτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση), αφετέρου δε για «τον έλεγχο των συνθηκών προσφοράς και ζήτησης για να διατηρηθεί η πλήρης χρησιμοποίηση της παραγωγικής ικανότητας» και «τον καθορισμό του απαιτούμενου χρόνου προσωρινής διακοπής της παραγωγής» (αιτιολογική σκέψη 134, τρίτο εδάφιο, δεύτερη και τέταρτη περίπτωση).
- 164 Συγκεκριμένα, ως προς τη χρήση των στατιστικών της Fides για «τον έλεγχο της εξέλιξης των μεριδίων της αγοράς», η Stora αναγνώρισε ότι, «αν από την ανάλυση των στατιστικών προέκυπτε ότι τα επίπεδα των πωλήσεων των εθνικών ομίλων εμφάνιζαν μεγάλες διαφορές, τα μέλη της PWG [...] παρότρυναν άλληλα και δεσμεύοντο να περιορίσουν τις διακυμάνσεις στις εθνικές αγορές» (παράρτημα 39 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, παράγραφος 19).

165 Ομοίως, κατά το παράρτημα 43 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων (σημείο 1.1):

«Οι διακυμάνσεις της προσφοράς στις εθνικές αγορές εξετάζονταν και συζητούνταν σε κάθε PWG (ήτοι κάθε δύο ή τρεις μήνες) βάσει των προσωρινών στατιστικών της Fides [...] Οι στατιστικές αυτές καταρτίζονταν ανά μήνα, το δε σύνολο υπολογιζόταν επί του ημερολογιακού έτους και όχι βάσει ολόκληρης της οικονομικής χρήσεως. Οι διακυμάνσεις που προέκυπταν από τις στατιστικές δεν αντανakλούσαν κατ' ανάγκη ακριβώς την οριστική κατάσταση του τέλους του έτους· εξ ου και δεν ήταν ασφαλές να στηριχθεί κανείς στις διακυμάνσεις αυτές. Θα ήταν άτοπο για τους βασικούς μετέχοντες στην PWG παραγωγούς να συζητούν λεπτομερώς για τα μερίδια αγοράς σε εθνική βάση, εφόσον οι παραγωγοί δεν ήταν εις θέση να προσδιορίσουν τον τελικό προορισμό των παραδόσεών τους.

[...]

Οι συμπράξεις σχετικά με τα μερίδια αγοράς τις οποίες συνήπταν τα μέλη της PWG αφορούσαν την Ευρώπη στο σύνολό της. Οι συμπράξεις αυτές στηρίζονταν σε ετήσιους συνολικούς αριθμούς του προηγούμενου έτους, οι οποίοι είχαν συνήθως διαμορφωθεί οριστικά και ήταν διαθέσιμοι από τον μήνα Μάρτιο του επομένου έτους».

166 Όσο για τη χρησιμοποίηση των στατιστικών της Fides για «τον έλεγχο των συνθηκών προσφοράς και ζήτησης για να διατηρηθεί η πλήρης χρησιμοποίηση της παραγωγικής ικανότητας» και «τον καθορισμό του απαιτούμενου χρόνου προσωρινής διακοπής της παραγωγής», αρκεί να γίνει παραπομπή στη δήλωση της Stora (παράρτημα 39 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, παράγραφος 5):

«Αλληλένδετη προς την πρωτοβουλία για τις τιμές του 1987 ήταν η ανάγκη διατηρήσεως κάποιας ισορροπίας μεταξύ παραγωγής και καταναλώσεως (πολιτική της τιμής πριν από την ποσότητα). Κατά το 1988 και 1989, οι παραγωγοί χρησιμοποίησαν πλήρως ή σχεδόν πλήρως το παραγωγικό τους δυναμικό. Το 1990, ο συνδυασμός του αυξημένου παραγωγικού δυναμικού και της φθίνουσας αυξήσεως της ζήτησεως ώθησε τους παραγωγούς να αρχίσουν να εφαρμόζουν

διαστήματα διακοπής, με σκοπό τη διατήρηση της ισορροπίας μεταξύ παραγωγής και καταναλώσεως. [...] Από τις ετήσιες εκθέσεις του παραγωγικού δυναμικού οι παραγωγοί μπορούσαν να συνάγουν για πόσο χρόνο έπρεπε να διακόψουν την παραγωγή και να ενθαρρύνουν αλλήλους για την τήρηση ενός χρόνου διακοπής που αρκούσε για τη διατήρηση της ισορροπίας μεταξύ παραγωγής και της ζήτησεως. [...] Τέτοια διαστήματα διακοπής δεν εφαρμόζονταν από όλους τους παραγωγούς, πράγμα που είχε ως συνέπεια ορισμένοι εξ αυτών, κατά κανόνα οι σημαντικότεροι, να υφίστανται αναλογικά μεγαλύτερες απώλειες ποσοτήτων στην προσπάθειά τους να διατηρήσουν τις τιμές στο ίδιο επίπεδο» (στην ίδια κατεύθυνση, παράγραφος 25 του ίδιου εγγράφου).

167 Οι δηλώσεις της Stora ενισχύονται εμμέσως από τα παραρτήματα 73 και 75 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων. Πράγματι, όπως προκύπτει από το παράρτημα 73 (βλ. ανωτέρω σκέψεις 123 επ.), ο υπεύθυνος πωλήσεων διευθυντής μάρκετινγκ του ομίλου Mayr-Melnhof/FS-Karton στη Γερμανία (ονόματι Katzner) πρότεινε στον γενικό διευθυντή της Mayr-Melnhof στην Αυστρία τροποποίηση του τότε ισχύοντος συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών της Fides (σ. 5, αριθ. 5, υπό τον τίτλο «Kontrolle»). Όπως προκύπτει από το παράρτημα 75 (σ. 11), απάντηση της Mayr-Melnhof σε αίτηση παροχής πληροφοριών, οι «κανόνες της Fides τροποποιήθηκαν αργότερα λίγο ως πολύ σύμφωνα με τις προτάσεις» που μνημονεύονται στο παράρτημα 73 (βλ. επίσης αιτιολογική σκέψη 63, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως). Εν όψει του γενικού νοήματος του παραρτήματος 73, η διατυπωθείσα από τον Katzner αίτηση τροποποίησης του συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών της Fides πρέπει να γίνει αντιληπτή υπό την έννοια ότι το σύστημα αυτό δεν επέτρεπε επαρκή έλεγχο της εξελίξεως των μεριδίων αγοράς και/ή της εξετάσεως των διαστημάτων διακοπής και έπρεπε, επομένως, να βελτιωθεί ώστε να εξασφαλίζει καλύτερο έλεγχο.

168 Βάσει αυτών των αποδείξεων και εν όψει του γεγονότος ότι η Επιτροπή καλώς εθεώρησε ότι η προσφεύγουσα μετείχε σε συμπαιγνία ως προς τα διαστήματα διακοπής και σε συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς εντός της PWG, πρέπει να απορριφθεί το τρίτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως.

169 Επομένως, ο λόγος αυτός πρέπει ν' απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του λόγου ακυρώσεως περί εσφαλμένης εκτιμήσεως της διάρκειας της συμφοράς

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 170 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, ακόμη και σύμφωνα με την απόφαση, δεν υπήρξε η παραμικρή παράβαση πριν από το 1988. Συγκεκριμένα, αν εξαιρεθούν οι δηλώσεις της Stora, δεν απομένει καμμία ένδειξη για το ότι η σύσταση της PWG συνιστούσε αφ' εαυτής παράβαση. Εξ άλλου, τα αποδεικτικά στοιχεία δεν στοιχειοθετούν το συμπέρασμα ότι η PWG είχε δημιουργηθεί πριν από τις 10 Νοεμβρίου 1986.
- 171 Περαιτέρω, ούτε από την ανακοίνωση των αιτιάσεων ούτε από την απόφαση προκύπτει ότι η ρωτοβουλία για τις τιμές του Ιανουαρίου 1987 στο Ηνωμένο Βασίλειο συνιστούσε παράβαση.
- 172 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η παράβαση άρχισε στα μέσα 1986 και ότι η ημερομηνία αυτή πρέπει να ληφθεί ως βάση για τον υπολογισμό των προστίμων. Ο χρόνος αυτός συνέπεσε περίπου με την αναδιοργάνωση της PG Paperboard και την έναρξη των συζητήσεων για τις τιμές και τις ποσότητες. Ως προς το σημείο αυτό, καλώς στηρίχθηκε στις δηλώσεις της Stora.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 173 Κατά την αιτιολογική σκέψη 161, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως, οι περισσότερες από τις αποδέκτριες της αποφάσεως επιχειρήσεις μετείχαν στην παράβαση από τον Ιούνιο του 1986, όταν δηλαδή «συστάθηκε η PWG και η αθέμιτη συνεργασία μεταξύ των παραγωγών εντατικοποιήθηκε και άρχισε να είναι αποτελεσματικότερη».

- 174 Σχετικά με τον χρόνο συστάσεως της PWG, η Stora ανέφερε (παράρτημα 39 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, παράγραφος 8): «η PWG συνεδρίαζε από το 1986 [...]»
- 175 Σ' αυτή τη βάση, και ελλείπει αποδεικτικών στοιχείων από τα οποία να προκύπτει η ακριβής ημερομηνία δημιουργίας αυτού του οργάνου, η Επιτροπή δικαιολογημένα έκρινε ότι η PWG συστάθηκε περί από τα μέσα του 1986 και ότι έκτοτε συνεδρίαζε τακτικά. Συναφώς, τονίζεται ότι η προσφεύγουσα μετείχε στις συνεδριάσεις της PWG αφότου συστάθηκε το όργανο αυτό (βλ. κατωτέρω σκέψεις 370 επ.). Υπ' αυτές τις συνθήκες, η προσφεύγουσα δεν μπορεί βασίμως να αμφισβητεί την εκτίμηση της Επιτροπής περί του χρόνου συστάσεως της PWG χωρίς να προσκομίζει κανένα αποδεικτικό στοιχείο προς στήριξη του ισχυρισμού της ότι το όργανο αυτό συστάθηκε αργότερα.
- 176 Η Επιτροπή ορθώς συνήγαγε ότι η προσφεύγουσα, όντας μία από τις επιχειρήσεις που μετείχαν στις συναντήσεις της PWG, αφότου συστάθηκε το όργανο αυτό της PG Paperboard περί τα μέσα του 1986, πρέπει να θεωρηθεί ευθυνόμενη έκτοτε για συμπαιγνία επί των τιμών.
- 177 Συγκεκριμένα, η PWG δημιουργήθηκε από ορισμένες επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, με σκοπό στρεφόμενο κατ' ουσίαν κατά του ανταγωνισμού. Όπως ανέφερε η Stora (παράρτημα 39 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, παράγραφος 8), «συνεδρίαζε από το 1986 για να συνδράμει στην επιβολή πειθαρχίας στην αγορά» και είχε ιδίως ως αντικείμενο «τις συζητήσεις και συνεννοήσεις για την αγορά, τα μερίδια της αγοράς, τις τιμές, τις αυξήσεις των τιμών και την παραγωγική ικανότητα» (παράρτημα 35 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, παράγραφος 5, ψηφίο iii).
- 178 Ο ρόλος τον οποίο διαδραμάτιζαν οι συναντώμενες στο όργανο αυτό επιχειρήσεις όσον αφορά τη συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς και ως προς τα διαστήματα διακοπής της παραγωγής περιγράφονται στον προηγούμενο λόγο ακυρώσεως (βλ. σκέψεις 113 έως 139 ανωτέρω). Οι συναντώμενες στο όργανο αυτό επιχειρήσεις συζητούσαν επίσης για τις πρωτοβουλίες σχετικά με τις τιμές.

Κατά τη Stora (παράρτημα 39 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, παράγραφος 10), «από το 1987, η PWG κατέληξε σε συμφωνία και έλαβε βασικές αποφάσεις για το χρονοδιάγραμμα (...) και το ύψος των ανατιμήσεων στις οποίες θα προέβαιναν οι κατασκευαστές χαρτονιού».

179 Επομένως, το γεγονός ότι είχε συναινέσει στη σύσταση και τη συμμετοχή στις συναντήσεις ενός οργάνου του οποίου οι επιχειρήσεις που το δημιούργησαν ε γνώριζαν και απεδέχοντο τον αντίθετο προς τον ανταγωνισμό σκοπό, που συνίστατο ιδίως σε συζητήσεις για μέλλουσες ανατιμήσεις, συνιστά επαρκή λόγο για να γίνει δεκτό ότι η προσφεύγουσα ευθύνεται για συμπαιγνία ως προς τις τιμές από τα μέσα του 1986.

180 Συνεπώς, ο λόγος ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί.

Επί του λόγου ακυρώσεως ότι η Επιτροπή υπέπεσε αφενός μεν σε σφάλμα εκτιμήσεως θεωρώντας ότι το χαρτόνι SBS αποτελούσε αντικείμενο της παραβάσεως και αποτελούσε μέρος της ίδιας αγοράς με τα χαρτόνια GC και GD, αφετέρου δε σε πλημμέλειες περί την αιτιολογία και τη διαδικασία

181 Ο λόγος υποδιαιρείται σε τρία σκέλη. Καθένα από αυτά τα σκέλη θα εξετασθεί χωριστά.

Επί του πρώτου σκέλους του λόγου ακυρώσεως, περί προσβολής των δικαιωμάτων του αμυνομένου

182 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι δεν ήταν σε θέση να ασκήσει τα δικαιώματα του αμυνομένου κατά τη διοικητική διαδικασία, διότι η ανακοίνωση των αιτιάσεων δεν ανέφερε την ύπαρξη παραβάσεως σχετικής με το χαρτόνι SBS. Μνημόνευε το χαρτόνι αυτό άπαξ μόνον, εντός παρενθέσεων, αναφορικά με μια ανατίμηση.

183 Ο ισχυρισμός αυτός είναι αστήρικτος.

- 184 Όπως πράγματι προκύπτει από την ανακοίνωση των αιτιάσεων (σ. 3 και 4), ο όρος «χαρτόνι» καλύπτει τρεις βασικές κατασκευαζόμενες στη Δυτική Ευρώπη ποιότητες χαρτονιού, μεταξύ των οποίων και το SBS, οι οποίες και αποτελούν αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας.
- 185 Επί πλέον, όλα τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία στηρίζεται στην απόφαση η Επιτροπή για ν' αποδείξει ότι το χαρτόνι SBS αποτελεί αντικείμενο της παραβάσεως μνημονεύονται στην ανακοίνωση των αιτιάσεων ή στις ατομικές πληροφορίες αυτής που απευθύνθηκαν στην προσφεύγουσα (βλ. ιδίως παραρτήματα 111, 113 και 117 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων).
- 186 Τέλος, καθένα από τα — συνημμένα στην ανακοίνωση των αιτιάσεων — τεχνικά παραρτήματα περί των τιμών περιέχει, για κάθε φερομένη εναρμονισμένη πρωτοβουλία για τις τιμές, στοιχεία για τις ανατιμήσεις του χαρτονιού SBS.
- 187 Επομένως, η ανακοίνωση των αιτιάσεων σαφώς εξέθεσε ότι το χαρτόνι SBS αποτελεί αντικείμενο της διαδικασίας.
- 188 Επομένως, το πρώτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί.

Επί του δευτέρου σκέλους του λόγου ακυρώσεως, ότι η Επιτροπή, θεωρώντας ότι το χαρτόνι SBS αποτελούσε αντικείμενο της παραβάσεως, υπέπεσε σε σφάλμα εκτιμήσεως και σε πλημμελή αιτιολόγηση

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 189 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η απόφαση και τα μνημονευόμενα σ' αυτήν αποδεικτικά μέσα δεν δικαιολογούν το συμπέρασμα ότι το χαρτόνι SBS αποτελούσε αντικείμενο της παραβάσεως. Υποστηρίζει επίσης ότι η απόφαση δεν εξηγεί επαρκώς τις αιτιάσεις της Επιτροπής.

- 190 Κατ' αρχάς, οι δηλώσεις της Stora δεν μνημονεύουν το χαρτόνι SBS.
- 191 Έπειτα, καμμία από τις αιτιάσεις σχετικά με τα μέτρα ελέγχου του όγκου των πωλήσεων δεν αφορά το χαρτόνι SBS. Ο ισχυρισμός ότι στο πλαίσιο της PWG συμφωνήθηκε ότι θα ετηρούντο τα μερίδια αγοράς του 1987 αναφέρεται σε μια περίοδο κατά την οποία κανείς παραγωγός χαρτονιού SBS δεν εκπροσωπούνταν εντός του οργάνου αυτού.
- 192 Οι χειρόγραφες σημειώσεις που αποσπάστηκαν από τη Rena, σχετικά με τη συνάντηση της JMC της 6ης Σεπτεμβρίου 1989 (παράρτημα 117 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων) δεν ασκούν εν προκειμένω επιρροή, αφενός μεν διότι η Iggesund Paperboard δεν μετείχε σ' αυτή τη συνάντηση, αφετέρου δε διότι οι σημειώσεις αφορούσαν μια ανατίμηση που είχε γίνει πάνω από ένα μήνα πριν από τη συνάντηση.
- 193 Ούτε από τους συνημμένους στην απόφαση πίνακες σχετικά με τις ανατιμήσεις μπορεί να συναχθεί η ύπαρξη διαβουλεύσεως σχετικά με το χαρτόνι SBS. Συγκεκριμένα, αν συγκριθούν οι ανατιμήσεις τις οποίες ανήγγειλε η ίδια και εκείνες τις οποίες ανήγγειλε η Enso-Gutzeit, ο έτερος αποδέκτης της αποφάσεως παραγωγός χαρτονιού SBS, καθώς και οι αναγγελίες ανατιμήσεων αυτές και οι σχετικές με τα χαρτόνια GC και GD, επιβεβαιώνεται η έλλειψη διαβουλεύσεως σχετικά με το χαρτόνι SBS.
- 194 Η σχετική με το χαρτόνι SBS αιτιολογία της αποφάσεως επίσης πάσχει, διότι, αντιθέτως προς ό,τι λέγεται στην αιτιολογική σκέψη 4, οι όροι «ποιότητες GC» δεν καλύπτουν το χαρτόνι SBS.
- 195 Επί πλέον, το χωρίο που αναφέρει ότι «οι πρωτοβουλίες για τις τιμές συνεπάγονταν αυξήσεις σε όλες τις εθνικές αγορές [...], ενώ η τιμή του SBS αυξάνονταν συνήθως (αλλά όχι πάντα) σύμφωνα με την τιμή των ποιοτήτων GC» (αιτιολο-

γική σκέψη 20, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως), είναι το μοναδικό στην απόφαση, αν εξαιρεθεί η συνοπτική έκθεση της παραβάσεως, καθώς και ορισμένες ασαφείς μνείες στις αιτιολογικές σκέψεις 86 και 97, όπου δηλώνεται ότι οι πρωτοβουλίες για τις τιμές αφορούσαν το χαρτόνι SBS.

- 196 Αντιθέτως προς τα λεγόμενα στην αιτιολογική σκέψη 4 της αποφάσεως, το χαρτόνι SBS δεν καλύπτεται από τους όρους «GC» ή «FBB». Μέρος της παραγωγής χαρτονιού SBS της Iggesund Paperboard δεν εμπίπτει καν στον ορισμό του προϊόντος το οποίο αφορούσαν οι δραστηριότητες της PG Paperboard, που, κατά την αιτιολογική σκέψη 28, είναι το χαρτόνι βάρους «200 g/m² και άνω».
- 197 Επί πλέον, τα περιεχόμενα στην απόφαση στοιχεία σχετικά με τους παραγωγούς, τους αγοραστές και τον όγκο παραγωγής χαρτονιού SBS είναι ανακριβή. Συγκεκριμένα, στην Ευρώπη υπάρχουν και άλλοι παραγωγοί χαρτονιού SBS εκτός από την Enso-Gutzeit και την ίδια, η δε παραγωγή χαρτονιού SBS της Enso-Gutzeit υπερεκτιμήθηκε.
- 198 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι έχει αποδείξει πλήρως ότι οι διαβουλεύσεις αφορούσαν το χαρτόνι SBS, ιδίως σχετικά με ορισμένες πρωτοβουλίες ανατιμήσεως. Το χαρτόνι SBS παράγεται από μικρό αριθμό παραγωγών και σε μικρότερες ποσότητες απ' ό,τι οι άλλες ποιότητες χαρτονιού. Αυτό άλλωστε εξηγεί γιατί αποτελούσε λιγότερο αντικείμενο συζητήσεων κατά τις συναντήσεις της PG Paperboard και γιατί υπάρχουν λιγότερα αποδεικτικά έγγραφα σχετικά με το προϊόν αυτό.
- 199 Το χαρτόνι SBS καλυπτόταν από μέγα μέρος του συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών της Fides (παράρτημα 5 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων) και από τις μελέτες αγοράς τις οποίες έκανε ο γενικός διευθυντής της Finnboard (τις μελέτες «Kosk», παραρτήματα 56 και 95 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων). Περαιτέρω, η Επιτροπή παραπέμπει στα παραρτήματα 111, 113 και 117 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, που μνημονεύουν όλα ανατιμήσεις για το χαρτόνι SBS (ή το χαρτόνι GZ, άλλη ονομασία του χαρτονιού SBS).

- 200 Όσον αφορά τους συνημμένους στην απόφαση πίνακες που αφορούν τις διάφορες πρωτοβουλίες για τις τιμές, ορισμένοι από τους αποδέκτες δεν παρέσχαν πλήρη τεκμηρίωση σχετικά με τις τιμές (βλ. αιτιολογική σκέψη 118 της αποφάσεως). Ειδικότερα, οι απαντήσεις των επιχειρήσεων, και ιδίως των θυγατρικών της προσφεύγουσας, στις αιτήσεις παροχής πληροφοριών ήσαν ελλιπείς όσον αφορά τις ανατιμήσεις.
- 201 Εν πάση περιπτώσει, όπως προκύπτει από τη σχετική με τις ανατιμήσεις τεκμηρίωση, για κάθε μια από τις πρωτοβουλίες οι παραγωγοί είχαν συμφωνήσει να αυξήσουν τις τιμές σε όλες τις εθνικές αγορές.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 202 Όπως προκύπτει από την απόφαση, ο ισχυρισμός της Επιτροπής περί υπάρξεως συμπαιγνίας ως προς τις τιμές του χαρτονιού SBS στηρίζεται ιδίως στο παράρτημα 111 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων (αιτιολογική σκέψη 80), τιμοκατάλογο συντεταγμένο στη σουηδική, που ελήφθη από τις εγκαταστάσεις της Repa και περιέχει στοιχεία, αφορώντα εννέα χώρες της Κοινότητας, για τις ανατιμήσεις των χαρτονιών GC (ποιότητες GC 1 και GC 2) και SBS (που ορίζεται με τα αρχικά «GZ», βλ. αιτιολογική σκέψη 4 της αποφάσεως) που τέθηκαν σε εφαρμογή κατά τον Σεπτέμβριο/Οκτώβριο 1989. Είναι αδιαμφισβήτητο, με βάση όσες πληροφορίες υπάρχουν για την ανατίμηση αυτή, ότι τα στοιχεία που περιέχονται στον τιμοκατάλογο σχετικά με το επίπεδο και τον χρόνο των ανατιμήσεων του χαρτονιού SBS συνάδουν με τις ανατιμήσεις τις οποίες πράγματι εφάρμοσε η προσφεύγουσα.
- 203 Επ' ακροατηρίου, η προσφεύγουσα υποστήριξε ότι ο τιμοκατάλογος αυτός δεν έχει την αποδεικτική ισχύ που του προσδίδει η Επιτροπή, διότι είναι αχρονολόγητος.

- 204 Η αμφισβήτηση αυτή πρέπει να νοηθεί υπό την έννοια ότι, κατά την προσφεύγουσα, δεν είναι αποδεδειγμένο ότι τα στοιχεία του τιμοκαταλόγου αφορούν μέλλουσες αναγγελίες ανατιμήσεων.
- 205 Η αποδεικτική ισχύς όμως του παραρτήματος 111 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων πρέπει να εκτιμηθεί υπό το φως των λοιπών εγγράφων αποδείξεων περί της συμπαιγνίας για τις τιμές. Συγκεκριμένα, όπως εξηγεί στην απόφαση η Επιτροπή (αιτιολογικές σκέψεις 79, 80 και 83), έλαβε δύο άλλους τιμοκαταλόγους καταρτισμένους κατά το ίδιο πρότυπο και επίσης συντεταγμένους στη σουηδική, ήτοι έναν τιμοκατάλογο στις εγκαταστάσεις της Finnboard (UK) Ltd (στο εξής: τιμοκατάλογος Finnboard) και το παράρτημα 110 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων (το οποίο έλαβε από τη Rena), και που αφορούν αντιστοίχως τις ανατιμήσεις που τέθηκαν σε εφαρμογή τον Απρίλιο του 1989 και τον Απρίλιο του 1990.
- 206 Εν όψει των εντυπωσιακών ομοιοτήτων που υπάρχουν ως προς τη μορφή των τριών αυτών τιμοκαταλόγων, πρέπει να θεωρηθεί ότι έχουν κοινή καταγωγή. Επί πλέον, το παράρτημα 110 χρονολογείται από τις 3 Δεκεμβρίου 1989, ήτοι πριν από την αναγγελία των ανατιμήσεων τις οποίες αναφέρει. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δικαιολογημένα συνήγαγε ότι οι δύο άλλοι αχρονολόγητοι τιμοκατάλογοι έπρεπε να θεωρηθούν ως καταρτισθέντες πριν από την πραγματική αναγγελία των μνημονευμένων ανατιμήσεων. Παρατηρείται, τέλος, ότι η Rena και η Finnboard παράγουν μόνο χαρτόνι GC, ενώ οι τρεις τιμοκατάλογοι αναφέρονται σε διαφόρους άλλους τύπους χαρτονιού.
- 207 Με αυτή τη βάση, καλώς η Επιτροπή εθεώρησε ότι οι τρεις αυτοί τιμοκατάλογοι, συνεκτιμώμενοι με άλλα αποδεικτικά στοιχεία, συνιστούσαν σημαντικές αποδείξεις για το ότι εντός των οργάνων της PG Paperboard υπήρχε συμπαιγνία ως προς τις τιμές, συμπαιγνία την οποία αμφισβητεί η προσφεύγουσα μόνον όσον αφορά το χαρτόνι SBS. Περαιτέρω, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα είναι η μόνη από τους παραγωγούς χαρτονιού SBS που μετείχε στις συναντήσεις της PWG και της JMC, κεντρικών οργάνων της συμπράξεως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα σχετικά με τις ανατιμήσεις του χαρτονιού SBS στοιχεία που περιέχονται στο παράρτημα 111 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων στοιχειοθετούν τη συμμετοχή της σε συμπαιγνία ως προς τις τιμές τόσο του χαρτονιού GC όσο και του χαρτονιού SBS.

- 208 Τη διαπίστωση αυτή επιρρωννύει το παράρτημα 113 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, σημείωμα με χρονολογία 11 Ιανουαρίου 1990, που ελήφθη στις εγκαταστάσεις της FS-Karton και αναφέρεται, κατά την Επιτροπή, σε μια συνεδρίαση της JMC (αιτιολογική σκέψη 84 της αποφάσεως). Το έγγραφο αυτό περιέχει στοιχεία για τις ημερομηνίες των αναγγελιών ανατιμήσεων του χαρτονιού GC και GD διαφόρων παραγωγών [Korparfors (του ομίλου Stora), Mayr-Melnhof, Finnboard και Cascades]. Ως προς την προσφεύγουσα, το σημείωμα περιέχει τις ακόλουθες παρατηρήσεις «Thames: 10 Tg Igges. 15/20 Tg» («Tg», που σημαίνει «Tage», δηλώνει τον αριθμό ημερών των ανεκτελέστων παραγγελιών) και «Th/Ig KW5 GC/GZ + 13, -» («KW5», που σημαίνει «Kalenderwoche 5», δηλώνει ότι η ανατίμηση πρέπει να αναγγελθεί κατά την πέμπτη εβδομάδα του έτους).
- 209 Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτού του σημειώματος, η προσφεύγουσα ανήγγειλε, στις 31 Ιανουαρίου 1990, ανατιμήσεις του χαρτονιού GC και SBS κατά 13 DM/100 kg (έγγραφα F-12-5 και F-12-6).
- 210 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή ορθώς εθεώρησε ότι το έγγραφο αυτό στοιχειοθετούσε την απόδειξη της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές των χαρτονιών GC, GD και SBS.
- 211 Ο — διατυπωθείς επ' ακροατηρίου — ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι δεν αποδεικνύεται ότι το παράρτημα 113 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων αφορούσε συνάντηση της JMC ουδόλως αναιρεί το παραπάνω συμπέρασμα. Συναφώς επισημαίνεται αφενός μεν ότι όλοι οι μνημονευόμενοι στο έγγραφο αυτό παραγωγοί μετείχαν στις συναντήσεις της PWG και της JMC, αφετέρου δε ότι κατά τις συνεδριάσεις των δύο αυτών οργάνων αδιαμφισβήτητα υπήρξε συμπαιγνία ως προς των τιμές. Κατά συνέπεια, και αν ακόμη υποθεθεί ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι το παράρτημα 113 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων αφορούσε συνάντηση της JMC, το έγγραφο αυτό αποδεικνύει ότι υπήρχε συμπαιγνία ως προς τις τιμές εντός του οργάνου αυτού, ήτοι εντός της PWG.

- 212 Εν όψει των προεκτεθέντων, και χωρίς να είναι αναγκαίο να εξετάσει τα λοιπά αποδεικτικά στοιχεία τα οποία επικαλείται η Επιτροπή, το Πρωτοδικείο θεωρεί αποδεδειγμένο ότι η προσφεύγουσα μετείχε σε συμπαιγνία ως προς τις τιμές του χαρτονιού SBS.
- 213 Επομένως, η Επιτροπή απέδειξε ότι η προσφεύγουσα, ως επιχείρηση που ελάμβανε μέρος στις συναντήσεις της PWG από της συστάσεώς της, μετείχε από μεν τα μέσα 1986 σε συμπαιγνία επί των τιμών του χαρτονιού, από δε τα τέλη 1987 σε συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς και σε συμπαιγνία ως προς τα διαστήματα διακοπής της λειτουργίας.
- 214 Ασφαλώς, ως προς τις δύο αυτές τελευταίες συμπαιγνίες, το Πρωτοδικείο δεν εξέτασε ποιές ποιότητες χαρτονιού αφορούσαν. Εφόσον όμως οι δύο αυτές μορφές συμπαιγνίας εξυπηρετούσαν την επιτυχία των πρωτοβουλιών ως προς τις τιμές, σκοπό τον οποίο η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί, η συμμετοχή της προσφεύγουσας στις δύο αυτές συμπαιγνίες πρέπει να θεωρηθεί ότι αφορούσε και την παραγωγή χαρτονιού SBS, που αποτελούσε αντικείμενο της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές.
- 215 Τέλος, καθόσον η προσφεύγουσα θεωρεί ανεπαρκή και/ή ανακριβή την αιτιολόγηση της αποφάσεως ως προς το χαρτόνι SBS, επισημαίνεται ότι στην απόφαση εκτίθεται σαφώς αφενός μεν ότι η διαπιστωθείσα παράβαση αφορούσε αυτό το είδος χαρτονιού, αφετέρου δε σε ποια αποδεικτικά στοιχεία στηριζόταν το συμπέρασμα αυτό (βλ. ιδίως τις αιτιολογικές σκέψεις 3, 4, 80, 81, 85 και 97, καθώς και τους συνημμένους στην απόφαση πίνακες σχετικά με τις πρωτοβουλίες για τις τιμές). Περαιτέρω, από την αιτιολογική σκέψη 28, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, σαφώς προκύπτει ότι, ναι μεν οι δραστηριότητες της PG Paperboard ορίστηκαν επισήμως ως αφορώσες το χαρτόνι βάρους «200 g/m² και άνω», το κατώτατο όμως αυτό όριο δεν ήταν απόλυτο.
- 216 Βάσει των προεκτεθέντων, το δεύτερο σκέλος του εξετασθέντος λόγου ακυρώσεως πρέπει επίσης να απορριφθεί.

Επί του τρίτου σκέλους του λόγου ακυρώσεως, ότι η Επιτροπή, θεωρώντας ότι το χαρτόνι SBS ανήκε στην ίδια αγορά με τα χαρτόνια GC και GD, υπέπεσε σε σφάλμα εκτιμήσεως

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 217 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι το χαρτόνι SBS δεν ανήκει στην ίδια αγορά με τα χαρτόνια GC και GD.
- 218 Εν προκειμένω, είναι αναγκαίο να οριστεί η αγορά των οικείων προϊόντων, λόγω των συμπερασμάτων τα οποία αντλεί η Επιτροπή σχετικά με τη σοβαρότητα της παραβάσεως και της επιτυχίας της στην αγορά. Εφόσον η αγορά δεν ορίζεται, δεν δικαιολογείται το — αντλούμενο στην αιτιολογική σκέψη 168 της αποφάσεως — συμπέρασμα, ότι η σύμπραξη επέτυχε σε μεγάλο βαθμό τους στόχους της. Ο ορισμός της αγοράς είναι κατά μείζονα λόγο αναγκαίος, διότι το χαρτόνι SBS έχει σημαντικές διαφορές από τα χαρτόνια GC και GD.
- 219 Περαιτέρω, κατά τις αιτιολογικές σκέψεις 168 και 169 της αποφάσεως, η Επιτροπή έλαβε υπόψη, για τον υπολογισμό των προστίμων, το ότι οι παραγωγοί κάλυπταν «σχεδόν ολόκληρη την αγορά», καθώς και τη βαρύτητα κάθε επιχειρήσεως εντός του «κλάδου». Τα στοιχεία όμως αυτά δεν μπορούν να γίνουν δεκτά, εφόσον η Επιτροπή αρνείται τη σημασία του ορισμού της αγοράς.
- 220 Τα χαρακτηριστικά άλλωστε του χαρτονιού SBS δεν εκτιμήθηκαν ορθά στις αιτιολογικές σκέψεις 3 και 4 της αποφάσεως. Πράγματι, το χαρτόνι αυτό χρησιμοποιείται κυρίως για γραφικές εφαρμογές και όχι για συσκευασία, όπως αναφέρεται στις αιτιολογικές σκέψεις 3 και 4. Ως συσκευασία, άλλωστε, ειδών πολυτελείας χρησιμοποιείται σε πολύ περιορισμένη έκταση.

- 221 Εν όψει των πολύ διαφορετικών αυτών χρήσεων, το χαρτόνι SBS δεν είναι ανταγωνιστικό προς το χαρτόνι GC. Αυτό επιβεβαιώνει η σχέση μεταξύ των τιμών των διαφόρων τύπων χαρτονιού, όπου οι τιμές του χαρτονιού SBS είναι εμφανώς υψηλότερες από ό,τι οι των χαρτονιών GC και GD.
- 222 Τέλος, δεν είναι ορθό να περιλαμβάνεται το χαρτόνι SBS και να αποκλείονται ταυτόχρονα προϊόντα πολύ πιο συγκρίσιμα με τα χαρτόνια GC και GD, όπως το γκριζο χαρτόνι και το χαρτόνι συσκευασίας υγρών.
- 223 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ο ορισμός της αγοράς των προϊόντων δεν έχει θέση σε μια υπόθεση όπως η παρούσα και ότι σημασία έχουν μόνον οι συντελούμενες από τους παραγωγούς πράξεις. Δεν απαιτείται ορισμός της αγοράς των οικείων προϊόντων για να αντληθεί το συμπέρασμα ότι το χαρτόνι SBS αποτελούσε αντικείμενο της συμπράξεως. Η απόφαση έλαβε υπόψη τις ειδικές συνθήκες της οικείας αγοράς από άλλες πλευρές.
- 224 Τέλος, δεν διαθέτει αποδείξεις περί διαβουλεύσεως αφορώσας το γκριζο χαρτόνι. Υπ' αυτές τις συνθήκες, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι το γκριζο χαρτόνι είναι πλησιέστερο προς τα χαρτόνια GC και GD απ' ό,τι το χαρτόνι SBS δεν ασκεί επιρροή.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 225 Κατά το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, «απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς [...]».

- 226 Εν προκειμένω, η Επιτροπή απέδειξε ότι η προσφεύγουσα μετείχε από μεν τα μέσα 1986 σε συμπαιγνία επί των τιμών, από δε τα τέλη 1987 σε συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς και σε συμπαιγνία ως προς τα διαστήματα διακοπής της λειτουργίας, ήτοι σε τρία συστατικά στοιχεία της της διαπιστωθείσας στο άρθρο 1 της αποφάσεως παραβάσεως. Όπως διαπιστώθηκε (σκέψεις 202 έως 215 ανωτέρω), η Επιτροπή απέδειξε ότι η συμπαιγνία αφορούσε τους τρεις τύπους χαρτονιού που ορίζονται στην αιτιολογική σκέψη 4, ήτοι τα χαρτόνια GC, GD και SBS.
- 227 Περαιτέρω, η Επιτροπή κατέληξε, χωρίς να αποκρουσθεί από την προσφεύγουσα, ότι οι παραπάνω μορφές συμπαιγνίας αποσκοπούσαν στον περιορισμό του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και είχαν επηρεάσει τον ανταγωνισμό μεταξύ κρατών μελών (αιτιολογικές σκέψεις 133 έως 138 της αποφάσεως).
- 228 Υπ' αυτές τις συνθήκες, δικαιολογημένα η Επιτροπή συμπέρανε ότι υπήρχε παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης όσον αφορά τα χαρτόνια GC, GD και SBS, χωρίς προηγουμένως να προβεί σε ορισμό της αγοράς του οικείου προϊόντος (βλ., στην ίδια κατεύθυνση, απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Ιουλίου 1966, 56/64 και 58/64, Consten και Grundig κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 363, 374, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 21ης Φεβρουαρίου 1995, T-29/92, SPO κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-289, σκέψη 74).
- 229 Τέλος, εφόσον η Επιτροπή δεν διέθετε αποδείξεις περί υπάρξεως παραβάσεως σχετικά με το γκριζο χαρτόνι, ορθώς έκρινε ότι η παράβαση δεν αφορούσε το προϊόν αυτό.
- 230 Επομένως, το τρίτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτό.
- 231 Εν όψει των προεκτεθέντων, πρέπει να απορριφθεί ο λόγος ακυρώσεως στο σύνολό του.

Επί του αιτήματος ακυρώσεως του άρθρου 2 της αποφάσεως*Επιχειρήματα των διαδίκων*

- 232 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η Επιτροπή, θέτοντας την απαγόρευση του άρθρου 2 της αποφάσεως, υπέπεσε σε κατάχρηση των εξουσιών τις οποίες της αναθέτει το άρθρο 3 του κανονισμού 17. Συγκεκριμένα, η διάταξη αυτή απαγορεύει για το μέλλον μια ευρύτατη κατηγορία μορφών συμπεριφοράς. Μια τέτοια απαγόρευση βαίνει πέραν της αποκαστάσεως της νομιμότητας της επίδικης συμπεριφοράς. Ειδικότερα, το άρθρο αυτό της στερεί τη δυνατότητα να ζητήσει και να λάβει απαλλαγή ή αρνητική πιστοποίηση για κάποιο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών στο μέλλον.
- 233 Οι ανταλλαγές πληροφοριών υπό συγκεντρωτική μορφή σχετικά με την παραγωγή, τις πωλήσεις, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, τις εισερχόμενες παραγγελίες και το παραγωγικό δυναμικό, καθώς και η χρήση τους, κακώς χαρακτηρίστηκαν παραβάσεις του άρθρου 85. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή όφειλε να δεχθεί ότι οι αποδέκτες της αποφάσεως είχαν θέσει τέρμα στην παράβαση. Επομένως, έπρεπε να μπορούν να ανταλλάσσουν πληροφορίες σαν να μην τους είχε καταλογισθεί παράβαση.
- 234 Περαιτέρω, η Επιτροπή, εκδίδοντας την απόφαση χωρίς να αποφανθεί αν το κοινοποιηθέν από την CEPI-Cartonboard σύστημα συμβιβάζεται ή όχι με το άρθρο 85, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιον και έπληξε τα δικαιώματα της ενώσεως CEPI-Cartonboard και της προσφεύγουσας.
- 235 Τέλος, το άρθρο 2 της αποφάσεως είναι ιδιαίτερα αδύσπαστο, διότι οποιαδήποτε ανταλλαγή στατιστικών, έστω και υπό συγκεντρωτική μορφή, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εφαρμογή αθεμίτων συμφωνιών. Επί πλέον, η απαγόρευση οποιασδήποτε ανταλλαγής πληροφοριών «που έχουν σημασία για τον ανταγωνισμό» καταλαμβάνει, στην πραγματικότητα, κάθε πληροφορία.

- 236 Η Επιτροπή τονίζει ότι με τις αποφάσεις του στις λεγόμενες υποθέσεις του «Πολυπροπυλενίου» (ιδίως απόφαση της 24ης Οκτωβρίου 1991, T-1/89, Rhône-Poulenc κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-867) και την απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 1994, T-83/91, Tetra Pak κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. II-755), το Πρωτοδικείο επιβεβαίωσε δύο διαταγές παρόμοιες με την του άρθρου 2 της αποφάσεως.
- 237 Το περιεχόμενο των εκδιδόμενων βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 17 διαταγών πρέπει να προσδιορίζεται βάσει της διαπιστωθείσας παράνομης συμπεριφοράς, η δε Επιτροπή πρέπει να έχει την εξουσία να απαγορεύει για το μέλλον μια συμπεριφορά όμοια με εκείνη που διαπιστώνει με την απόφαση. Η Επιτροπή θεωρεί επίσης ότι δύναται να λάβει υπόψη την παρελθούσα συμπεριφορά των επιχειρήσεων εκτιμώντας κατά ποιο τρόπο θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν οι πληροφορίες. Σ' αυτό το πλαίσιο, εκθέτει τις διαπιστώσεις της αποφάσεως σχετικά με το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών της Fides (αιτιολογικές σκέψεις 61 έως 71 και 134 της αποφάσεως), καθώς και εκείνες που αφορούν το πρώτο σύστημα πληροφοριών της ενώσεως CEPI-Cartonboard (αιτιολογικές σκέψεις 105, 106 και 166).
- 238 Μια απαγόρευση όπως η του άρθρου 2 της αποφάσεως πρέπει κατ' ανάγκη να είναι γενικά διατυπωμένη, εφόσον καλύπτει ένα φάσμα μορφών συμπεριφοράς στο μέλλον. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι απαγορεύεται κάθε ανταλλαγή πληροφοριών, ούτε ότι αποκλείεται να χορηγήσει απαλλαγή ή αρνητική πιστοποίηση για κάποιο σύστημα που ενδεχομένως θα της κοινοποιηθεί στο μέλλον.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 239 Υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 2 της αποφάσεως έχει ως εξής:

«Οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 πρέπει να παύσουν αμέσως την ανωτέρω παράβαση, εάν δεν το έχουν ήδη πράξει. Πρέπει στο εξής να απέχουν, στα πλαίσια των δραστηριοτήτων τους στον τομέα του χαρτονιού, από οιαδή-

ποτε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική που μπορεί να έχει το ίδιο ή παρόμοιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα, συμπεριλαμβανόμενης και οποιασδήποτε ανταλλαγής εμπορικών πληροφοριών:

- α) με την οποία οι συμμετέχοντες ενημερώνονται άμεσα ή έμμεσα για την παραγωγή, τις πωλήσεις, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων, το κόστος των τιμών πώλησης ή τα σχέδια εμπορίας των άλλων παραγωγών, ή
- β) με την οποία, ακόμη και εάν δεν κοινοποιούνται συγκεκριμένες πληροφορίες, προωθείται, διευκολύνεται ή ενθαρρύνεται μια κοινή αντίδραση του κλάδου όσον αφορά τις τιμές ή τον έλεγχο της παραγωγής ή
- γ) με την οποία μπορεί να ελεγχθεί η συμμετοχή ή η συμμόρφωση προς οποιαδήποτε ρητή ή σιωπηρή συμφωνία όσον αφορά τις τιμές ή την κατανομή της αγοράς στην Κοινότητα.

Κάθε σύστημα ανταλλαγής γενικών πληροφοριών μεταξύ τους (όπως το σύστημα Fides ή το σύστημα που θα το διαδεχθεί) πρέπει να εφαρμόζεται με τρόπο ώστε να αποκλείεται όχι μόνο η παροχή οποιωνδήποτε πληροφοριών για την εξακρίβωση της συμπεριφοράς μεμονωμένων παραγωγών, αλλά και η κοινοποίηση οποιωνδήποτε στοιχείων σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση των εισερχόμενων και ανεκτέλεστων παραγγελιών, την πρόβλεψη του ποσοστού χρησιμοποίησης της παραγωγικής ικανότητας (έστω και αν πρόκειται, και στις δύο περιπτώσεις, για συνολικά μεγέθη) ή την παραγωγική ικανότητα κάθε μηχανήματος.

Κάθε τέτοιο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών πρέπει να περιορίζεται στη συλλογή και κοινοποίηση συγκεντρωτικών στατιστικών στοιχείων για την παραγωγή και για τις πωλήσεις που δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την προώθηση ή τη διευκόλυνση μιας κοινής βιομηχανικής συμπεριφοράς.

Οι επιχειρήσεις καλούνται επίσης να απέχουν από οποιαδήποτε ανταλλαγή πληροφοριών που έχουν σημασία για τον ανταγωνισμό πέραν εκείνων των οποίων επιτρέπεται η ανταλλαγή, και να μη συμμετέχουν σε οποιεσδήποτε συνεδριάσεις ή άλλες επαφές για να συζητήσουν τη σημασία των ανταλλασσόμενων πληροφοριών ή την πιθανή ή ενδεχόμενη αντίδραση του κλάδου ή μεμονωμένων παραγωγών στις πληροφορίες αυτές.

Τάσσεται προθεσμία τριών μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης της παρούσας απόφασης για να γίνουν οι αναγκαίες τροποποιήσεις σε οποιοδήποτε σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών.»

²⁴⁰ Όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 165, το άρθρο 2 της απόφασης έχει ως νομική βάση το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17. Δυνάμει δε της διατάξεως αυτής, αν η Επιτροπή διαπιστώσει παράβαση των διατάξεων, μεταξύ άλλων, του άρθρου 85, δύναται να υποχρεώσει τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις να παύσουν τη διαπιστωθείσα παράβαση.

²⁴¹ Κατά πάγια νομολογία, η εφαρμογή του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17 μπορεί να συνεπάγεται απαγόρευση εξακολούθησεως ορισμένων δραστηριοτήτων, πρακτικών ή καταστάσεων που έχουν κριθεί παράνομες (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 6ης Μαρτίου 1974, 6/73 και 7/73, Istituto Chemioterapico Italiano και Commercial Solvents κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1974, σ. 113, σκέψη 45, και της 6ης Απριλίου 1995, C-241/91 P και C-242/91 P, RTE και ITP κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. I-743, σκέψη 90), αλλά και απαγόρευση παρόμοιας συμπεριφοράς στο μέλλον (προαναφερθείσα απόφαση Tetra Pak κατά Επιτροπής, σκέψη 220).

- 242 Επί πλέον, κατά το μέτρο που η εφαρμογή του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17 πρέπει να γίνεται σε συνάρτηση προς τη διαπιστωθείσα παράβαση, η Επιτροπή έχει την εξουσία να καθορίζει την έκταση των υποχρεώσεων τις οποίες υπέχουν οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις προκειμένου να τεθεί τέρμα στην εν λόγω παράβαση. Οι βαρύνουσες κατ' αυτόν τον τρόπο τις επιχειρήσεις υποχρεώσεις δεν πρέπει να υπερβαίνουν το μέτρο που είναι ενδεδειγμένο και αναγκαίο για να επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος σκοπός, δηλαδή η αποκατάσταση της νομιμότητας σε σχέση με τους κανόνες που παραβιάστηκαν (προαναφερθείσα απόφαση RTE και ΙΤΡ κατά Επιτροπής, σκέψη 93· βλ., στην ίδια κατεύθυνση, αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουνίου 1995, T-7/93, Langnese-Iglo κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. ΙΙ-1533, σκέψη 209, και T-9/93, Schöller κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. ΙΙ-1611, σκέψη 163).
- 243 Όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή, εκδίδοντας το άρθρο 2 της αποφάσεως χωρίς να αποφανθεί αν το κοινοποιηθέν από την CERI-Cartonboard σύστημα συμβιβάζεται ή όχι με το άρθρο 85, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιον, επισημαίνεται ότι η κοινοποίηση στην οποία προέβη η ένωση αυτή στις 6 Δεκεμβρίου 1993 αφορούσε ένα νέο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών, διαφορετικό από εκείνο το οποίο εξέτασε με την απόφαση η Επιτροπή. Συνεπώς, η Επιτροπή, θεσπίζοντας το άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεν είναι δυνατόν να εκτίμησε τη νομιμότητα του νέου συστήματος στο πλαίσιο της αποφάσεως αυτής. Δικαιολογημένα, άρα, περιορίστηκε στην εξέταση του παλαιού συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών και έλαβε θέση επ' αυτού με το άρθρο 2 της αποφάσεως.
- 244 Για να ελεγχθεί, εν συνεχεία, αν — όπως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα — η περιεχόμενη στο άρθρο 2 της αποφάσεως εντολή είναι ευρύτερη του δέοντος, πρέπει να εξετασθεί το περιεχόμενο καθεμιάς από τις απαγορεύσεις τις οποίες επιβάλλει στις επιχειρήσεις.
- 245 Η απαγόρευση του άρθρου 2, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος — κατά την οποία οι επιχειρήσεις πρέπει στο εξής να απέχουν από οιαδήποτε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική δυνάμενη να έχει το ίδιο ή παρόμοιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα με τις παραβάσεις που διαπιστώνονται στο άρθρο 1 της αποφάσεως — έχει ως μοναδικό σκοπό να εμποδίσει τις επιχειρήσεις να συνεχίσουν να εκδηλώνουν τη συμπεριφορά της οποίας διαπιστώθηκε ο παράνομος χαρακτήρας. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή, θεσπίζοντας την απαγόρευση αυτή, δεν υπερέβη τις εξουσίες που της αναθέτει το άρθρο 3 του κανονισμού 17.

- 246 Ως προς το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α', β' και γ', οι διατάξεις του αφορούν ειδικότερα την απαγόρευση ανταλλαγής εμπορικών πληροφοριών στο μέλλον.
- 247 Η περιεχόμενη στο άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', εντολή, που απαγορεύει στο εξής κάθε ανταλλαγή εμπορικών πληροφοριών από τις οποίες οι μετέχοντες μπορούν να αντλήσουν, άμεσα ή έμμεσα, ατομικές πληροφορίες για τις ανταγωνίστριες επιχειρήσεις, προϋποθέτει ότι, με την απόφαση της Επιτροπής, έχει διαπιστωθεί ο παράνομος χαρακτήρας της ανταλλαγής πληροφοριών αυτής της φύσεως υπό το πρίσμα του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.
- 248 Διαπιστώνεται, συναφώς, ότι το άρθρο 1 της αποφάσεως δεν λέει ότι η ανταλλαγή ατομικών εμπορικών πληροφοριών συνιστά, αυτή καθαυτή, παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.
- 249 Γενικότερα ορίζει ότι οι επιχειρήσεις παρέβησαν το άρθρο αυτό της Συνθήκης συμμετέχοντας σε συμφωνία και εναρμονισμένη πρακτική με τις οποίες, μεταξύ άλλων, «αντήλλαξαν εμπορικές πληροφορίες (για τις παραδόσεις, τις τιμές, την παύση της λειτουργίας των εργοστασίων, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες και τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων) για τη στήριξη των παραπάνω μέτρων».
- 250 Δεδομένου όμως ότι το διατακτικό της αποφάσεως πρέπει, κατά πάγια νομολογία, να γίνεται νοητό υπό το πρίσμα του αιτιολογικού της (απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Δεκεμβρίου 1975, 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73, 55/73, 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, Suiker Unie κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1975, σ. 507, σκέψη 122), σημειώνεται ότι η αιτιολογική σκέψη 134, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως αναφέρει:

«Η μεταξύ των παραγωγών ανταλλαγή συνήθως εμπιστευτικών και λεπτής φύσης ατομικών εμπορικών πληροφοριών στις συνεδριάσεις της PG Paperboard (και ιδίως της JMC) σχετικά με τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, την παύση της

λειτουργίας των μηχανημάτων και τα ποσοστά παραγωγής, είχαν σαφώς ανταγωνιστικό χαρακτήρα και στόχος τους ήταν η εξασφάλιση όσο το δυνατό ευνοϊκότερων προϋποθέσεων για την εφαρμογή των συμπεφωνημένων πρωτοβουλιών για τις τιμές (...).».

- 251 Επομένως, εφόσον η Επιτροπή έκρινε προσηκόντως, με την απόφαση, ότι η ανταλλαγή ατομικών εμπορικών πληροφοριών συνιστούσε, αυτή καθαυτή, παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, η απαγόρευση μιας τέτοιας ανταλλαγής πληροφοριών στο μέλλον πληροί τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17.
- 252 Όσον αφορά τις απαγορεύσεις ανταλλαγής εμπορικών πληροφοριών που κατονομάζονται στο άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία β' και γ', της αποφάσεως, πρέπει να εξετασθούν υπό το πρίσμα του δευτέρου, του τρίτου και του τετάρτου εδαφίου του ίδιου αυτού άρθρου, που αναπτύσσουν το περιεχόμενό τους. Σ' αυτό ακριβώς το πλαίσιο πρέπει να προσδιορισθεί εάν και κατά πόσον η Επιτροπή έκρινε παράνομες τις εν λόγω ανταλλαγές, με δεδομένο το ότι η έκταση των βαρυνουσών τις επιχειρήσεις υποχρεώσεων πρέπει να περιοριστεί στο μέτρο που είναι αναγκαίο για ν' αποκατασταθεί η νομιμότητα της συμπεριφοράς τους υπό το πρίσμα του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.
- 253 Η απόφαση πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η Επιτροπή θεώρησε το σύστημα Fides αντίθετο προς το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, ως υποστήριγμα της διαπιστωθείσας συμπράξεως (αιτιολογική σκέψη 134, τρίτο εδάφιο, της αποφάσεως). Την ερμηνεία αυτή επιρρωννύει το γράμμα του άρθρου 1 της αποφάσεως, κατά το οποίο οι επιχειρήσεις αντήλλασαν εμπορικές πληροφορίες «για τη στήριξη των παραπάνω μέτρων» που κρίθηκαν αντίθετα στο άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.
- 254 Η έκταση των απαγορεύσεων του άρθρου 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία β' και γ', της αποφάσεως για το μέλλον πρέπει να εκτιμηθεί υπό το φως της ερμηνείας αυτής, την οποία παρέχει η Επιτροπή για το αν το σύστημα Fides συμβιβάζεται με το άρθρο 85 της Συνθήκης.

255 Συναφώς, αφενός μεν οι εν λόγω απαγορεύσεις δεν περιορίζονται στις ανταλλαγές ατομικών εμπορικών πληροφοριών, αλλ' αφορούν και τις ανταλλαγές ορισμένων συγκεντρωτικών στατιστικών στοιχείων (άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', και δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως). Αφετέρου δε το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία β' και γ', της αποφάσεως απαγορεύει την ανταλλαγή ορισμένων στατιστικών πληροφοριών, για ν' αποφευχθεί η δημιουργία ενός πιθανού υποβάθρου ενδεχομένης αντίθετης στον ανταγωνισμό συμπεριφοράς.

256 Μια τέτοια απαγόρευση, καθόσον αποσκοπεί στην παρεμπόδιση της ανταλλαγής αμιγώς στατιστικών πληροφοριών μη έχουσών τον χαρακτήρα ατομικών ή δυναμένων να εξατομικευθούν πληροφοριών, με την αιτιολογία ότι οι ανταλλασσόμενες πληροφορίες θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για αντίθετους στον ανταγωνισμό σκοπούς, υπερβαίνει το μέτρο που είναι αναγκαίο προς αποκατάσταση της νομιμότητας της διαπιστωθείσας συμπεριφοράς. Ειδικότερα, αφενός μεν από την απόφαση δεν προκύπτει ότι η Επιτροπή θεώρησε αυτή καθαυτή την ανταλλαγή στατιστικών στοιχείων ως παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Αφετέρου δε το γεγονός και μόνον ότι ένα σύστημα ανταλλαγής στατιστικών πληροφοριών ενδέχεται να χρησιμοποιηθεί για αντίθετους στον ανταγωνισμό σκοπούς δεν το καθιστά αντίθετο στο άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, διότι, υπ' αυτές τις συνθήκες, πρέπει να διαπιστωθεί ότι αυτό παράγει συγκεκριμένα αντίθετα στον ανταγωνισμό αποτελέσματα.

257 Κατά συνέπεια, το άρθρο 2, πρώτο έως τέταρτο εδάφιο, της αποφάσεως πρέπει να ακυρωθεί, πλην των ακολούθων χωριών:

«Οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 πρέπει να παύσουν αμέσως την ανωτέρω παράβαση, εάν δεν το έχουν ήδη πράξει. Πρέπει στο εξής να απέχουν, στα πλαίσια των δραστηριοτήτων τους στον τομέα του χαρτονιού, από οιαδήποτε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική που μπορεί να έχει το ίδιο ή παρόμοιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα, συμπεριλαμβανόμενης και οποιασδήποτε ανταλλαγής εμπορικών πληροφοριών:

α) με την οποία οι συμμετέχοντες ενημερώνονται άμεσα ή έμμεσα για την παραγωγή, τις πωλήσεις, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων, το κόστος των τιμών πώλησης ή τα σχέδια εμπορίας των άλλων παραγωγών.

Κάθε σύστημα ανταλλαγής γενικών πληροφοριών μεταξύ τους (όπως το σύστημα Fides ή το σύστημα που θα το διαδεχθεί), πρέπει να εφαρμόζεται με τρόπο ώστε να αποκλείεται η παροχή οποιωνδήποτε πληροφοριών για την εξακρίβωση της συμπεριφοράς μεμονωμένων παραγωγών.»

Επί του αιτήματος ακυρώσεως ή μειώσεως του προστίμου

A — Επί του λόγου ακυρώσεως περί παραβάσεως της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως του υπολογισμού των προστίμων

Επιχειρήματα των διαδίκων

258 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι έπρεπε να εκτίθεται στην απόφαση η βάση υπολογισμού των προστίμων.

259 Τα εκτιθέμενα στις αιτιολογικές σκέψεις 167 έως 172 της αποφάσεως κριτήρια δεν περιέχουν εξαντλητική απαρίθμηση των στοιχείων τα οποία έλαβε υπόψη η Επιτροπή κατά την επιμέτρηση των προστίμων. Συγκεκριμένα, παρ' όλον ότι η απόφαση και το ανακοινωθέν Τύπου της Επιτροπής δεν περιέχουν τίποτε σχετικώς, από τις δηλώσεις που έγιναν κατά τη διάρκεια συνεντεύξεως Τύπου την οποία έδωσε το αρμόδιο για την πολιτική ανταγωνισμού μέλος της Επιτροπής την ημέρα εκδόσεως αυτής της αποφάσεως, 13 Ιουλίου 1994, προκύπτει ότι, για τον καθορισμό του ύψους των προστίμων, η Επιτροπή εφάρμοσε συγκεκριμένο μαθηματικό τύπο. Κακώς, επομένως, ισχυρίζεται η Επιτροπή ότι οι παρασχεθείσες κατ' αυτή τη συνέντευξη πληροφορίες έδιναν απλώς «μια ιδέα» για το ύψος του προστίμου. Όταν η Επιτροπή εφαρμόζει έναν τέτοιο μαθηματικό τύπο, οι αποδέκτες πρέπει να πληροφορούνται σχετικώς στο σκεπτικό της αποφάσεως.

- 260 Περαιτέρω, η απόφαση δεν αναφέρει τίποτε σχετικά με το αποτρεπτικό αποτέλεσμα που, κατά την Επιτροπή, δικαιολόγησε το υψηλό πρόστιμο.
- 261 Ούτε αποδεικνύει ικανοποιητικά τη σχέση μεταξύ της θέσεως της προσφεύγουσας και των κριτηρίων που ορίστηκαν για την επιμείτρηση του προστίμου.
- 262 Τέλος, η παράλειψη της Επιτροπής να παράσχει διευκρινίσεις για τη βάση υπολογισμού των προστίμων επηρεάζει την αμυντική ικανότητα της προσφεύγουσας.
- 263 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι αιτιολογικές σκέψεις 167 έως 172 της αποφάσεως περιέχουν εξαντλητική και πρόσφορη περιγραφή των κριτηρίων που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό των προστίμων. Παρόμοια ήταν, πράγματι, τα κριτήρια τα οποία επιδοκίμασε το Πρωτοδικείο στις λεγόμενες υποθέσεις του «Πολυπροπυλενίου» (βλ. ιδίως προαναφερθείσα απόφαση Rhône-Poulenc κατά Επιτροπής).
- 264 Η Επιτροπή δεν είναι υποχρεωμένη να αναφέρει τί ακριβώς ποσοστό του κύκλου εργασιών εκπροσωπεί το πρόστιμο. Η κοινολόγηση αυτού του στοιχείου δεν είναι ευκαταία, ιδίως διότι υπάρχει κίνδυνος να αποκαλύπτει εμπιστευτικές εμπορικές πληροφορίες. Περαιτέρω, αν επέλεξε ως σημείο αναφοράς για τον υπολογισμό των προστίμων τον κύκλο εργασιών κάθε επιχειρήσεως, αυτό δεν σημαίνει ότι χρησιμοποίησε συγκεκριμένο μαθηματικό τύπο. Η χρήση άλλωστε μαθηματικού τύπου θα μπορούσε να ωθήσει τις επιχειρήσεις να αποτιμούν τον κίνδυνο που απορρέει από τη συμμετοχή τους σε αθέμιτη σύμπραξη.
- 265 Όσο για το αποτρεπτικό αποτέλεσμα των προστίμων, είναι εγγενές τους στοιχείο και δεν είναι απαραίτητο να μνημονεύεται κάθε φορά που επιβάλλεται πρόστιμο.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 266 Κατά πάγια νομολογία, η υποχρέωση αιτιολογήσεως μιας ατομικής αποφάσεως σκοπό έχει να επιτρέψει στον κοινοτικό δικαστή να ασκήσει τον έλεγχο του επί της νομιμότητας της αποφάσεως και να παράσχει στον ενδιαφερόμενο ικανές ενδείξεις ως προς το αν η απόφαση έχει επαρκές έρεισμα ή αν ενδεχομένως πάσχει ελάττωμα λόγω του οποίου θα μπορούσε να αμφισβητηθεί το κύρος της, το δε περιεχόμενο της υποχρεώσεως αυτής εξαρτάται από τη φύση της περί ης πρόκειται πράξεως και από το πλαίσιο εντός του οποίου εκδόθηκε (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του Πρωτοδικείου της 11ης Δεκεμβρίου 1996, T-49/95, Van Megen Sports κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-1799, σκέψη 51).
- 267 Προκειμένου περί αποφάσεως που επιβάλλει, όπως η υπό κρίση, πρόστιμα σε πλείονες επιχειρήσεις λόγω παραβάσεως των κοινοτικών κανόνων του ανταγωνισμού, η έκταση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως πρέπει να προσδιορίζεται ιδίως με γνώμονα το γεγονός ότι η σοβαρότητα των παραβάσεων πρέπει να αποδεικνύεται βάσει μεγάλου αριθμού στοιχείων όπως είναι, ιδίως, τα ιδιαίτερα περιστατικά της υποθέσεως, το πλαίσió της και ο αποτρεπτικός χαρακτήρας των προστίμων, και τούτο χωρίς να υφίσταται δεσμευτικός ή εξαντλητικός κατάλογος κριτηρίων που πρέπει οπωσδήποτε να λαμβάνονται υπόψη (διάταξη του Δικαστηρίου της 25ης Μαρτίου 1996, C-137/95 P, SPO κ.λπ. κατά Επιτροπής, σ. I-1611, σκέψη 54).
- 268 Επί πλέον, κατά τον καθορισμό του ύψους κάθε προστίμου, η Επιτροπή διαθέτει εξουσία εκτιμήσεως και δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι υποχρεούται να εφαρμόζει προς τούτο κάποιον συγκεκριμένο μαθηματικό τύπο (βλ., στην ίδια κατεύθυνση, απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Απριλίου 1995, T-150/89, Martinelli κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1165, σκέψη 59).
- 269 Τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη, στην απόφαση, για τον καθορισμό του γενικού επιπέδου των προστίμων και του ύψους των κατ' ιδίαν προστίμων παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 168 και 169 αντιστοίχως. Όσον αφορά, περαιτέρω, τα κατ' ιδίαν πρόστιμα, η Επιτροπή εξηγεί, στην αιτιολογική σκέψη 170, ότι οι επιχειρήσεις που μετείχαν στην PWG εθεωρούντο, κατ' αρχήν, ως «επί κεφαλής» της συμπράξεως, ενώ οι λοιπές επιχειρήσεις εθεωρούντο ως «απλά μέλη» της. Τέλος, στις αιτιολογικές σκέψεις 171 και 172, αναφέρει ότι τα

ποσά των προστίμων που επιβλήθηκαν στη Rena και στη Stora πρέπει να είναι σημαντικά μειωμένα, προκειμένου να ληφθεί υπόψη η συνεργασία τους με την Επιτροπή, και ότι άλλες οκτώ επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, μπορούν επίσης, σε μικρότερο βαθμό, να τύχουν κάποιας μειώσεως, διότι, στις απαντήσεις που έδωσαν στην κοινοποίηση των αιτιάσεων, δεν αμφισβήτησαν την ουσία των πραγματικών ισχυρισμών που διατύπωσε η Επιτροπή.

- 270 Με τα δικόγραφα που κατέθεσε στο Πρωτοδικείο, καθώς και με απάντησή της σε γραπτή του ερώτηση, η Επιτροπή εξήγησε ότι τα πρόστιμα υπολογίστηκαν βάσει του κύκλου εργασιών τον οποίο είχε πραγματοποιήσει καθεμιά από τις αποδέκτριες της αποφάσεως επιχειρήσεις στην κοινοτική αγορά του χαρτονιού το 1990. Επιβλήθηκαν έτσι πρόστιμα έχοντα ως βάση υπολογισμού για τις μεν επιχειρήσεις που εθεωρούντο ως «επί κεφαλής» της συμπράξεως το 9 %, για τις δε λοιπές το 7,5 % του ατομικού τους κύκλου εργασιών. Τέλος, η Επιτροπή έλαβε υπόψη το ενδεχόμενο πνεύμα συνεργασίας το οποίο επέδειξαν ορισμένες επιχειρήσεις κατά την ενώπιόν της διαδικασία. Γι' αυτόν τον λόγο, δύο επιχειρήσεις έτυχαν μειώσεως των προστίμων τους κατά τα δύο τρίτα, ενώ άλλες έτυχαν μειώσεως κατά το ένα τρίτο.
- 271 Όπως άλλωστε προκύπτει από προσκομισθέντα από την Επιτροπή πίνακα που περιέχει στοιχεία για τον καθορισμό του ύψους καθενός από τα κατ' ιδίαν πρόστιμα, ναι μεν αυτά δεν καθορίστηκαν εφαρμόζοντας κατ' αυστηρώς μαθηματικό τρόπο μόνο τα προαναφερθέντα αριθμητικά στοιχεία, τα εν λόγω όμως στοιχεία ελήφθησαν κατά σύστημα υπόψη κατά τον υπολογισμό των προστίμων.
- 272 Η απόφαση όμως δεν διευκρινίζει ότι τα πρόστιμα υπολογίστηκαν βάσει του κύκλου εργασιών τον οποίο είχε πραγματοποιήσει καθεμιά απο τις επιχειρήσεις στην κοινοτική αγορά του χαρτονιού το 1990. Επί πλέον, οι εφαρμοσθέντες βασικοί συντελεστές, του 9 % για τον υπολογισμό των προστίμων που εφαρμόστηκαν στις επιχειρήσεις που εθεωρούντο ως «επί κεφαλής» και του 7,5 % για τις θεωρούμενες ως «απλά μέλη», δεν μνημονεύονται στην απόφαση. Ούτε μνημονεύονται τα ποσοστά των μειώσεων που έγιναν στη Rena και στη Stora αφενός και στις άλλες οκτώ επιχειρήσεις αφετέρου.

- 273 Εν προκειμένω, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι αιτιολογικές σκέψεις 168 έως 172 της αποφάσεως — ερμηνευόμενες υπό το πρίσμα των λεπτομερώς παρατιθεμένων στην ίδια την απόφαση πραγματικών ισχυρισμών που στρέφονται καθ' εκάστου αποδέκτη της αποφάσεως — εκθέτουν επαρκή και πρόσφορα στοιχεία εκτιμήσεως που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της βαρύτητας και της διάρκειας της παραβάσεως την οποία διέπραξε καθεμιά από τις ενεχόμενες επιχειρήσεις (βλ., στην ίδια κατεύθυνση, απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Οκτωβρίου 1991, T-2/89, *Petrofina κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1991, σ. II-1087, σκέψη 264).
- 274 Δεύτερον, όταν εκτιμά τη σοβαρότητα της παραβάσεως προκειμένου να καθορίσει το ύψος του προστίμου, η Επιτροπή οφείλει, μεταξύ άλλων, να μεριμνά ώστε η δράση της να έχει αποτρεπτικό χαρακτήρα, διότι το κοινοτικό δίκαιο της επιβάλλει να ασκεί μια γενική πολιτική που να προσανατολίζει τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων στην κατεύθυνση των τιθεμένων στη Συνθήκη αρχών (προαναφερθείσα απόφαση *Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής*, σκέψεις 105 και 106). Επομένως, ο αποτρεπτικός χαρακτήρας της δράσεώς της είναι εγγενής στην εξουσία επιβολής προστίμων, οπότε η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να μνημονεύσει ρητά αυτόν τον σκοπό στην απόφασή της.
- 275 Τρίτον, όταν το ύψος κάθε προστίμου καθορίζεται, όπως εν προκειμένω, βάσει συστηματικής εκτιμήσεως ορισμένων συγκεκριμένων στοιχείων, η μνεία καθενός από τους παράγοντες αυτούς στην απόφαση θα διευκόλυνε τις επιχειρήσεις στην προσπάθειά τους να εκτιμήσουν αφενός μεν αν η Επιτροπή υπέπεσε σε σφάλματα κατά την επιμέτρηση του κάθε προστίμου, αφετέρου δε αν το ύψος κάθε προστίμου δικαιολογείται με γνώμονα τα εφαρμοζόμενα γενικά κριτήρια. Εν προκειμένω, η μνεία καθενός από τους εν λόγω παράγοντες στην απόφαση, ήτοι του κύκλου εργασιών αναφοράς, του έτους αναφοράς, των ποσοστών που ελήφθησαν ως αφετηρία και των ποσοστών μείωσης του ύψους των προστίμων, ουδόλως θα συνεπαγόταν έμμεση κοινολόγηση του συγκεκριμένου κύκλου εργασιών των αποδεκτριών της αποφάσεως επιχειρήσεων, κοινολόγηση δυναμένη να στοιχειοθετήσει παράβαση του άρθρου 214 της Συνθήκης. Και τούτο, διότι το τελικό ποσό κάθε κατ' ιδίαν προστίμου δεν προκύπτει, όπως τόνισε η ίδια η Επιτροπή, από αυστηρώς μαθηματική εφαρμογή των παραπάνω παραγόντων.

- 276 'Όπως άλλωστε αναγνώρισε επ' ακροατηρίου η Επιτροπή, τίποτε δεν την εμπόδιζε να μνημονεύσει στην απόφαση τους παράγοντες που είχε λάβει κατά σύστημα υπόψη και τους οποίους κοινολόγησε κατά τη διάρκεια συνεντεύξεως Τύπου την οποία έδωσε την ημέρα της εκδόσεως αυτής της αποφάσεως. Υπενθυμίζεται, συναφώς, ότι, κατά πάγια νομολογία, η αιτιολογία αποφάσεως πρέπει να περιλαμβάνεται στο σώμα της αποφάσεως και ότι εξηγήσεις παρεχόμενες μεταγενεστέρως από την Επιτροπή δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη, πλην ειδικών περιστάσεων (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 2ας Ιουλίου 1992, T-61/89, Dansk Pelsdyravlerforening κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1931, σκέψη 131, και, στην ίδια κατεύθυνση, απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Δεκεμβρίου 1991, T-30/89, Hilti κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1439, σκέψη 136).
- 277 Παρά τις διαπιστώσεις αυτές, πρέπει να σημειωθεί ότι η περιεχομένη στις αιτιολογικές σκέψεις 167 έως 172 της αποφάσεως αιτιολόγηση της επιμετρήσεως του προστίμου δεν είναι λιγότερο λεπτομερής από εκείνες που περιέχονται στις προγενέστερες αποφάσεις της Επιτροπής που αφορούν παρόμοιες παραβάσεις. Καίτοι, όμως, ο λόγος περί πλημμελούς αιτιολογίας είναι δημοσίας τάξεως, η κοινοτική δικαιοσύνη δεν είχε διατυπώσει — κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως — καμμία επίκριση ως προς την ακολουθούμενη από την Επιτροπή πρακτική σχετικά με την αιτιολόγηση των επιβαλλομένων προστίμων. Μόνο στην απόφαση της 6ης Απριλίου 1995, T-148/89, Tréfilunion κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1063, σκέψη 142), και σε άλλες δύο αποφάσεις εκδοθείσες αυθημερόν, T-147/89, Société métallurgique de Normandie κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1057, συνοπτική δημοσίευση), και T-151/89, Société des treillis et panneaux soudés κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1191, συνοπτική δημοσίευση), το Πρωτοδικείο τόνισε, για πρώτη φορά, ότι είναι επιθυμητό οι επιχειρήσεις να γνωρίζουν λεπτομερώς τον τρόπο υπολογισμού του προστίμου που τους επιβάλλεται, χωρίς να είναι υποχρεωμένες προς τούτο να ασκήσουν δικαστική προσφυγή κατά της αποφάσεως της Επιτροπής.
- 278 Επομένως, όταν διαπιστώνει, σε μια απόφαση, παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού και επιβάλλει πρόστιμα στις επιχειρήσεις που έχουν μετάρχει σ' αυτήν, η Επιτροπή οφείλει, εφόσον έχει λάβει κατά σύστημα υπόψη ορισμένα βασικά στοιχεία προς καθορισμό του ύψους των προστίμων, να μνημονεύει τα στοιχεία αυτά στο σώμα της αποφάσεως, ώστε να παρέχει στους αποδέκτες της τη δυνατότητα να επαληθεύουν αν το ύψος του προστίμου καθορίστηκε προσηκόντως και να εκτιμούν μήπως ασκήθηκε διάκριση.

279 Υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις που επισημαίνονται στην παραπάνω σκέψη 277, και εν όψει του ότι η Επιτροπή έδειξε διατεθειμένη να παράσχει, κατά την ένδικη διαδικασία, κάθε πρόσφορη πληροφορία σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού των προστίμων, η έλλειψη, στην απόφαση, ειδικής αιτιολογήσεως του τρόπου υπολογισμού των προστίμων δεν πρέπει να θεωρηθεί, εν προκειμένω, ως παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως δικαιολογούσα την ολική ή μερική ακύρωση των επιβληθέντων προστίμων. Τέλος, η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι κωλύθηκε να χρησιμοποιήσει λυσιτελώς τα δικαιώματα του αμυνομένου.

280 Κατά συνέπεια, ο παρών λόγος ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

B — Επί του λόγου ακυρώσεως περί εσφαλμένης εκτιμήσεως της εκθέσεως LE

Επιχειρήματα των διαδίκων

281 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί το ότι «η σύμπραξη επέτυχε σε μεγάλο βαθμό τους στόχους της» (αιτιολογική σκέψη 168, έβδομη περίπτωση, της αποφάσεως).

282 Το μόνο αποδεικτικό στοιχείο το οποίο διαθέτει η Επιτροπή σχετικά με την επίδραση των αναγγελλομένων ανατιμήσεων επί των τιμών των συναλλαγών είναι η έκθεση LE, όπου λαμβάνονται υπόψη όλοι οι παράγοντες που δύναται να επηρεάσουν τις τιμές των συναλλαγών σε μια ανταγωνιστική αγορά, όπως τα χαρακτηριστικά της ζητήσεως και το κόστος παραγωγής. Στην έκθεση αυτή, όμως, διατυπώνεται το συμπέρασμα ότι οι τιμές των συναλλαγών δεν διέφεραν από τις τιμές που θα προέκυπταν από τη λειτουργία του ανταγωνισμού.

- 283 Η Επιτροπή — παρά τις πληροφορίες τις οποίες περιείχε η έκθεση LE και εκείνες τις οποίες παρέσχε η προσφεύγουσα με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων για τις τιμές των συναλλαγών του παραγομένου από την Iggesund Paperboard χαρτονιού GC — εστίασε την προσοχή της στις αναγγελόμενες ανατιμήσεις χωρίς να λάβει υπόψη τους παράγοντες που εξηγούσαν την άνοδο των τιμών των συναλλαγών.
- 284 Περαιτέρω, δεν έλαβε επαρκώς υπόψη τις διαπραγματεύσεις με τους κατ' ιδίαν πελάτες, που είχαν ως αποτέλεσμα οι τιμές των συναλλαγών να υπολείπονται σημαντικά των τιμών καταλόγου.
- 285 Είναι ανακριβής ο ισχυρισμός ότι οι αναγγελόμενες τιμές συνιστούσαν τιμή αναφοράς της αγοράς (βλ. αιτιολογική σκέψη 21 της αποφάσεως). Εν προκειμένω, καίτοι γίνονταν συζητήσεις σχετικά με τις αναγγελίες ανατιμήσεων, δεν υπήρξε καμμμία διαβούλευση σχετικά με τις τιμές των συναλλαγών, αλλά οι αναγγελόμενες τιμές αποτελούσαν απλώς μέρος της διαδικασίας διαπραγματεύσεως που κατέληγε στον καθορισμό των κατ' ιδίαν τιμών. Επί πλέον, είναι παραπλανητικό να ισχυρίζεται κανείς, όπως πράττει η Επιτροπή, ότι οι τιμές καταλόγου είχαν αυξηθεί συνολικά κατά 42 %.
- 286 Εφόσον οι παραγωγοί δεν κατάφεραν να επιβάλουν τιμές υψηλότερες από εκείνες που θα προέκυπταν από τη λειτουργία του ανταγωνισμού, πρέπει να θεωρηθεί ότι η σύμπραξη παρέμεινε στο σύνολό της ατελέσφορη, αν ληφθεί υπόψη ότι η Επιτροπή έκρινε ότι μοναδικός σκοπός των λοιπών υποτιθεμένων μορφών συμπαιγνίας ήταν η διασφάλιση της επιτυχίας των πρωτοβουλιών για τις τιμές.
- 287 Η προσφεύγουσα επισημαίνει, ακολούθως, ότι η απόφαση περιέχει σφάλματα κατά την περιγραφή της εξελίξεως των τιμών των συναλλαγών (βλ. αιτιολογική σκέψη 21). Έτσι, οι καθαρές τιμές των συναλλαγών σε εγχώρια νομίσματα των ποιοτήτων GC και GD αυξήθηκαν κατά 30 % και όχι κατά 33 % κατά την υπό κρίση περίοδο, η δε τιμή του 19 %, η οποία αναφέρεται ως μέση αύξηση των τιμών των συναλλαγών σε ECU είναι επίσης υπερβολική (βλ. διάγραμμα 11 της εκθέσεως LE).

- 288 Επί πλέον, παρ' όλων ότι το πραγματικό προϊόν ανά μονάδα αυξήθηκε περίπου δύο φορές περισσότερο απ' ό,τι το κόστος παραγωγής κατά την υπό κρίση περίοδο, η απόφαση παραλείπει να αναφέρει ότι επρόκειτο για μικρές αυξήσεις και ότι, κατά τον ίδιο χρόνο, η ζήτηση είχε αυξηθεί κατά 16 %. Επί πλέον, τα κέρδη εκμεταλλεύσεως τα οποία μνημονεύει η αιτιολογική σκέψη 16 της αποφάσεως δεν αρκούν για να εξασφαλίσουν λογική απόδοση των επενδύσεων (βλ. έκθεση LE, τμήμα 5).
- 289 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι δεν υποχρεούται να αποδείξει ότι μια σύμπραξη επέφερε αποτελέσματα στην αγορά. Εν προκειμένω, όμως η σύμπραξη επέφερε όντως τέτοια αποτελέσματα.
- 290 Η έκθεση LE επιβεβαιώνει ότι οι καθαρές τιμές των συναλλαγών αυξήθηκαν κατά ένα τρίτον περίπου μεταξύ 1988 και 1991. Είναι όμως παράδοξος ο ισχυρισμός ότι στο αποτέλεσμα αυτό δεν συνέβαλαν οι συντονισμένες προσπάθειες όλων των παραγωγών χαρτονιού της Δυτικής Ευρώπης. Επί πλέον, ο συντάκτης της εκθέσεως LE αναγνώρισε ρητώς, κατά την ενώπιον της Επιτροπής ακρόαση, ότι η εξέλιξη των τιμών των συναλλαγών είχε ακολουθήσει από κοντά τις ανατιμήσεις, πράγμα που αποδεικνύει την επιτυχία της συμπράξεως εν προκειμένω.
- 291 Το γεγονός ότι η μεν συμφωνία αφορούσε τις αναγγελλόμενες τιμές, οι δε τιμές των συναλλαγών καθορίζονταν βάσει διαπραγματεύσεων μεταξύ των παραγωγών και των πελατών τους, δεν θίγει το συμπέρασμα ότι η σύμπραξη επηρέασε τις τιμές των συναλλαγών. Συναφώς, η αναγγελλόμενη τιμή αποτελούσε τιμή αναφοράς για όλη την αγορά, ασχέτως του αν οι μεγάλοι πελάτες επιτύχαναν εκπτώσεις ή άλλους ειδικούς όρους.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 292 Κατά την αιτιολογική σκέψη 168, έβδομη περίπτωση, της αποφάσεως, η Επιτροπή καθόρισε το γενικό επίπεδο των προστίμων λαμβάνοντας, μεταξύ άλλων, υπόψη το γεγονός ότι «η σύμπραξη επέτυχε σε μεγάλο βαθμό τους στόχους της». Η εκτίμηση αυτή αναφέρεται αδιαμφισβήτητα στα αποτελέσματα τα οποία επέφερε στην αγορά η διαπιστωθείσα στο άρθρο 1 της αποφάσεως παράβαση.
- 293 Για να ελεγχθεί η εκτίμηση την οποία εξέφερε η Επιτροπή επί των αποτελεσμάτων της παραβάσεως, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι αρκεί να εξετάσει την εκτίμηση την οποία εξέφερε επί των αποτελεσμάτων της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές. Συγκεκριμένα, όπως τόνισε και η προσφεύγουσα, βάσει της εξετάσεως των αποτελεσμάτων της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές μπορεί να εκτιμηθεί η γενικότερη επιτυχία της συμπράξεως, εφόσον σκοπός της συμπαιγνίας ως προς τα διαστήματα διακοπής της λειτουργίας και της συμπαιγνίας ως προς τα μερίδια αγοράς ήταν η διασφάλιση της επιτυχίας των εναρμονισμένων πρωτοβουλιών για τις τιμές.
- 294 Όσον αφορά τη συμπαιγνία ως προς τις τιμές, η Επιτροπή εκτίμησε τα γενικά της αποτελέσματα. Επομένως, και αν ακόμη υποθεθεί ότι τα ατομικά στοιχεία τα οποία παρέχει με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων η προσφεύγουσα αποδεικνύουν, όπως ισχυρίζεται, ότι η συμπαιγνία ως προς τις τιμές είχε γι' αυτήν λιγότερο σημαντικά αποτελέσματα από εκείνα που σημειώθηκαν στο σύνολο της ευρωπαϊκής αγοράς χαρτονιού, τα ατομικά αυτά στοιχεία δεν αρκούν αφ' εαυτών για ν' αναιρέσουν την εκτίμηση της Επιτροπής.
- 295 Ομοίως, δεν μπορεί, υπ' αυτές τις συνθήκες, να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι δεν εξέτασε ειδικά τα αποτελέσματα της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές για το χαρτόνι SBS, εφόσον οι πωλήσεις του χαρτονιού αυτού αντιπροσώπευαν λιγότερο από 10 % των συνολικών πωλήσεων και των τριών τύπων χαρτονιού τους οποίους αφορά η απόφαση (βλ. αιτιολογική σκέψη 5, πέμπτο εδάφιο).

- 296 Από την απόφαση προκύπτει, όπως επιβεβαίωσε επ' ακροατηρίου η Επιτροπή, ότι έγινε διάκριση μεταξύ τριών ειδών αποτελεσμάτων. Επί πλέον, η Επιτροπή στηρίχτηκε στο γεγονός ότι οι πρωτοβουλίες για τις τιμές θεωρήθηκαν, σε γενικές γραμμές, ως επιτυχία από τους ίδιους τους παραγωγούς.
- 297 Το πρώτο είδος αποτελεσμάτων το οποίο έλαβε υπόψη η Επιτροπή — χωρίς ν' αμφισβητηθεί από την προσφεύγουσα — συνίσταται στο ότι οι συμφωνούμενες ανατιμήσεις αναγγέλλοντο πράγματι στους πελάτες. Οι νέες τιμές χρησίμευαν έτσι ως σημείο αφετηρίας, σε περίπτωση ατομικών διαπραγματεύσεων των τιμών των συναλλαγών με τους πελάτες (βλ. ιδίως αιτιολογικές σκέψεις 100 και 101, πέμπτο και έκτο εδάφιο, της αποφάσεως). Συναφώς, η προσφεύγουσα αντιφάσκει όταν αμφισβητεί ότι οι αναγγελλόμενες τιμές αποτελούσαν τιμή αναφοράς για την αγορά, ενώ ταυτόχρονα παραδέχεται ότι οι τιμές αυτές ελαμβάνοντο υπόψη για τη διαπραγματεύση των τιμών των συναλλαγών με τους πελάτες.
- 298 Το δεύτερο είδος αποτελεσμάτων συνίσταται στο ότι η εξέλιξη των τιμών των συναλλαγών ακολουθούσε την εξέλιξη των αναγγελλομένων τιμών. Όπως υποστηρίζει συναφώς η Επιτροπή, «οι παραγωγοί όχι μόνον ανήγγειλαν τις συμπεφωνημένες αυξήσεις των τιμών, αλλά και, με ελάχιστες εξαιρέσεις, ελάμβαναν αυστηρά μέτρα για να τις επιβάλλουν στους πελάτες» (αιτιολογική σκέψη 101, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως). Δέχεται ότι οι πελάτες επιτύγχαναν ενίοτε παραχωρήσεις όσον αφορά την έναρξη ισχύος των ανατιμήσεων ή ατομικές εκπτώσεις, ιδίως σε περίπτωση μεγάλων παραγγελιών, και ότι «η μέση καθαρή αύξηση που προέκυπτε μετά από όλες τις εκπτώσεις, τις μειώσεις και τις άλλες παραχωρήσεις ήταν πάντα μικρότερη από το ολόκληρο ποσό της αναγγελλόμενης αύξησης» (αιτιολογική σκέψη 102, τελευταίο εδάφιο). Αναφερόμενη όμως σε διαγράμματα που περιέχονται στην έκθεση LE, ισχυρίζεται ότι, κατά την καταλαμβανομένη από την απόφαση περίοδο, υπήρχε «στενή γραμμική σχέση» μεταξύ της εξελίξεως των αναγγελλομένων τιμών και της εξελίξεως των τιμών των συναλλαγών, εκφραζομένων σε εθνικό νόμισμα ή μετατρεπομένων σε ECU.

Καταλήγει δε ως εξής: «Οι καθαρές αυξήσεις των τιμών ακολουθούσαν αμέσως μετά την αναγγελία των τιμών, αν και με κάποια χρονική υστέρηση. Ο συντάκτης της έκθεσης ομολόγησε κατά την προφορική ακρόαση ότι αυτό συνέβη το 1988 και το 1989» (αιτιολογική σκέψη 115, δεύτερο εδάφιο).

299 Πρέπει να γίνει δεκτό ότι, κατά την εκτίμηση αυτού του δεύτερου είδους αποτελεσμάτων, η Επιτροπή ορθώς εθεώρησε ότι η ύπαρξη γραμμικής σχέσεως μεταξύ της εξελίξεως των αναγγελλομένων τιμών και της εξελίξεως των τιμών των συναλλαγών στοιχειοθετούσε ότι αυτές υφίσταντο, όπως επιδίωκαν οι παραγωγοί, την επίδραση των πρωτοβουλιών για τις τιμές. Πράγματι, γίνεται κοινώς δεκτόν ότι, στην οικεία αγορά, η πρακτική των ατομικών διαπραγματεύσεων με τους πελάτες συνεπάγεται ότι οι τιμές των συναλλαγών δεν είναι, εν γένει, οι ίδιες με τις αναγγελλόμενες τιμές. Επομένως, δεν πρέπει να προδικάζεται ότι οι αυξήσεις των τιμών των συναλλαγών θα είναι οι ίδιες με τις αυξήσεις των αναγγελλομένων τιμών.

300 Όσον αφορά αυτή καθαυτή την ύπαρξη συσχετίσεως μεταξύ των αυξήσεων των αναγγελλομένων τιμών και των αυξήσεων των τιμών των συναλλαγών, ορθώς η Επιτροπή αναφέρθηκε στην έκθεση LE, η οποία αποτελεί ανάλυση της εξελίξεως των τιμών του χαρτονιού κατά την εξεταζόμενη στην απόφαση περίοδο, στηριζόμενη σε στοιχεία παρασχεθέντα από διάφορους παραγωγούς, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα.

301 Η έκθεση όμως αυτή εν μέρει μόνον επιβεβαιώνει την τότε ύπαρξη «στενής γραμμικής σχέσεως». Συγκεκριμένα, από την εξέταση της περιόδου 1987 έως 1991 προκύπτει ότι μπορούν να διακριθούν τρεις υποπερίοδοι. Συναφώς, σε ακρόαση ενώπιον της Επιτροπής, ο συντάκτης της εκθέσεως LE συνόψισε τα συμπεράσματά του ως εξής: «Δεν υπάρχει στενή συσχέτιση, έστω και ετεροχρονισμένη, μεταξύ της αναγγελθείσας ανατιμήσεως και των τιμών της αγοράς, κατά την αρχή της υπό κρίση περιόδου, από 1987 έως 1988. Αντιθέτως, τέτοια συσχέτιση υφίσταται το 1988/1989, στη συνέχεια η συσχέτιση αυτή φθίνει για να συμπεριφερθεί κατά τρόπο μάλλον παράδοξο [oddly] κατά την περίοδο 1990/1991» (πρακτικό της ακροάσεως, σ. 28). Επισημάνε περαιτέρω ότι αυτές οι διακυμάνσεις συνεδέοντο στενά με διακυμάνσεις της ζητήσεως (βλ. ιδίως πρακτικό της ακροάσεως, σ. 20).

- 302 Αυτά τα προφορικώς διατυπωθέντα συμπεράσματα του συντάκτη συνάδουν με τα όσα αναπτύσσονται στην έκθεσή του, και ιδίως με τα διαγράμματα όπου συγκρίνεται η εξέλιξη των αναγγελλομένων τιμών με την εξέλιξη των τιμών των συναλλαγών (έκθεση LE, διαγράμματα 10 και 11, σ. 29). Επιβάλλεται, επομένως, η διαπίστωση ότι η Επιτροπή μερικώς μόνον απέδειξε την ύπαρξη της «στενής γραμμικής σχέσεως» την οποία επικαλείται.
- 303 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή είπε επίσης ότι έλαβε υπόψη και ένα τρίτο είδος αποτελεσμάτων της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές, συνιστάμενο στο ότι το επίπεδο των τιμών των συναλλαγών ήταν υψηλότερο του επιπέδου που θα επιτυγχανόταν αν δεν υπήρχε συμπαιγνία. Συναφώς, η Επιτροπή, τονίζοντας ότι ο χρόνος και η σειρά αναγγελίας των ανατιμήσεων είχαν προγραμματιστεί από την PWG, εκτιμά, στην απόφαση, ότι «είναι αδιανόητο υπό τις περιστάσεις αυτές να μην είχαν επηρεάσει οι εναρμονισμένες αναγγελίες τα πραγματικά επίπεδα τιμών» (αιτιολογική σκέψη 136, τρίτο εδάφιο, της αποφάσεως). Η έκθεση LE (τμήμα 3), όμως, περιέχει ένα υπόδειγμα βάσει του οποίου μπορεί να προβλεφθεί το επίπεδο τιμών που προκύπτει από τις αντικειμενικές συνθήκες της αγοράς. Κατά την έκθεση αυτή, το επίπεδο των τιμών, όπως καθοριζόταν από αντικειμενικούς οικονομικούς παράγοντες κατά την περίοδο 1975 έως 1991, εξελίχθηκε, με αμελητέες διακυμάνσεις, όπως εξελίχθηκαν και οι εφαρμοσθείσες τιμές των συναλλαγών, περιλαμβανομένης και της περιόδου την οποία αφορά η απόφαση.
- 304 Παρά τα συμπεράσματα αυτά, η περιεχομένη στην έκθεση ανάλυση δεν δικαιολογεί τη διαπίστωση ότι οι εναρμονισμένες πρωτοβουλίες για τις τιμές δεν παρέσχαν στους παραγωγούς τη δυνατότητα να φτάσουν επίπεδο τιμών των συναλλαγών υψηλότερο εκείνου που θα προέκυπτε από την ελεύθερη λειτουργία του ανταγωνισμού. Συναφώς, όπως τόνισε επ' ακροατηρίου η Επιτροπή, είναι πιθανόν οι παράγοντες που ελήφθησαν υπόψη στην εν λόγω ανάλυση να επηρεάστηκαν από την ύπαρξη της συμπαιγνίας. Έτσι, η Επιτροπή ορθώς υποστήριξε ότι η συνιστώσα συμπαιγνία συμπεριφορά ήταν, π.χ., ικανή να περιορίσει τα κίνητρα που θα είχαν οι επιχειρήσεις για να μειώσουν το κόστος τους. Δεν επικαλέστηκε όμως την ύπαρξη κανενός συγκεκριμένου σφάλματος στην ανάλυση της εκθέσεως LE, ούτε προέβαλε κάποια δική της οικονομική ανάλυση για το πώς θα εξελίσσοντο οι τιμές των συναλλαγών αν δεν υπήρχε σύμπραξη. Υπ' αυτές τις συνθήκες, ο ισχυρισμός της ότι το επίπεδο των τιμών των συναλλαγών θα ήταν χαμηλότερο αν δεν υπήρχε σύμπραξη μεταξύ των παραγωγών δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

305 Επομένως, η απόδειξη αυτού του τρίτου είδους αποτελεσμάτων της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές δεν αποδείχθηκε.

306 Τις προεκτεθείσες διαπιστώσεις ουδόλως μεταβάλλει η υποκειμενική εκτίμηση των παραγωγών, στην οποία στηρίχθηκε η Επιτροπή για να θεωρήσει ότι η σύμπραξη είχε επιτύχει σε μεγάλο βαθμό τους στόχους της. Επί του σημείου αυτού, η Επιτροπή αναφέρθηκε σε έναν κατάλογο εγγράφων την οποία προσκόμισε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Όμως, και αν ακόμη υποτεθεί ότι στήριξε την εκτίμησή της για την ενδεχομένη επιτυχία των πρωτοβουλιών για τις τιμές σε έγγραφα που απηχούσαν την υποκειμενική αίσθηση ορισμένων παραγωγών, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι διάφορες επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, ορθώς εμνημόνευσαν επ' ακροατηρίου πολλά άλλα έγγραφα της δικογραφίας, όπου εκφράζονται οι δυσχέρειες τις οποίες συνάντησαν οι παραγωγοί κατά την εφαρμογή των συμφωνηθεισών ανατιμήσεων. Υπ' αυτές τις συνθήκες, η αναφορά της Επιτροπής στις δηλώσεις των ίδιων των παραγωγών δεν αρκεί για ν' αντληθεί το συμπέρασμα ότι η σύμπραξη επέτυχε σε μεγάλο βαθμό τους στόχους της.

307 Εν όψει των προεκτεθέντων, τα επισημαινόμενα από την Επιτροπή αποτελέσματα της παραβάσεως μερικώς μόνον αποδείχθηκαν. Το Πρωτοδικείο θα προσδιορίσει τις επιπτώσεις του συμπεράσματος αυτού στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας επί των προστίμων, κατά την αξιολόγηση της βαρύτητας της διαπιστωθείσας εν προκειμένω παραβάσεως (βλ. σκέψη 358 κατωτέρω).

308 Διαπιστώνεται, τέλος, ότι οι ανακρίβειες τις οποίες περιέχει, κατά την προσφεύγουσα (βλ. σκέψεις 287 και 288 ανωτέρω), η αιτιολογία της αποφάσεως δεν επηρεάζουν — και αν ακόμη αποδειχθούν — τα παραπάνω συμπεράσματα. Κατά συνέπεια, παρέλκει να εξετασθεί αν είναι βάσιμοι οι σχετικοί ισχυρισμοί της προσφεύγουσας.

Γ — *Επί του λόγου ακυρώσεως περί εσφαλμένης εκτιμήσεως της σοβαρότητας της παραβάσεως*

309 Ο λόγος αυτός περιλαμβάνει δύο σκέλη που θα εξετασθούν χωριστά.

Επί του πρώτου σκέλους, περί εσφαλμένης εκτιμήσεως της μορφής και των σκοπών της φερομένης συμπεράξεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

310 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι κακώς η Επιτροπή εθεώρησε την φερομένη σύμπραξη ως τη σοβαρότερη απ' όσες έχει τιμωρήσει μέχρι τώρα.

311 Αποκρούει τον ισχυρισμό ότι η εντολή της JMC περιελάμβανε τον καθορισμό ισοδυνάμων τιμών για ορισμένους μεγάλους πελάτες (βλ. αιτιολογική σκέψη 44 της αποφάσεως).

312 Αμφισβητεί επίσης το ότι η συμπαιγνία ως προς τις τιμές είχε ως σκοπό την εγκαθίδρυση συστήματος ισοδυνάμων τιμών στην Ευρώπη. Πράγματι, όπως ανέφερε η Stora, η μείωση των διαφορών τιμών μεταξύ των εθνικών αγορών προέκυψε από τις συνθήκες της αγοράς.

313 Επί πλέον, η κύρια λειτουργία της PG Paperboard δεν ήταν η οργάνωση της αγοράς, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζεται στην απόφαση. Στην πραγματικότητα η PG Paperboard ανέλαβε πολλές απολύτως θεμιτές λειτουργίες.

- 314 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι διαπίστωσε ότι η σύμπραξη είχε όχι μόνο θέσει σε εφαρμογή ένα τελειοποιημένο σύστημα εναρμονισμένων ανατιμήσεων, αλλά και περιελάμβανε συμφωνία για την παγίωση των μεριδίων αγοράς και τον έλεγχο της παραγωγής.
- 315 Διατείνεται, στη συνέχεια, ότι τα χαρακτηριστικά που, κατά την προσφεύγουσα, δεν διαπιστώθηκαν εν προκειμένω είναι απατηλά ή δευτερεύοντα. Εν πάση περιπτώσει, τα φερόμενα σφάλματα είναι ασήμαντα ή ανυπόστατα και ουδόλως ικανά να μεταβάλουν την εκτίμηση περί της σοβαρότητας της εκτιμήσεως.
- 316 Τέλος, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι δεν καταβλήθηκε καμμία προσπάθεια για να καθορισθούν ενιαίες τιμές στην Ευρώπη αποτελεί απλό ισχυρισμό που αντικρούεται με αποδείξεις.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 317 Η αόριστη επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας πρέπει να γίνει αντιληπτή υπό την έννοια ότι η παράβαση που της καταλογίζεται δεν είναι τόσο σοβαρή όσο υποστηρίζει η Επιτροπή, διότι ορισμένα στοιχεία της δεν αποδεικνύονται. Κατ' αυτήν, το γεγονός αυτό δικαιολογεί μείωση του προστίμου.
- 318 Υπενθυμίζεται ότι ορθώς η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η προσφεύγουσα παρέβη το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης μετέχοντας, από τα μέσα του 1986 μέχρι τον Απρίλιο του 1991 τουλάχιστον, σε συμφωνία και εναρμονισμένη πρακτική, ανατρέχουσα στα μέσα του 1986 και συναποτελούμενη από σειρά διακριτών συστατικών στοιχείων. Διαπίστωσε ότι η προσφεύγουσα είχε μετάρχει σε συμπαιγνία ως προς τις τιμές, σε συμπαιγνία ως προς τα διαστήματα διακοπής της λειτουργίας και σε συμπαιγνία ως προς τα μερίδια της αγοράς.

- 319 Όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 168, πρώτη περίπτωση, της απόφασεως, η Επιτροπή καθόρισε το γενικό επίπεδο των προστίμων λαμβάνοντας, μεταξύ άλλων, υπόψη το ότι «η αθέμιτη συνεργασία για τον καθορισμό των τιμών και των μεριδίων της αγοράς αποτελεί αυτή καθεαυτή σοβαρό περιορισμό του ανταγωνισμού».
- 320 Πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι αμφισβητήσεις τις οποίες προβάλλει η προσφεύγουσα προς στήριξη αυτού του σκέλους του λόγου ακυρώσεως δεν είναι ικανές να μειώσουν τη σοβαρότητα των ήδη διαπιστωθεισών παραβάσεων και, κατ' επέκταση, να δικαιολογήσουν μείωση του προστίμου. Εν πάση δε περιπτώσει, είναι αβάσιμες.
- 321 Πρώτον, το επιχείρημα ότι η PG Paperboard ανέλαβε θεμιτές λειτουργίες είναι αλυσιτελές, καθόσον διαπιστώθηκε ότι τα όργανα της επαγγελματικής αυτής ενώσεως, και ιδίως η PWG και η JMC, υπηρετούσαν κατ' ουσίαν αντίθετο στον ανταγωνισμό σκοπό.
- 322 Δεύτερον, ο ισχυρισμός ότι στους σκοπούς της JMC δεν περιλαμβανόταν ο καθορισμός ισοδυνάμων τιμών για τους βασικούς πελάτες αντικρούεται από τις δηλώσεις της Stora (παράρτημα 39 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, παράγραφος 14). Επί πλέον, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι, όπως αναφέρεται στην απόφαση (αιτιολογικές σκέψεις 80 και 87), τα παραρτήματα 117 και 118 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων αφορούσαν τις συναντήσεις της JMC. Τα δύο όμως αυτά έγγραφα περιείχαν ακριβώς στοιχεία για τις τιμές που έπρεπε να εφαρμοσθούν σε διάφορες κατηγορίες πελατών ανάλογα με το μέγεθός τους.
- 323 Τρίτον και τελευταίον, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να υποστηρίξει ότι η συμπαιγνία ως προς τις τιμές δεν επιδίωκε την εγκαθίδρυση συστήματος ισοδυνάμων τιμών στην Ευρώπη, άπαξ δεν αμφισβητεί ότι οι συνομολογούμενες

εντός της PG Paperboard ανατιμήσεις είχαν ως αποτέλεσμα τη μείωση των αρχικών διαφορών μεταξύ των τιμών που ίσχυαν στις επί μέρους εθνικές αγορές.

- 324 Εν όψει των προεκτεθέντων, το πρώτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου σκέλους, ότι εσφαλμένως κρίθηκε ότι υπήρχε ενιαία παράβαση

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 325 Η προσφεύγουσα αποκρούει τον ισχυρισμό ότι όλα τα καταλογιζόμενα στοιχεία συναποτελούν ενιαία παράβαση. Και τούτο διότι ορισμένες σχέσεις δεν αποδεικνύονται. Άλλες δεν περιγράφηκαν με επαρκή σαφήνεια στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Και άλλες πάλι στερούνται λογικής. Τέλος, ορισμένες αιτιάσεις δεν έπρεπε να επηρεάσουν το επιβληθέν πρόστιμο.
- 326 Ως προς τις αιτιάσεις για το SBS και τις αναγγελίες ανατιμήσεων του 1987 στο Ηνωμένο Βασίλειο, δεν έπρεπε να περιέχονται στην απόφαση.
- 327 Κατ' αυτήν, εθνικές συναντήσεις, που είχαν ως σκοπό την εφαρμογή των ανατιμήσεων που αποφασίζονταν εντός της PG Paperboard πραγματοποιούνταν τακτικά στη Γερμανία, τη Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Η απόφαση όμως δεν περιέχει καμία απόδειξη περί συμμετοχής της προσφεύγουσας στις συναντήσεις στη Γερμανία ή τη Γαλλία, δεν αποδεικνύεται η ύπαρξη σχέσεως μεταξύ των εθνικών συναντήσεων και της PG Paperboard, τα δε αποδεικτικά

στοιχεία σχετικά με τις συναντήσεις της ΡΑΑ (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 94 επ. της αποφάσεως) και της Association of Cartonboard Manufacturers (στο εξής: ACBM, βλ. αιτιολογικές σκέψεις 98 και 99) στο Ηνωμένο Βασίλειο δεν ερμηνεύθηκαν ορθά. Επί πλέον, η απόφαση σιωπά ως προς τις συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν στη Σκανδιναβία. Οι εσφαλμένες διαπιστώσεις της Επιτροπής σχετικά με τις εθνικές συναντήσεις επηρέασαν, έτσι, το ύψος του προστίμου, δεδομένου ότι, στην αιτιολογική σκέψη 168 της αποφάσεως, μεταξύ των κριτηρίων που ορίστηκαν για τον καθορισμό του γενικού επιπέδου των προστίμων μνημονεύεται η ύπαρξη «τακτικών θεσμοθετημένων συνεδριάσεων».

328 Περαιτέρω, οι κρίσεις της Επιτροπής ότι οι συναντήσεις της ΡΑΑ και της ACBM και οι δραστηριότητες της PG Paperboard αποτελούσαν μέρος μιας και της αυτής γενικής παραβάσεως προκύπτει από την εφαρμογή της θεωρίας του «κοινού στόχου» (βλ. ιδίως προαναφερθείσα απόφαση Shell κατά Επιτροπής). Η θεωρία όμως αυτή μπορεί να εφαρμοστεί μόνο στις περιπτώσεις στις οποίες να μην ελλείπουν μερικά αποδεικτικά στοιχεία, οι ισχυρισμοί όμως της Επιτροπής εδράζονται κατά τα λοιπά σε στέρεες αποδείξεις.

329 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η προσφεύγουσα φαίνεται να αμφισβητεί μόνο την ύπαρξη των αναγκαίων μεταξύ των επί μέρους στοιχείων της ενιαίας παραβάσεως δεσμών ως προς ορισμένες εθνικές συναντήσεις σε ορισμένες χώρες. Εις απάντηση των επιχειρημάτων της προσφεύγουσας ότι οι αιτιάσεις για το SBS και την ανατίμηση του 1987 στο Ηνωμένο Βασίλειο δεν έπρεπε να περιέχονται στην απόφαση, παραπέμπει στα επιχειρήματά της σχετικά με το γιατί περιλήφθη στην απόφαση το SBS και προσθέτει ότι η σχέση μεταξύ της προαναφερθείσας ανατιμήσεως και της PG Paperboard αποδεικνύεται από ένα σημείωμα που μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 75 της αποφάσεως (παράρτημα 62 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων).

330 Σχετικά με τις εθνικές συναντήσεις που αποσκοπούσαν στην εφαρμογή των πρωτοβουλιών για τις τιμές, προκύπτει από επαρκή αποδεικτικά στοιχεία ότι τέτοιες συναντήσεις πραγματοποιούνταν στη Γερμανία, τη Γαλλία, το Ηνωμένο

Βασιλείο και τη Σκανδιναβία. Οι συναντήσεις αυτές αποτελούσαν μέρος της δομής της συμπράξεως και έπρεπε, συνεπώς, να θεωρούνται ως προέκτασή της.

- 331 Όμως, και αν ακόμη υποτεθεί ότι δεν υπήρξαν αποδείξεις για τη συμμετοχή της προσφεύγουσας στις συναντήσεις στη Γερμανία ή τη Γαλλία, η εκτίμηση περί της σοβαρότητας της συμπράξεως θα ήταν κατά βάσιν η ίδια. Επ' αυτού, η Επιτροπή παραπέμπει στα κριτήρια που παρατίθενται στην αιτιολογική σκέψη 168 της αποφάσεως, που αφορούν βασικά την ίδια την ουσία της παραβάσεως.
- 332 Όσον αφορά τα επιχειρήματα περί της θεωρίας του «κοινού στόχου», η Επιτροπή παραπέμπει στην αιτιολογική σκέψη 116 της αποφάσεως, όπου εξηγείται η ακολουθούμενη θεώρηση.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 333 Όσον αφορά, κατ' αρχάς, την αιτίαση ότι η περιγραφή των «σχέσεων» είναι αόριστη (σκέψη 325 ανωτέρω), υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 44, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, το δικόγραφο της προσφυγής πρέπει να περιέχει συνοπτική έκθεση των προβαλλόμενων λόγων. Η έκθεση αυτή πρέπει να είναι αρκετά σαφής και ακριβής, ώστε να μπορεί ο μεν καθού να προετοιμάσει την άμυνά του, το δε Πρωτοδικείο να κρίνει την προσφυγή, ενδεχομένως χωρίς να χρειαστεί πρόσθετες πληροφορίες. Για τον λόγο αυτό, το εν λόγω δικόγραφο πρέπει να διευκρινίζει σε τι συνίσταται ο λόγος ακυρώσεως στον οποίο στηρίζεται η προσφυγή, οπότε η αφηρημένη επίκλησή του δεν ικανοποιεί τις επιταγές του Κανονισμού Διαδικασίας (απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Ιανουαρίου 1995, T-102/92, Viho κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-17, σκέψη 68). Ανάλογες επιταγές ισχύουν οσάκις προς στήριξη ενός λόγου ακυρώσεως προβάλλεται μια αιτίαση.

- 334 Εν προκειμένω, η διατύπωση της υπό κρίσιν αιτιάσεως είναι τόσο αόριστη, που το Πρωτοδικείο δεν μπορεί καν να εντοπίσει το αντικείμενό της. Επομένως, η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.
- 335 Πρέπει, εξ άλλου, να απορριφθεί και το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι οι αιτιάσεις για το SBS και τις αναγγελίες ανατιμήσεων του 1987 στο Ηνωμένο Βασίλειο δεν έπρεπε να αποτελούν αντικείμενο της αποφάσεως. Αρκεί να υπομνησθεί ότι η Επιτροπή ορθώς έκρινε ότι το χαρτόνι SBS αποτελούσε μέρος της συμπράξεως (σκέψη 228 ανωτέρω) και ότι η καταλογιζόμενη στην προσφεύγουσα διάρκεια της παραβάσεως αποδείχθηκε προσηκόντως (σκέψεις 173 επ. ανωτέρω).
- 336 Η επιχειρηματολογία αφενός μεν ότι δεν υπάρχουν αποδείξεις για την ύπαρξη εθνικών συναντήσεων με αντικείμενο την εφαρμογή των αποφάσεων που ελαμβάνοντο εντός των οργάνων της PG Paperboard, αφετέρου δε ότι δεν αποδεικνύεται η σχέση μεταξύ των εν λόγω συναντήσεων και των δραστηριοτήτων της PG Paperboard, δεν μπορεί να οδηγήσει σε ακύρωση του άρθρου 1 της αποφάσεως. Συγκεκριμένα, ορθώς η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η προσφεύγουσα παρέβη το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης μετέχοντας, ως επιχείρηση μέλος της PWC, σε συμπαιγνία ως προς τις τιμές, σε συμπαιγνία ως προς τα διαστήματα διακοπής της λειτουργίας και σε συμπαιγνία ως προς τα μερίδια της αγοράς.
- 337 Επομένως, η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας μπορεί να χρησιμεύσει μόνο προς μείωση του προστίμου.
- 338 Συνεπώς, πρέπει να εκτιμηθεί αν η Επιτροπή, κατά την εκτίμηση της σοβαρότητας της διαπραχθείσας παραβάσεως, έλαβε υπόψη τις εθνικές αυτές συναντήσεις.

339 Κατά την αιτιολογική σκέψη 168, πέμπτη περίπτωση, της αποφάσεως, η Επιτροπή στηρίχτηκε, μεταξύ άλλων, στο γεγονός ότι «η σύμπραξη λειτουργούσε με τη μορφή ενός συστήματος τακτικών θεσμοθετημένων συνεδριάσεων που αποσκοπούσαν στην λεπτομερέστατη ρύθμιση της κοινοτικής αγοράς χαρτονιού».

340 Η εκτίμηση αυτή αφορά κατ' ουσίαν τις συναντήσεις των οργάνων της PG Paperboard.

341 Συγκεκριμένα, η αιτιολογική σκέψη 91, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, της αποφάσεως ορίζει:

«Δεν είναι γνωστό κατά πόσο, παράλληλα με την προετοιμασία των εθνικών συνεδριάσεων της οικονομικής επιτροπής (...) υπήρχε επίσης σε ευρωπαϊκή κλίμακα ένα θεσμοθετημένο σύστημα τακτικών τοπικών συνεδριάσεων σε κάθε χώρα για την εφαρμογή των αυξήσεων που είχαν συμφωνηθεί προηγουμένως για κάθε εθνική αγορά της Κοινότητας.

Ωστόσο, αυτό συνέβαινε ασφαλώς σε διάφορες σημαντικές εθνικές αγορές, [ήτοι στη] Γερμανία, τη Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο.»

342 Υπ' αυτές τις συνθήκες, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το γεγονός ότι εθνικές συναντήσεις αποτελούσαν προέκταση της συμπαιγνίας μεταξύ των μελών της PG Paperboard σε διάφορα κράτη μέλη δεν μπορούσε να επηρεάσει αισθητά την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως.

343 Επομένως, το δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

344 Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί ο λόγος ακυρώσεως στο σύνολό του.

Δ — Επί του λόγου ακυρώσεως περί δυσαναλόγου επιπέδου του προστίμου

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 345 Η προσφεύγουσα τονίζει ότι το αρμόδιο για την πολιτική ανταγωνισμού μέλος της Επιτροπής δήλωσε, κατά τη διάρκεια συνεντεύξεως Τύπου την οποία έδωσε στις 13 Ιουλίου 1994, ότι τα επιβληθέντα πρόστιμα πλησίαζαν το ανώτατο όριο του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17. Ούτε, όμως, η σοβαρότητα της φερομένης παραβάσεως ούτε η διάρκειά της δικαιολογούσαν το επίπεδο αυτό του προστίμου.
- 346 Πράγματι, η Επιτροπή έχει αποκαλύψει στο παρελθόν σοβαρότερες παραβάσεις από την παρούσα. Η σύγκριση μεταξύ της παρούσας αποφάσεως και εκείνης που αποτέλεσε αντικείμενο της υποθέσεως Tetra Pak κατά Επιτροπής, όπ.π., προδίδει ότι η παράβαση που διαπιστώθηκε στην υπόθεση εκείνη ήταν σοβαρότερη και μακρότερης διάρκειας.
- 347 Η Επιτροπή έχει άλλωστε ήδη αντιμετωπίσει παραβάσεις πολύ μακρότερης διάρκειας από αυτήν που διαπιστώθηκε με την απόφαση και δεν μπορεί να λάβει υπόψη, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει με το υπόμνημα αντικρούσεως, την αόριστη διάρκεια της παραβάσεως. Η θεώρηση της Επιτροπής δεν συμβιβάζεται με το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, εφόσον μόνο η όντως διαπιστωθείσα διάρκεια των παραβάσεων μπορεί να ληφθεί υπόψη.
- 348 Περαιτέρω, η απόφαση δεν αναφέρει για ποιο λόγο ορίστηκε υψηλότερο επίπεδο του προστίμου απ' ό,τι στις προγενέστερες αποφάσεις της Επιτροπής. Πρέπει, επομένως, να θεωρηθεί ότι τα εκτιθέμενα στην απόφαση κριτήρια δεν δικαιολογούν το επίπεδο του προστίμου.

349 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το επιβληθέν στην προσφεύγουσα πρόστιμο αντιπροσωπεύει το 9 % περίπου του κοινοτικού της κύκλου εργασιών του 1990 στον τομέα του χαρτονιού. Η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε καμμία απόδειξη περί του ότι το πρόστιμο πλησιάζει το 10 % του ολικού της κύκλου εργασιών, του ανωτάτου δηλαδή ορίου που καθορίζεται στο άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17. Η Επιτροπή ανέφερε ότι η παράβαση ήταν ιδιαιτέρως σοβαρή, ουδέποτε όμως υποστήριξε ότι επρόκειτο για την πλέον σοβαρή από όσες παραβάσεις έχουν αποκαλυφθεί μέχρι τώρα. Τέλος, μπορεί οποτεδήποτε να υψώνει το γενικό επίπεδο των προστίμων για να διασφαλίζει το αποτρεπτικό τους αποτέλεσμα.

350 Ουδέποτε δήλωσε ότι ύψωσε το γενικό επίπεδο των προστίμων, το επιβληθέν στην προσφεύγουσα πρόστιμο άλλωστε δεν υπερβαίνει σαφώς το επίπεδο των προστίμων που επιβλήθηκαν στους επί κεφαλής της παραβάσεως στην απόφαση 86/398/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 23ης Απριλίου 1986, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/31.149 — Πολυπροπυλένιο) (ΕΕ 1986, L 230, σ. 1, στο εξής: απόφαση Πολυπροπυλενίου). Εν πάση δε περιπτώσει, δεν είναι αναγκαίο να μνημονεύεται, στην απόφαση, αν υψώθηκε το γενικό επίπεδο των προστίμων.

351 Όσον αφορά, τέλος, τη διάρκεια της παραβάσεως, η ταχεία αποκάλυψη μιας παραβάσεως, όπως της διαπιστωθείσας εν προκειμένω, δεν καθιστά λιγότερο σοβαρό τον χαρακτήρα της. Το γεγονός αυτό δεν σημαίνει ότι η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμο για χρονικό διάστημα εκτεινόμενο και μετά την απόφαση (βλ. αιτιολογική σκέψη 167 της αποφάσεως).

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

352 Σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, η Επιτροπή δύναται να επιβάλλει με απόφαση στις επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων πρόστιμο ύψους 1 000 μέχρις 1 000 000 ΕCΥ ή και ποσού μεγαλύτερου από αυτό μέχρι ποσοστού 10% του κύκλου εργασιών που πραγματοποιήθη κατά την προηγούμενη διαχειριστική περίοδο από μία των επιχειρήσεων, οι οποίες

έχουν συνεργήσει στην παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, είτε εκ προθέσεως είτε εξ αμελείας. Κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, εκτός από τη σοβαρότητα της παραβάσεως, και η διάρκειά της. Όπως υπεμνήσθη ήδη, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η σοβαρότητα των παραβάσεων πρέπει να αποδεικνύεται βάσει μεγάλου αριθμού στοιχείων όπως είναι, ιδίως, τα ιδιαίτερα περιστατικά της υποθέσεως, το πλαίσιο της και ο αποτρεπτικός χαρακτήρας των προστίμων, και τούτο χωρίς να υφίσταται δεσμευτικός ή εξαντλητικός κατάλογος κριτηρίων που πρέπει οπωσδήποτε να λαμβάνονται υπόψη (προαναφερθείσα διάταξη SPO κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 54).

353 Εν προκειμένω, η Επιτροπή καθόρισε το γενικό επίπεδο των προστίμων λαμβάνοντας υπόψη τη διάρκεια της παραβάσεως (αιτιολογική σκέψη 167 της αποφάσεως), καθώς και τις ακόλουθες εκτιμήσεις (αιτιολογική σκέψη 168):

- «— η αθέμιτη συνεργασία για τον καθορισμό των τιμών και των μεριδίων της αγοράς αποτελεί αυτή καθαυτή σοβαρό περιορισμό του ανταγωνισμού,
- η σύμπραξη κάλυπτε όλο σχεδόν το έδαφος της Κοινότητας,
- η κοινοτική αγορά χαρτονιού αποτελεί σημαντικό βιομηχανικό κλάδο με ετήσιο κύκλο εργασιών 2,5 περίπου δισεκατομμύρια ECU,
- οι επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην παράβαση καλύπτουν σχεδόν ολόκληρη την αγορά,
- η σύμπραξη λειτουργούσε με τη μορφή ενός συστήματος τακτικών θεσμοθετημένων συνεδριάσεων που αποσκοπούσαν στη λεπτομερέστατη ρύθμιση της κοινοτικής αγοράς χαρτονιού,

— ελήφθησαν περίπλοκα μέτρα για να συγκαλυφθεί η αληθινή φύση και η έκταση της αθέμιτης συνεργασίας (ανυπαρξία οποιωνδήποτε επίσημων πρακτικών ή εγγράφων για την PWG και την JMC· αποτροπή της τήρησης σημειώσεων· σκηνοθέτηση του χρόνου και της σειράς με την οποία αναγγέλλονταν οι αυξήσεις των τιμών για να μπορεί να υποστηριχθεί ότι “ακολουθούσαν” άλλες κ.λπ.),

— η σύμπραξη επέτυχε σε μεγάλο βαθμό τους στόχους της.»

354 Επί πλέον, είναι αδιαμφισβήτητο ότι τα επιβληθέντα πρόστιμα είχαν ως βάση υπολογισμού για τις μεν επιχειρήσεις που θεωρούνται «επί κεφαλής» της συμπράξεως το 9 %, για τις δε λοιπές το 7,5 % του κύκλου εργασιών τον οποίο πραγματοποίησε καθεμιά από τις αποδέκτριες της αποφάσεως επιχειρήσεις στην κοινοτική αγορά του χαρτονιού το 1990.

355 Πρέπει να τονισθεί, πρώτον, ότι, κατά την εκτίμηση του γενικού επιπέδου των προστίμων, η Επιτροπή ευλόγως λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι εξακολουθούν να εμφανίζονται σχετικά συχνά κατάφωρες παραβάσεις των κοινοτικών κανόνων του ανταγωνισμού και, επομένως, έχει τη δυνατότητα να αυξάνει το ύψος των προστίμων προκειμένου να ενισχύει το προληπτικό τους αποτέλεσμα. Κατά συνέπεια, το ότι η Επιτροπή επέβαλε στο παρελθόν πρόστιμα ορισμένου ύψους για ορισμένες μορφές παραβάσεων δεν της στερεί τη δυνατότητα να αυξάνει το ύψος αυτό, εντός των ορίων που τίθενται με τον κανονισμό 17, αν αυτό είναι αναγκαίο προκειμένου να κατοχυρωθεί η εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής ανταγωνισμού (βλ. ιδίως απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Ιουνίου 1983, 100/80, 101/80, 102/80 και 103/80, *Musique Diffusion française* κ.λπ. κατά Επιτροπής Συλλογή 1983, σ. 1825, σκέψεις 105 και 108, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Μαρτίου 1992, T-13/89, *ICI* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1021, σκέψη 385).

356 Δεύτερον, η Επιτροπή ορθώς υποστήριξε ότι, λόγω των ιδιορρυθμιών της παρούσας υποθέσεως, δεν χωρεί απευθείας σύγκριση του γενικού επιπέδου των προστίμων που ισχύει στην επίδικη απόφαση με εκείνο που ίσχυε στην προηγούμενη πρακτική των αποφάσεων της Επιτροπής και ειδικότερα στην από-

φαση Πολυπροπυλενίου, την οποία η ίδια η Επιτροπή κρίνει ως την πλέον παρεμφερή με την παρούσα. Συγκεκριμένα, αντιθέτως προς την υπόθεση που οδήγησε στην απόφαση Πολυπροπυλενίου, εδώ δεν ελήφθη υπόψη καμμία γενική ελαφρυντική περίπτωση κατά τον καθορισμό του γενικού επιπέδου των προστίμων. Περαιτέρω, η λήψη μέτρων με τα οποία επιδιώκεται η απόκρυψη της υπάρξεως της συμπαιγνίας δείχνει ότι οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις είχαν πλήρη επίγνωση του παρανόμου της συμπεριφοράς τους. Επομένως, δικαιολογημένα η Επιτροπή έλαβε υπόψη τα μέτρα αυτά κατά την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως, διότι συνιστούσαν ιδιαίτερος σοβαρό στοιχείο αυτής, που τις διακρίνει έναντι άλλων παραβάσεων που έχει διαπιστώσει στο παρελθόν η Επιτροπή.

357 Τρίτον, πρέπει να τονισθεί η μακρά διάρκεια και ο κατάφωρος χαρακτήρας της διαπραχθείσας παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, η οποία διαπράχθηκε παρά την προειδοποίηση την οποία θα όφειλε να συνιστά η προηγούμενη πρακτική των αποφάσεων της Επιτροπής, και ιδίως η απόφαση Πολυπροπυλενίου. Συναφώς, κανένα έρεισμα δεν βρίσκει ο ισχυρισμός ότι, αντιθέτως προς τα εκτιθέμενα στην αιτιολογική σκέψη 167, η Επιτροπή, κατά τον καθορισμό του επιπέδου των προστίμων, έλαβε υπόψη διάρκεια της παραβάσεως μακρότερη από αυτήν την οποία όντως διαπίστωσε με το άρθρο 1 της αποφάσεως.

358 Βάσει των στοιχείων αυτών, πρέπει να θεωρηθεί ότι τα κριτήρια που εκτίθενται στην αιτιολογική σκέψη 168 της αποφάσεως δικαιολογούν το καθορισθέν από την Επιτροπή γενικό επίπεδο των προστίμων. Ασφαλώς, όπως έκρινε ήδη το Πρωτοδικείο, τα αποτελέσματα της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές, τα οποία δέχτηκε η Επιτροπή για τον καθορισμό του γενικού επιπέδου των προστίμων, μερικώς μόνον αποδείχθηκαν. Υπό το πρίσμα όμως των προεκτιθεμένων σκέψεων, το συμπέρασμα αυτό δεν είναι ικανό να επηρεάσει αισθητά την εκτίμηση της βαρύτητας της διαπιστωθείσας παραβάσεως. Συναφώς, το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις ανήγγελλαν όντως τις συμφωνούμενες ανατιμήσεις και ότι οι αναγγελλόμενες τιμές αποτελούσαν το σημείο αφετηρίας για τον καθορισμό των ατομικών τιμών των συναλλαγών αρκεί αφ' εαυτού για να διαπιστωθεί ότι η σύμπραξη ως προς τις τιμές είχε και ως σκοπό και ως αποτέλεσμα τον σοβαρό περιορισμό του ανταγωνισμού. Επομένως, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του

πλήρους δικαιοδοσίας, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι γενόμενες διαπιστώσεις σχετικά με τα αποτελέσματα της παραβάσεως δεν δικαιολογούν καμμία μείωση του καθορισθέντος από την Επιτροπή γενικού επιπέδου των προστίμων.

359 Τέλος, η Επιτροπή, καθορίζοντας εν προκειμένω το γενικό επίπεδο των προστίμων, δεν απέστη από την πρακτική των προηγούμενων αποφάσεών της, ώστε να οφείλει να αιτιολογήσει ειδικότερα την εκτίμησή της περί της βαρύτητας της παραβάσεως (βλ. ιδίως απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Νοεμβρίου 1975, 73/74, *Groupement des fabricants de papiers peints de Belgique κ.λπ. κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1975, σ. 457, σκέψη 31).

360 Κατά συνέπεια, ο παρών λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Ε — Επί του λόγου ακυρώσεως περί εσφαλμένης εκτιμήσεως του ρόλου της Iggesund Paperboard

Επιχειρήματα των διαδίκων

361 Η προσφεύγουσα διατείνεται, πρώτον, ότι εσφαλμένα χαρακτηρίστηκε «επί κεφαλής» της συμπράξεως. Εκπρόσωποι της Iggesund Paperboard μετείχαν σε σε ορισμένες μόνο συναντήσεις των οργάνων της PG Paperboard, ενώ ουδέποτε ενήργησαν ως ιθύνοντες των οργάνων.

362 Η Iggesund Paperboard δεν μετέσχε σε καμμία συνάντηση της PWG πριν από τα τέλη Νοεμβρίου του 1989. Επομένως, στην Επιτροπή εναπόκειται να αποδείξει τη συμμετοχή της Iggesunds Bruk ή της TBM πριν από τη χρονολογία αυτήν. Περαιτέρω, κανένας εκπρόσωπος της Iggesund Paperboard δεν μετείχε στις συναντήσεις της PWG της 6ης Φεβρουαρίου 1990, της 12ης Απριλίου 1991, της 27ης Μαΐου 1991 και της 5ης Ιουνίου 1991. Κατά συνέπεια, η εν λόγω εταιρία μετέσχε σε πέντε μόνον από τις εννέα συναντήσεις της PWG που πραγματοποιήθηκαν από τον Νοέμβριο του 1989 και εντεύθεν.

- 363 Οι δηλώσεις της Stora, κατά τις οποίες η TBM μετείχε στις συναντήσεις της PWG από της συστάσεως αυτού του οργάνου, δεν είναι αξιόπιστες. Αντιθέτως προς τις αρχές της ειλικρίκειας και της αναλογικότητας, επομένως, η Επιτροπή δεν έλαβε προσηκόντως υπόψη το γεγονός ότι η Iggesund Paperboard περιστασιακώς μόνον είχε μετάσχει στις συναντήσεις της PWG από τον Νοέμβριο του 1989 και εντεύθεν.
- 364 Όσον αφορά τη JMC, η Iggesund Paperboard — αντιθέτως προς τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στον συνημμένο στην απόφαση πίνακα 4 — δεν μετέσχε στις συναντήσεις της 6ης και 7ης Σεπτεμβρίου 1989.
- 365 Το εργοστάσιο της Iggesunds Bruk παρήγε κυρίως χαρτόνι SBS, ενώ η παραγωγή χαρτονιού GC υψηλής ποιότητας ήταν πάντοτε ήσσονος σημασίας γι' αυτό. Έτσι εξηγείται το ότι υπήρξε απλώς ένας από τους περιστασιακώς μετέχοντες στις συναντήσεις των οργάνων της PG Paperboard και ότι δεν ήταν μέλος της PG Paperboard μετά το 1985. Συγκεκριμένα, πριν από τον Νοέμβριο του 1988, η Iggesunds Bruk, αν εξαιρεθούν οι γενικές συνελεύσεις της PG Paperboard, μετέσχε σε 9 μόνον από τις 20 συναντήσεις της PC και σε 4 από τις 18 συναντήσεις της OE.
- 366 Δεύτερον, κανένα στοιχείο δεν δικαιολογεί το συμπέρασμα ότι τα εφαρμοζόμενα από την προσφεύγουσα διαστήματα διακοπής ήταν αποτέλεσμα διαβουλεύσεως. Συγκεκριμένα, το εργοστάσιο της Iggesunds Bruk ήταν συνήθως κλειστό το φθινόπωρο για τεχνικούς λόγους. Το 1990, όμως, το συνηθισμένο κλείσιμο αναβλήθηκε, διότι η Iggesunds Bruk παρήγαγε όγκους ρεκόρ κατά το τελευταίο τετράμηνο του 1990 και το πρώτο τετράμηνο του 1991. Όσο για το εργοστάσιο του Workington, πραγματοποιούσε διακοπές της παραγωγής μόνο σε περίπτωση που οι παραγγελίες ήταν περιορισμένες.
- 367 Η Επιτροπή τονίζει ότι ως «επί κεφαλής» της συμπράξεως θεωρήθηκαν όσοι μετείχαν στις συναντήσεις της PWG. Επομένως, είναι άνευ σημασίας το αν ο εκπρόσωπος της Iggesund Paperboard συγκαταλεγόταν μεταξύ των ιθυνόντων των οργάνων. Συγκεκριμένα, η TBM και, αργότερα, η Iggesund Paperboard

μετείχαν στις συναντήσεις όλων των οργάνων της PG Paperboard, περιλαμβανομένης και της PWG. Συνελώς, η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας σχετικά με τον ρόλο της Iggesunds Bruk προ του 1988 δεν ασκεί επιρροή.

368 Όσο για τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας σχετικά με τα διαστήματα διακοπής της παραγωγής για το χαρτόνι SBS, δεν ασκούν επιρροή, εφόσον η Επιτροπή ουδέποτε ισχυρίστηκε πως υπήρχε σύστημα διακοπής της παραγωγής ειδικά για το χαρτόνι SBS. Επί πλέον, η ζήτηση χαρτονιού SBS ήταν έντονη καθ' όλη την κρίσιμη περίοδο και, άρα, δεν ήταν αναγκαίο να διακοπεί η παραγωγή του.

369 Τέλος, το επιχείρημα ότι, στο εργοστάσιο του Workington, πραγματοποιούνταν διακοπές της παραγωγής μόνο σε περίπτωση που οι παραγγελίες ήσαν περιορισμένες δεν είναι πειστικό, διότι οι διακοπές της παραγωγής είναι αναγκαίες μόνον υπ' αυτές τις περιστάσεις.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

370 Όπως προκύπτει από τις διαπιστώσεις σχετικά με τους λόγους ακυρώσεως που επικαλέστηκε η προσφεύγουσα προς στήριξη του αιτήματός της περί ακυρώσεως της αποφάσεως, η Επιτροπή απέδειξε τη φύση των λειτουργιών της PWG, όπως τις περιγράφει στην απόφαση.

371 Υπ' αυτές τις συνθήκες, καλώς η Επιτροπή κατέληξε ότι οι επιχειρήσεις που μετείχαν στις συναντήσεις αυτού του οργάνου έπρεπε να θεωρούνται ως «επί κεφαλής» της διαπιστωθείσας παραβάσεως και ότι έφεραν, ως εκ τούτου, ιδιαίτερη ευθύνη (βλ. αιτιολογική σκέψη 170, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως).

- 372 Εν προκειμένω, η Iggesund Paperboard αδιαμφισβήτητα μετείχε στις συναντήσεις της PWG από τον Νοέμβριο του 1989. Συναφώς, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η Iggesund Paperboard περιστασιακώς μόνον μετείχε στις συναντήσεις της PWG. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τον συνημμένο στην απόφαση πίνακα 2, η Iggesund Paperboard μετέσχε σε πέντε από τις επτά συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ Νοεμβρίου 1989 και Απριλίου 1991, οπότε η Επιτροπή προέβη σε ταυτοχρόνους ελέγχους χωρίς προειδοποίηση στις εγκαταστάσεις διαφόρων επιχειρήσεων και επαγγελματιών ενώσεων του τομέα του χαρτονιού δυνάμει του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 17.
- 373 Σχετικά με το χρονικό διάστημα από τα μέσα 1986 μέχρι τον Νοέμβριο του 1989, η Stora αναφέρει: «Στην PWG εκπροσωπούνταν άλλος ένας παραγωγός: το εργοστάσιο “UK Workington” εκπροσωπούνταν στην PWG από της συστάσεώς της. Το εργοστάσιο Workington εξαγοράστηκε από την Iggesund/MoDo.» (παράρτημα 37 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, σ. 2). Περαιτέρω, σε απάντηση της Iggesund Paperboard (Workington) Ltd της 20ής Αυγούστου 1991 σε αίτηση παροχής πληροφοριών, αναφέρεται (σ. 12), σχετικά με τη συμμετοχή της TBM/Igesund Paperboard (Workington) Ltd στις συναντήσεις της PWG, ότι: «Υποθέτουμε ότι ο κ. P. L. Herring παρέστη σε ορισμένες ή σε όλες αυτές τις συναντήσεις.»
- 374 Υπ’ αυτές τις συνθήκες, εφόσον η ίδια η Iggesund Paperboard (Workington) Ltd υπέθετε, στην παραπάνω απάντησή της, ότι ο κ. P. L. Herring είχε μετάσχει στις συναντήσεις αυτού του οργάνου για λογαριασμό της TBM/Igesund Paperboard (Workington) Ltd, δικαίως η Επιτροπή στηρίχθηκε στις δηλώσεις της Stora, κατά τις οποίες η χαρτονοποιία του Workington εκπροσωπούνταν στην PWG από της συστάσεώς της.
- 375 Όπως διαπιστώθηκε ήδη, δικαίως η Επιτροπή απηύθυνε την απόφαση στην προσφεύγουσα όσον αφορά την αντίθετη στον ανταγωνισμό συμπεριφορά των εταιριών Iggesund Paperboard, Iggesund Paperboard (Workington) Ltd και TBM. Δικαίως, επομένως, η προσφεύγουσα θεωρήθηκε, εφόσον μετείχε στις συναντή-

σεις της PWG καθ' όλη τη διάρκεια της παραβάσεως, ως μία από τους «επί κεφαλής» της παραβάσεως. Στο πλαίσιο αυτό, είναι άνευ σημασίας το αν δεν μετείχε στις συναντήσεις της PWG η Iggesunds Bruk.

376 Τέλος, αποδείχθηκε ότι η προσφεύγουσα μετείχε σε συμπαιγνία ως προς τα διαστήματα διακοπής της παραγωγής και ότι προέβη όντως σε διακοπές της παραγωγής στο εργοστάσιο του Workington όταν, από το 1990, αυξήθηκε το παραγωγικό της δυναμικό και κάμφθηκε η ζήτηση (σκέψεις 145 έως 147 ανωτέρω). Συναφώς, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι δεν προέβη σε διακοπές της παραγωγής στο εργοστάσιο της Iggesunds Bruk, διότι υπήρχε έντονη ζήτηση χαρτονιού SBS καθ' όλη την καταλαμβανομένη από την απόφαση περίοδο. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή ουδέποτε υποστήριξε ότι η συμπαιγνία ως προς τα διαστήματα διακοπής της παραγωγής συνεπαγόταν ότι οι μετέχουσες σ' αυτή τη συμπαιγνία επιχειρήσεις έπρεπε να εφαρμόζουν διακοπές της παραγωγής όταν υπήρχε ισχυρή ζήτηση.

377 Εν όψει των προεκτεθέντων, ο λόγος ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

Στ — *Επί του λόγου ακυρώσεως περί προσβολής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως*

Επιχειρήματα των διαδίκων

378 Ο λόγος ακυρώσεως υποδιαιρείται σε δύο σκέλη.

379 Με το πρώτο σκέλος, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι το πρόστιμο που της επιβλήθηκε είναι υπέρογκο σε σχέση με εκείνα που επιβλήθηκαν στις επιχειρήσεις που δεν αμφισβήτησαν τους βασικούς πραγματικούς ισχυρισμούς. Η κατ' αρχήν διάκριση που γίνεται μεταξύ των δύο αυτών ομάδων επιχειρήσεων στερείται σαφήνειας, διότι δεν στηρίζεται σε κανένα κανόνα ή κατεύθυνση προηγουμένως χαραχθείσα από την Επιτροπή.

- 380 Το γεγονός και μόνον της μη αμφισβητήσεως των ισχυρισμών της Επιτροπής δεν δικαιολογεί τη γενομένη διάκριση, εφόσον η συμπεριφορά αυτή δεν συνιστά συνεργασία κατά την έννοια της νομολογίας. Αντιθέτως, και παρά την ενδεχόμενη μη αμφισβήτηση εκ μέρους ορισμένων επιχειρήσεων, η Επιτροπή φέρει ούτως ή άλλως το βάρος της αποδείξεως των πραγματικών της ισχυρισμών. Και η ρητή ακόμη ομολογία ορισμένων επιχειρήσεων δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί προς απόδειξη των ισχυρισμών εις βάρος επιχειρήσεων που δεν τους παραδέχονται. Οι αποδέκτριες της ανακοινώσεως των αιτιάσεων επιχειρήσεις πρέπει να μπορούν να απαντήσουν στους περιεχομένους σ' αυτήν ισχυρισμούς της Επιτροπής, χωρίς να διατρέχουν γι' αυτό τον κίνδυνο να επιβαρυνθούν με την επιβολή υψηλότερου προστίμου (ή με λιγότερο σημαντική μείωσή του).
- 381 Επομένως, η διάκριση στην οποία προβαίνει η Επιτροπή πλήττει τα δικαιώματα του αμυνομένου, την αρχή της ευθύτητας, την αρχή της τηρήσεως των δικονομικών κανόνων, καθώς και το τεκμήριο αθωότητας.
- 382 Και αν ακόμη υποτεθεί ότι η Επιτροπή διέθετε την εξουσία να πλήξει βαρύτερα την προσφεύγουσα απ' ό,τι τις επιχειρήσεις που δεν αμφισβήτησαν τους βασικούς πραγματικούς ισχυρισμούς, η κατά 50 % προσαύξηση του προστίμου που της επιβλήθηκε είναι υπέρρογκη και δυσανάλογη. Συγκεκριμένα, με την προαναφερθείσα απόφασή του ICI κατά Επιτροπής, το Πρωτοδικείο έκρινε εύλογο, κατά την άσκηση της πλήρους δικαιοδοσίας του, το να μειωθεί κατά 20 % περίπου το πρόστιμο που επιβλήθηκε σε μια επιχείρηση που είχε σε μεγάλο βαθμό συνεργασθεί με την Επιτροπή.
- 383 Με το δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι το πρόστιμο που της επιβλήθηκε είναι υπέρρογκο σε σχέση με εκείνα που επιβλήθηκαν στις επιχειρήσεις που θεωρείται ότι βοήθησαν ενεργά την Επιτροπή (Rena και Stora). Το πρόστιμό της, σε ποσοστό του κύκλου εργασιών, είναι τριπλάσιο εκείνου της Rena και της Stora. Η διαφορά αυτή είναι υπέρμετρη και συνιστά δυσμενή διάκριση.

- 384 Η απόφαση δεν περιέχει επαρκή αιτιολόγηση αυτής της ουσιώδους μείωσης των προστίμων (βλ. αιτιολογική σκέψη 172 της αποφάσεως). Όπως περαιτέρω προκύπτει από την προαναφερθείσα απόφαση ICI κατά Επιτροπής, η ενεργή συνεργασία δικαιολογεί μικρή μόνο διαφορά μεταχειρίσεως.
- 385 Οι χορηγηθείσες στη Repa και τη Stora μειώσεις ενδέχεται επίσης να συνιστούν κατάχρηση εξουσίας, διότι δεν διέθεταν κατ' ανάγκην όλες οι επιχειρήσεις χημικές πληροφορίες για να βοηθήσουν ενεργά την Επιτροπή.
- 386 Περαιτέρω, τίθεται το ερώτημα αν η Επιτροπή μπορεί να αποσπά πληροφορίες έναντι ανταμοιβής. Εν προκειμένω, η Επιτροπή, μέσω του αρμόδιου για την πολιτική του ανταγωνισμού μέλους της, αναγνώρισε ότι δεν θα είχε μπορέσει να αποδείξει την ύπαρξη της συμπράξεως χωρίς τις πληροφορίες που παρέσχε η Stora. Συνεπώς, αν προσφέρονται στις επιχειρήσεις οικονομικά κίνητρα για να παράσχουν πληροφορίες στην Επιτροπή, ενώ αυτή δεν μπορεί να τους τις απαιτήσει (βλ. αποφάσεις της 18ης Οκτωβρίου 1989, 374/87, Orkem κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. 3283, και 27/88, Solvay κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, p. 3355, συνοπτική δημοσίευση), δεν αποκλείεται ορισμένες επιχειρήσεις, για να αποσπάσουν το μέγιστο οικονομικό όφελος, να επιδεικνύουν στις ομολογίες τους υπερβάλλοντα ζήλο δυνάμενο να πλήξει την αξιοπιστία των δηλώσεών τους.
- 387 Τέλος, η συνεργασία της Stora δεν ήταν αυθόρμητη, εφόσον συνεργάστηκε μόνο μετά τους ελέγχους που διενεργήθηκαν δυνάμει του άρθρου 14 του κανονισμού 17 και τις γραπτές ερωτήσεις της Επιτροπής σχετικά με την PG Paperboard.
- 388 Απαντώντας στο πρώτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, η Επιτροπή αποκρίνεται ότι η εκ μέρους ορισμένων επιχειρήσεων αναγνώριση των βασικών

εναντίον τους κατηγοριών διευκόλυνε το έργο της και πρέπει, ως εκ τούτου, να εκτιμηθεί ως μορφή συνεργασίας δικαιολογούσα μείωση του προστίμου (προαναφερθείσα απόφαση ICI κατά Επιτροπής, σκέψη 393).

389 Η προσφεύγουσα, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της, δεν επιβαρύνθηκε λόγω ελλείψεως συνεργασίας. Πράγματι, οι επιχειρήσεις που όντως αναγνώρισαν την παράβαση έτυχαν μειώσεως του προστίμου τους κατά ένα τρίτον. Κανένα έρεισμα δεν βρίσκει η άποψη ότι οι μειώσεις αυτές ήταν υπέρμετρες. Εν πάση περιπτώσει, εάν το Πρωτοδικείο ήθελε κρίνει υπέρμετρη τη χορηγηθείσα σε ορισμένες επιχειρήσεις μείωση, θα ηδύνατο, κατά την άσκηση της πλήρους δικαιοδοσίας του, να αυξήσει τα εν λόγω πρόστιμα.

390 Τέλος, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι οι επιχειρήσεις που δεν κατείχαν έγγραφα υπέστησαν δυσμενή διάκριση είναι αστήρικτο.

391 Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, η Επιτροπή κρίνει ότι η στάση της έναντι της Rena και της Stora ήταν απολύτως δικαιολογημένη.

392 Η Stora, ειδικότερα, παρέσχε αυθορμήτως λεπτομερή έκθεση της λειτουργίας της συμπράξεως. Ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι οι επιχειρήσεις μπορούν να εισέλθουν στον πειρασμό να υπερβάλουν την αθέμιτη συμπεριφορά των ανταγωνιστών τους, προκειμένου να επιτύχουν σημαντικές μειώσεις, είναι αστήρικτη. Ναι μεν η Επιτροπή οφείλει να προβαίνει σε προσεκτική εξέταση των αποδείξεων που παρέχουν τα μέλη της συμπράξεως, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν μπορεί να λάβει υπόψη μια ειλικρινή και πλήρη συνεργασία.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 393 Ως προς το πρώτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, επισημαίνεται ότι η προσφεύγουσα, κατά την ενώπιον της Επιτροπής διοικητική διαδικασία, παραδέχθηκε μεν ότι είχε μετάσχει σε συμπαιγνία σχετικά με τις αναγγελίες ανατιμήσεων του χαρτονιού GC, αμφισβήτησε όμως, κατά τα λοιπά, τη συμμετοχή της στη φερόμενη παράβαση.
- 394 Η Επιτροπή καλώς έκρινε ότι η απάντηση αυτή της προσφεύγουσας δεν συνιστά συμπεριφορά δικαιολογούσα μείωση του προστίμου λόγω συνεργασίας κατά τη διοικητική διαδικασία. Τέτοια μείωση δικαιολογείται μόνον εάν η συμπεριφορά διευκόλυνε την εκ μέρους της Επιτροπής διαπίστωση της παραβάσεως και, ενδεχομένως, τον τερματισμό της (βλ. προαναφερθείσα απόφαση ICI κατά Επιτροπής, σκέψη 393).
- 395 Μια επιχείρηση που δηλώνει ρητά ότι δεν αμφισβητεί τους πραγματικούς ισχυρισμούς στους οποίους στηρίζει τις αιτιάσεις της η Επιτροπή ενδέχεται να θεωρηθεί ότι συμβάλλει στη διευκόλυνση του έργου της Επιτροπής που συνίσταται στη διαπίστωση και τη δίωξη των παραβάσεων των κοινοτικών κανόνων του ανταγωνισμού. Με τις αποφάσεις με τις οποίες διαπιστώνει παράβαση αυτών των κανόνων, η Επιτροπή δύναται να θεωρήσει ότι μια τέτοια συμπεριφορά συνιστά αναγνώριση των πραγματικών ισχυρισμών και, άρα, ως στοιχείο αποδείξεως του βασίμου αυτών. Μια τέτοια συμπεριφορά μπορεί, επομένως, να δικαιολογεί μείωση του προστίμου.
- 396 Άλλως έχουν τα πράγματα όταν μια επιχείρηση δεν δίνει καμμία απάντηση στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, δηλώνει απλώς ότι δεν λαμβάνει θέση επί των προβαλλομένων με την ανακοίνωση των αιτιάσεων από την Επιτροπή πραγματικών ισχυρισμών ή αμφισβητεί με την απάντησή της, όπως η προσφεύγουσα,

τα βασικά στοιχεία των ισχυρισμών αυτών. Πράγματι, τηρώντας μια τέτοια στάση κατά τη διοικητική διαδικασία, η επιχείρηση δεν συμβάλλει στη διευκόλυνση του έργου της Επιτροπής που συνίσταται στη διαπίστωση και τη δίωξη των παραβάσεων των κοινοτικών κανόνων του ανταγωνισμού.

397 Επομένως, όταν η Επιτροπή δηλώνει, στην αιτιολογική σκέψη 172, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως, ότι δέχτηκε να μειώσει κατά ένα τρίτον το ποσό των προστίμων που επέβαλε στις επιχειρήσεις οι οποίες, με την απάντησή τους στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, δεν αμφισβήτησαν τους βασικούς πραγματικούς ισχυρισμούς που προέβαλε κατ' αυτών με την ανακοίνωση των αιτιάσεων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι μειώσεις αυτές μπορούν να θεωρηθούν επιτρεπτές μόνον εφόσον οι οικείες επιχειρήσεις δήλωσαν ρητά ότι δεν αμφισβητούσαν τους εν λόγω ισχυρισμούς. Σ' αυτό το πλαίσιο, ας προστεθεί ότι η Επιτροπή, μειώνοντας κατά ένα τρίτον το ύψος των προστίμων τα οποία επέβαλε στις επιχειρήσεις αυτές, δεν υπερέβη τα περιθώρια εκτιμήσεως τα οποία διαθέτει κατά την επιμέτρηση των προστίμων.

398 Και αν ακόμη υποτεθεί ότι, μειώνοντας τα πρόστιμα που επέβαλε σε επιχειρήσεις που δεν είχαν δηλώσει ρητά ότι δεν αμφισβητούσαν τους πραγματικούς ισχυρισμούς, η Επιτροπή εφάρμοσε παράνομο κριτήριο, πρέπει να υπομνησθεί ότι η τήρηση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως πρέπει να συνδυάζεται με την τήρηση της αρχής της νομιμότητας, σύμφωνα με την οποία κανείς δεν μπορεί να επικαλείται υπέρ αυτού παρανομία που διαπράχθηκε προς όφελος τρίτου (βλ., π.χ., απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Ιουλίου 1985, 134/84, Williams κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, Συλλογή 1985, σ. 2225, σκέψη 14). Επομένως, εφόσον με την επιχειρηματολογία της η προσφεύγουσα επιδιώκει ακριβώς να της αναγνωρισθεί το δικαίωμα της παράνομης μειώσεως του προστίμου, το πρώτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

399 Ως προς το δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, διαπιστώνεται ότι η Repa και η Stora έτυχαν μειώσεως του προστίμου τους κατά δύο τρίτα λόγω της ενεργής τους συνεργασίας με την Επιτροπή κατά τη διοικητική συνεργασία (σχετικώς βλ. αιτιολογική σκέψη 171 της αποφάσεως). Υπενθυμίζοντας την ενεργή συνεργασία των επιχειρήσεων αυτών κατά τη διοικητική συνεργασία, η απόφαση εκθέτει επαρκώς του λόγους που δικαιολόγησαν τη χορήγηση ουσίωδους μειώσεως του επιβληθέντος στις δύο αυτές επιχειρήσεις προστίμου.

- 400 Επισημαίνεται ότι και η ίδια η προσφεύγουσα έτυχε μειώσεως του προστίμου, χάρη στην ενεργή της συνεργασία με την Επιτροπή. Πράγματι, εφόσον η συμμετοχή της στην παράβαση αποδείχθηκε, το επιχείρημα ότι δεν διέθετε τις αναγκαίες πληροφορίες για να βοηθήσει ενεργά την Επιτροπή δεν μπορεί παρά να απορριφθεί.
- 401 Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το επιβληθέν σ' αυτήν πρόστιμο είναι υπέρογκο σε σχέση με το επιβληθέν στη Stora, υπενθυμίζεται ότι η Stora προσκόμισε στην Επιτροπή δηλώσεις που περιείχαν λεπτομερέστερη περιγραφή της φύσεως και του αντικειμένου της παραβάσεως, της λειτουργίας των διαφόρων οργάνων της PG Paperboard και της συμμετοχής των διαφόρων παραγωγών στην παράβαση. Με τις δηλώσεις αυτές, η Stora παρέσχε πληροφορίες που έβαιναν κατά πολύ πέραν όσων την προσκόμιση μπορεί να αξιώσει η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 11 του κανονισμού 17. Καίτοι η Επιτροπή δηλώνει, στην απόφαση, ότι απέσπασε αποδεικτικά στοιχεία που επιβεβαίωναν τις πληροφορίες τις οποίες περιείχαν οι δηλώσεις της Stora (αιτιολογικές σκέψεις 112 και 113), προκύπτει σαφώς ότι οι δηλώσεις της Stora απετέλεσαν το κύριο αποδεικτικό στοιχείο περί της υπάρξεως της παραβάσεως. Χωρίς αυτές τις δηλώσεις, επομένως, θα ήταν, αν μη τι άλλο, πολύ δυσχερέστερο για την Επιτροπή να διαπιστώσει, εν ανάγκη δε να θέσει πέρας στην παράβαση που αποτελεί αντικείμενο της αποφάσεως.
- 402 Υπ' αυτές τις συνθήκες, και έστω και αν η Stora συνεργάστηκε μόνον αφότου η Επιτροπή είχε διενεργήσει ελέγχους στις επιχειρήσεις δυνάμει του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 17, η Επιτροπή, μειώνοντας κατά κατά δύο τρίτα το ύψος του επιβληθέντος στη Stora προστίμου, δεν υπερέβη τα περιθώρια εκτιμήσεως τα οποία διαθέτει κατά την επιμέτρηση των προστίμων.
- 403 Ως προς τη χορηγηθείσα στη Rena μείωση του προστίμου, αρκεί η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε την παρατήρηση που περιέχεται στην αιτιολογική σκέψη 171, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως, ότι «η Rena παρέσχε εθελοντικά στην Επιτροπή σημαντικά αποδεικτικά στοιχεία».

- 404 Τέλος, η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε το παραμικρό στοιχείο προς στήριξη του ισχυρισμού της ότι οι χορηγηθείσες στη Stora και τη Repa μειώσεις προστίμων συνιστούν κατάχρηση εξουσίας.
- 405 Επομένως, το επιβληθέν στην προσφεύγουσα πρόστιμο δεν μπορεί να θεωρηθεί δυσανάλογο προς τα επιβληθέντα στη Stora και τη Repa.
- 406 Επομένως, ούτε το δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως μπορεί να γίνει δεκτό.
- 407 Συνεπώς, ο λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Z — Επί του λόγου ακυρώσεως περί συνεργασίας της προσφεύγουσας και περί της συνδρομής άλλων ελαφρυντικών περιστάσεων

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 408 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι συνεργάστηκε με την Επιτροπή στο πλαίσιο της διοικητικής εξετάσεως.
- 409 Τη συνεργασία αυτή αποδεικνύει το γεγονός ότι α) η Iggesund Paperboard απέστη από τις συναντήσεις των οργάνων της PG Paperboard μετά τους διενεργηθέντες από την Επιτροπή ελέγχους, β) ότι, με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε τους βασικούς πραγματικούς ισχυρισμούς, γ) ότι παραδέχτηκε την ύπαρξη συζητήσεων για τις αναγγελίες τιμών και, τέλος, δ) ότι οι επιχειρήσεις του ομίλου MoDo έθεσαν σε εφαρμογή πρόγραμμα ευθυγραμμίσεως με σκοπό τη συμμόρφωση προς τους κανόνες του ανταγωνισμού.

- 410 Περαιτέρω, η προσφεύγουσα παρέσχε λεπτομερή στοιχεία για τη συμμετοχή των επιχειρήσεων του ομίλου της στις συναντήσεις των οργάνων της PG Paperboard, παρ' όλον ότι η Επιτροπή δεν επικαλέστηκε, στις αιτήσεις της, στις διατάξεις του κανονισμού 17.
- 411 Υπ' αυτές τις συνθήκες, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε τα σχετικά με τις τιμές έγγραφα τα οποία μνημονεύονταν στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, έπρεπε να τεθεί στην ίδια κατηγορία με τις επιχειρήσεις που δεν αμφισβήτησαν τους βασικούς πραγματικούς ισχυρισμούς.
- 412 Τέλος, είναι αδικαιολόγητη η επιβολή προστίμου υπερβαίνοντος κάθε προηγούμενο επίπεδο, αφενός μεν διότι ουδέποτε η Επιτροπή είχε διενεργήσει εξέταση στον τομέα του χαρτονιού, αφετέρου δε διότι η ίδια η προσφεύγουσα ουδέποτε στο παρελθόν είχε υποπέσει σε παράβαση.
- 413 Η Επιτροπή αμφισβητεί ότι μπορεί να θεωρηθεί ότι η προσφεύγουσα συνεργάστηκε. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να ισχυρίζεται ότι αναγνώρισε τους βασικούς πραγματικούς ισχυρισμούς, εφόσον εξακολούθει να αμφισβητεί τις πλείστες των διαπιστώσεων της Επιτροπής. Ούτε άλλωστε εξεδήλωσε διάθεση συνεργασίας η απροθυμία της να απαντήσει στις αιτήσεις παροχής πληροφοριών.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 414 Όπως ήδη επισημάνθηκε, η προσφεύγουσα αμφισβήτησε, με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, τους βασικούς πραγματικούς ισχυρισμούς στους οποίους στήριξε τις κατ' αυτής αιτήσεις της η Επιτροπή, η απάντηση δε αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί ως συνιστώσα συνεργασία με την Επιτροπή δικαιολογούσα μείωση του προστίμου της.

- 415 Και αν ακόμη υποτεθεί ότι η προσφεύγουσα παρέσχε πληροφορίες για τις επιχειρήσεις του ομίλου της που μετείχαν στις συναντήσεις των οργάνων της PG Paperboard, χωρίς οι πληροφορίες αυτές να συνιστούν απαντήσεις σε αιτήσεις παροχής πληροφοριών στηριζόμενες στις διατάξεις του κανονισμού 17, ούτε αυτή η συμπεριφορά μπορεί να θεωρηθεί ως δικαιολογούσα μείωση του προστίμου. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα αμφισβήτησε, κατ' ουσίαν, τους ισχυρισμούς της Επιτροπής σχετικά με τις αντίθετες στον ανταγωνισμό συζητήσεις που διεξήγοντο κατά τις εν λόγω συναντήσεις.
- 416 Όσον αφορά το πρόγραμμα ευθυγραμμίσεως το οποίο έθεσε σε εφαρμογή μετά τον τερματισμό της παραβάσεως ο όμιλος MoDo, επισημάνθηκε ήδη ότι η σοβαρότητα των παραβάσεων πρέπει να αποδεικνύεται βάσει μεγάλου αριθμού στοιχείων όπως είναι, ιδίως, τα ιδιαίτερα περιστατικά της υποθέσεως, το πλαίσιο της και ο αποτρεπτικός χαρακτήρας των προστίμων, και τούτο χωρίς να υφίσταται δεσμευτικός ή εξαντλητικός κατάλογος κριτηρίων που πρέπει οπωσδήποτε να λαμβάνονται υπόψη (προαναφερθείσα διάταξη SPO κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 54).
- 417 Επομένως, ναι μεν η εφαρμογή προγράμματος ευθυγραμμίσεως δείχνει τη βούληση της οικείας επιχειρήσεως να αποφύγει παραβάσεις στο μέλλον και αποτελεί, άρα, ένα στοιχείο που επιτρέπει στην Επιτροπή να εκπληρώνει καλύτερα την αποστολή της, που είναι ιδίως να εφαρμόζει στον ανταγωνισμό τις τιθέμενες στη Συνθήκη αρχές και να προσανατολίζει στην κατεύθυνση αυτή τις επιχειρήσεις, το γεγονός όμως και μόνον ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, η Επιτροπή έχει λάβει υπόψη, στην πρακτική των προηγούμενων αποφάσεών της, την κατάρτιση προγράμματος ευθυγραμμίσεως ως ελαφρυντική περίσταση δεν συνεπαγόταν και υποχρέωσή της να ενεργήσει κατά τον ίδιο τρόπο και στην παρούσα περίπτωση.
- 418 Επομένως, η Επιτροπή είχε τη δυνατότητα να θεωρήσει, εν προκειμένω, σκόπιμο να ανταμείψει μόνο τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων χάρη στην οποία μπόρεσε να διαπιστώσει την υπό κρίση παράβαση με λιγότερη δυσκολία. Συνεπώς, εφόσον η προσφεύγουσα αμφισβήτησε, κατά τη διοικητική διαδικασία, τους βασικούς πραγματικούς ισχυρισμούς στους οποίους στήριξε τις κατ' αυτής

αιτιάσεις της η Επιτροπή, δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι δεν παραχώρησε στην προσφεύγουσα μείωση του προστίμου το οποίο της επέβαλε.

419 Και ναι μεν είναι σημαντικό το ότι η προσφεύγουσα έλαβε μέτρα για να εμποδίσει τη διάπραξη στο μέλλον και νέων παραβάσεων του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού από μέλη του προσωπικού της, το γεγονός όμως αυτό ουδόλως μεταβάλλει την πραγματικότητα της παραβάσεως που διαπιστώθηκε εν προκειμένω (απόφαση του Πρωτοδικείου της 17ης Δεκεμβρίου 1991, T-7/89, Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1711, σκέψη 357).

420 Υπ' αυτές τις συνθήκες, βασιμώς επίσης δεν έλαβε υπόψη η Επιτροπή, κατά την επιμέτρηση του επιβληθέντος στην προσφεύγουσα προστίμου, το γεγονός ότι αυτή απέστη από τις συναντήσεις των οργάνων της PG Paperboard μετά τους ελέγχους τους οποίους διενήργησε δυνάμει του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 17.

421 Τέλος, το γεγονός ότι η Επιτροπή έχει ήδη διαπιστώσει, στο παρελθόν, ότι μια επιχείρηση είχε παραβεί τους κανόνες του ανταγωνισμού και της έχει, ενδεχομένως, επιβάλει κυρώσεις για τον λόγο αυτόν, μπορεί να ληφθεί ως επιβαρυντική για την επιχείρηση αυτή περίπτωση· αντιθέτως, η έλλειψη προηγουμένης παραβάσεως συνιστά κανονική περίπτωση, την οποία η Επιτροπή δεν υποχρεούται να λάβει υπόψη ως ελαφρυντική, πολλώ μάλλον που πρόκειται εδώ για κατάφωρη παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 17ης Δεκεμβρίου 1991, T-8/89, DSM κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1833, σκέψη 317).

422 Επομένως, ο λόγος ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί.

Η — *Επί του λόγου ακυρώσεως περί παραβάσεως του άρθρου 6, παράγραφος 1, της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, της 4ης Νοεμβρίου 1950*

423 Με το εισαγωγικό της δίκης έγγραφο, η προσφεύγουσα παρατήρησε, υπό τον τίτλο «Τελικά επιχειρήματα» («Closing submissions»), ότι η εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου στο πλαίσιο διαδικασιών που οδηγούν στην επιβολή προστίμων είναι τέτοια που την υπάγει στο άρθρο 6, παράγραφος 1, της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (στο εξής: ΕΣΔΑ) (ή σε ανάλογες αρχές του κοινοτικού δικαίου), που επιβάλλει τέτοιου είδους λειτουργίες να ανατίθενται σε ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο.

424 Συνεπώς, υποστηρίζει ότι, ως αρμόδιο δικαστήριο, το Πρωτοδικείο πρέπει να ασκήσει πλήρη έλεγχο τόσο επί των πραγματικών περιστατικών όσο και επί των νομικών πτυχών της υποθέσεως. Ως εκ τούτου, «το Πρωτοδικείο οφείλει να σχηματίσει δική του ανεξάρτητη άποψη επί των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως» («the Court should come to its own, independent view on the facts of the case») ή, πάντως, «πρέπει να είναι επιρρεπής μάλλον παρά εφεκτική» («should be quick, rather than reluctant») στον σχηματισμό δικής του απόψεως περί της προσήκουσας κυρώσεως.

425 Επ' ακροατηρίου, η προσφεύγουσα υποστήριξε ότι οι παρατηρήσεις αυτές συνιστούν λόγο ακυρώσεως.

426 Όπως υπομνήστηκε όμως ήδη, για ν' ανταποκρίνεται στις επιταγές του άρθρου 44, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, το δικόγραφο της προσφυγής πρέπει να διευκρινίζει σε τι συνίστανται οι λόγοι ακυρώσεως στους οποίους

στηρίζεται η προσφυγή, οπότε η αφηρημένη επίκλησή τους δεν αρκεί (βλ. σκέψη 333 ανωτέρω). Εν προκειμένω, οι παρατηρήσεις τις οποίες προβάλλει με το δικόγραφο της προσφυγής της η προσφεύγουσα σχετικά με το άρθρο 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ είναι τόσο αόριστες, που το Πρωτοδικείο δεν μπορεί να τις εκτιμήσει. Επομένως, ο λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος.

⁴²⁷ Επειδή κανείς από τους λόγους που προβλήθηκαν προς στήριξη είτε του αιτήματος της ακυρώσεως είτε του αιτήματος της μειώσεως του προστίμου δεν έγινε δεκτός, δεν συντρέχει λόγος να μειωθεί το επιβληθέν στην προσφεύγουσα πρόστιμο.

⁴²⁸ Εν όψει του συνόλου των προεκτεθέντων, πρέπει να γίνει μερικώς δεκτός ο λόγος περί ελλείψεως νομιμότητας του άρθρου 2 της αποφάσεως και ν' απορριφθεί η προσφυγή κατά τα λοιπά.

Επί των δικαστικών εξόδων

⁴²⁹ Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η προσφεύγουσα ηττήθηκε κατά το κύριο μέρος των ισχυρισμών της, πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Επιτροπής.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο πενταμελές τμήμα),

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει έναντι της προσφεύγουσας το άρθρο 2, πρώτο έως τέταρτο εδάφιο, της αποφάσεως 94/601/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Ιουλίου 1994, σχετικά με μια διαδικασία βάσει του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (IV/C/33.833 — Χαρτόνι), πλην των ακολούθων χωρίων:**

«Οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 πρέπει να παύσουν αμέσως την ανωτέρω παράβαση, εάν δεν το έχουν ήδη πράξει. Πρέπει στο εξής να απέχουν, στα πλαίσια των δραστηριοτήτων τους στον τομέα του χαρτονιού, από οιαδήποτε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική που μπορεί να έχει το ίδιο ή παρόμοιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα, συμπεριλαμβανόμενης και οποιασδήποτε ανταλλαγής εμπορικών πληροφοριών:

- α) με την οποία οι συμμετέχοντες ενημερώνονται άμεσα ή έμμεσα για την παραγωγή, τις πωλήσεις, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων, το κόστος των τιμών πώλησης ή τα σχέδια εμπορίας των άλλων παραγωγών.**

Κάθε σύστημα ανταλλαγής γενικών πληροφοριών μεταξύ τους (όπως το σύστημα Fides ή το σύστημα που θα το διαδεχθεί), πρέπει να εφαρμόζεται με τρόπο ώστε να αποκλείεται η παροχή οποιωνδήποτε πληροφοριών για την εξακρίβωση της συμπεριφοράς μεμονωμένων παραγωγών.»

- 2) Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.**

3) Καταδικάζει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Vesterdorf

Briët

Lindh

Potocki

Cooke

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14ης Μαΐου 1998.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

B. Vesterdorf

Περιεχόμενα

Ιστορικό της διαφοράς	II - 1997
Διαδικασία	II - 2004
Αιτήματα των διαδίκων	II - 2006
Επί του αιτήματος ακυρώσεως της αποφάσεως	II - 2007
A — Επί των λόγων περί παραβάσεως ουσιώδους τύπου	II - 2007
Επί του λόγου περί ελλείψεως αιτιολογίας	II - 2007
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2007
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2010
Επί του λόγου ακυρώσεως περί προσβολής των δικαιωμάτων του αμυνομένου .	II - 2012
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2012
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2013
B — Επί των λόγων ακυρώσεως περί παραβάσεως ουσιαστικών κανόνων	II - 2017
Επί του λόγου ακυρώσεως ότι η προσφεύγουσα δεν έπρεπε να είναι αποδέκτρια της αποφάσεως	II - 2017
Επί του παραδεκτού του λόγου	II - 2017
Επί της ουσίας	II - 2017
— Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2017
— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2020
Επί του λόγου ακυρώσεως ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε την ύπαρξη διαβουλεύσεων για τον έλεγχο του όγκου και τον περιορισμό της παραγωγής	II - 2022
Επί των δύο πρώτων σκελών του λόγου ακυρώσεως, περί ελλείψεως αποδείξεων ως προς την ύπαρξη διαβουλεύσεως για την παγίωση των μεριδίων αγοράς και διαβουλεύσεως για τον έλεγχο της προσφοράς	II - 2022
— Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2022
— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2025
Επί του τρίτου σκέλους του λόγου ακυρώσεως, περί εσφαλμένης εκτιμήσεως της σημασίας των στατιστικών της Fides	II - 2034
— Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2034
— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2036
Επί του λόγου ακυρώσεως περί εσφαλμένης εκτιμήσεως της διάρκειας της συμπράξεως	II - 2040
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2040
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2040
	II - 2107

Επί του λόγου ακυρώσεως ότι η Επιτροπή υπέπεσε αφενός μεν σε σφάλμα εκτιμήσεως θεωρώντας ότι το χαρτόνι SBS αποτελούσε αντικείμενο της παραβάσεως και αποτελούσε μέρος της ίδιας αγοράς με τα χαρτόνια GC και GD, αφετέρου δε σε πλημμέλειες περί την αιτιολογία και τη διαδικασία	II - 2042
Επί του πρώτου σκέλους του λόγου ακυρώσεως, περί προσβολής των δικαιωμάτων του αμυνομένου	II - 2042
Επί του δευτέρου σκέλους του λόγου ακυρώσεως, ότι η Επιτροπή, θεωρώντας ότι το χαρτόνι SBS αποτελούσε αντικείμενο της παραβάσεως, υπέπεσε σε σφάλμα εκτιμήσεως και σε πλημμελή αιτιολόγηση	II - 2043
— Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2043
— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2046
Επί του τρίτου σκέλους του λόγου ακυρώσεως, ότι η Επιτροπή, θεωρώντας ότι το χαρτόνι SBS ανήκε στην ίδια αγορά με τα χαρτόνια GC και GD, υπέπεσε σε σφάλμα εκτιμήσεως	II - 2050
— Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2050
— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2051
Επί του αιτήματος ακυρώσεως του άρθρου 2 της αποφάσεως	II - 2053
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2053
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2054
Επί του αιτήματος ακυρώσεως ή μειώσεως του προστίμου	II - 2061
A — Επί του λόγου ακυρώσεως περί παραβάσεως της υποχρέωσης αιτιολογήσεως του υπολογισμού των προστίμων	II - 2061
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2061
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2063
B — Επί του λόγου ακυρώσεως περί εσφαλμένης εκτιμήσεως της εκθέσεως LE	II - 2067
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2067
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2070
Γ — Επί του λόγου ακυρώσεως περί εσφαλμένης εκτιμήσεως της σοβαρότητας της παραβάσεως	II - 2075
Επί του πρώτου σκέλους, περί εσφαλμένης εκτιμήσεως της μορφής και των σκοπών της φερομένης συμπράξεως	II - 2075
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2075
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2076
Επί του δευτέρου σκέλους, ότι εσφαλμένως κρίθηκε ότι υπήρχε ενιαία παράβαση	II - 2078
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2078
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2080

Δ — Επί του λόγου ακυρώσεως περί δυσαναλόγου επιπέδου του προστίμου	II - 2083
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2083
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2084
Ε — Επί του λόγου ακυρώσεως περί εσφαλμένης εκτιμήσεως του ρόλου της Iggesund Paperboard	II - 2088
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2088
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2090
Στ — Επί του λόγου ακυρώσεως περί προσβολής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως .	II - 2092
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2092
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2096
Ζ — Επί του λόγου ακυρώσεως περί συνεργασίας της προσφεύγουσας και περί της συνδρομής άλλων ελαφρυντικών περιστάσεων	II - 2099
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2099
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2100
Η — Επί του λόγου ακυρώσεως περί παραβάσεως του άρθρου 6, παράγραφος 1, της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, της 4ης Νοεμβρίου 1950	II - 2103
Επί των δικαστικών εξόδων	II - 2104